

דברי הכנסת

הישיבה השמונים-ושבע של הכנסת הארבע-עשרה

יום שני, ח' באדר ב' התשנ"ז (17 במרס 1997)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:02

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת לזכרן של נרצחות הפיגוע בנהריים
ציון מלאות חמש שנים לפיגוע בשגרירות ישראל בבואנוס-איירס
דברים לזכרו של חבר הכנסת לשעבר שניאור זלמן אברמוב, זיכרונו לברכה
דברי יושב-ראש הכנסת
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
שאלות ותשובות
לימודי עולים בשלוחות של אוניברסיטאות זרות
קבורת עולים חסרי דת
התנאים באתר הקרוונים צוחר בנגב
תקציב למימון תרגום "מבט" לשפה הרוסית
עניינם של הליקבידטורים נפגעי צ'רנוביל
הצעת סיעת העבודה להביע אי-אמון לראש הממשלה בשל תפקודו
הודעת ועדת החוקה, חוק ומשפט על רצונה להחיל דין רציפות על הצעות חוק
הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 15) (תקופת צינון), התשנ"ז-1997
(קריאה ראשונה)
הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה) (תיקון), התשנ"ז-1997
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
הצעת חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים
ואתרי הנצחה (תיקון מס' 2), התשנ"ז-1997
(קריאה ראשונה)
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
מי שופכין של הרשות הפלשתינית העלולים לזהם את מי התהום של ישראל

דברי יושב-ראש הכנסת לזכרן של נרצחות הפיגוע בנהריים

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, היום יום שני, ח' באדר ב' התשנ"ז, 17 במרס 1997. ישיבת הכנסת פתוחה.

זה היה שבוע סוער. נקדיש כמה דקות לאירועים של סוף השבוע.

הפיגוע בנהריים. קרן כהן, נטלי אלקלעי, שירי בדייב, סיוון פתיחי, עדי מלכה, נירית כהן, יעלא מאירי, שבע ילדות יצאו לטיול, לראות את נופי הארץ בפריחת האביב, ושבנו ממנו ללא רוח חיים. בבוקר שרו וצהלו עם חברותיהן, ובערב כוסו בעפר ונעטפו בים של פרחים שאותם כה אהבו. רגעים אחדים לפני מותן הצטלמו נרגשות ומלאות חדווה עם חיילי מלך ירדן, אויבים מאתמול וידידים היום.

ואז באה תמונת המוות. רוצח בודד, נתעב וקהה חושים, הפר במפצי ירי לעבר ילדים תמימים את השלווה שעל שפת הירדן. אי השלום, כמה אירוני הדבר, היה לאי ההריגה. שבע ילדות שטרם טעמו את טעם החיים, נפלו.

יהי זכרן ברוך.

ציון מלאות חמש שנים לפיגוע בשגרירות ישראל בבואנוס-איירס

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, היום אנו מציינים מלאות חמש שנים לפיגוע בשגרירות ישראל בבירת ארגנטינה, בואנוס-איירס. בפיגוע נהרגו 29 אנשים: ארבעה שליחים, חמישה עובדים מקומיים ו-20 עובדי אורח. מעל במת הכנסת אני קורא לרשויות בארגנטינה להמשיך ולהגביר את המאמצים למציאת האחראים לפיגוע ולהבאתם לדין, תוך מציאת הדרכים היעילות ביותר לכך.

אני פונה ומבקש למצות את חקירת הפיגוע באמי"א, ארגון הקהילה היהודית הארגנטינית. כי התקדמות בחקירת פיגוע זה עשויה להוביל לתפיסת האחראים לפיגוע בשגרירות.

אני פונה בהזדמנות זו לרשויות המוסמכות בארגנטינה להכיר בכך כי הפיצוץ אירע מחוץ לכותלי השגרירות, ולאמץ את הדוחות מטעם הגורמים המקצועיים השונים שעסקו בחקירה.

דברים לזכרן של חבר הכנסת לשעבר שניאור זלמן אברמוב, זיכרוננו לברכה

היו"ר ד' תיכון:

(חברי הכנסת מכבדים בקימה את זכרו של חבר הכנסת לשעבר שניאור זלמן אברמוב.)

חברי הכנסת, הלך לעולמו שניאור זלמן אברמוב, חבר הכנסת מן הכנסת הרביעית ועד הכנסת השמינית.

במהלך שירותו כחבר הכנסת ייצג את סיעת הציונים הכלליים, המפלגה הליברלית, סיעת גח"ל וסיעת הליכוד.

היה חבר ועדת החוקה, חוק ומשפט, ועדת הפנים, ועדת הכנסת וועדת הכלכלה.

בכנסת השמינית כיהן כסגן יושב-ראש הכנסת וניהל את ישיבות הכנסת ביד חכמה. יצוין התקדים שקבע אברמוב, שבהעדר השואל ימסור השר המשיב את תשובתו לפרוטוקול, ללא אומר ודברים.

אישיותו של אברמוב היתה מקובלת והכול רחשו לו כבוד.

חבר הכנסת לשעבר אברמוב היה איש רב-פעלים: כיהן כיושב-ראש יד חיים ויצמן, היה סגן נשיא הקונגרס היהודי העולמי, יושב-ראש אגודת הידידות ישראל-אמריקה, יושב-ראש הוועד המנהל של המועצה הציבורית למען יהודי ברית-המועצות.

שפתו הנמלצת בלטה בנאומיו, בהרצאותיו ובמאמרים הרבים שפרסם מפרי עטו.

אברמוב היה נצר למשפחה בעלת ייחוס חב"די, אולם בתשובה על הפצרות אמר, שכל עוד הרבי מחב"ד אינו מבקר בארץ-ישראל, הוא, אברמוב, לא יבקרו בניו-יורק.

אברמוב, אזרח העיר תל-אביב, התבשם מיופיה של ירושלים וקבע בה את ביתו.

הלווייתו תצא מחר, יום שלישי, בשעה 13:00, מבית-ההללויות בסנהדריה, והוא ייטמן בהר-הזיתים.

אני שולח את תנחומי הכנסת לרעייתו איילה, לאחיו, לבנותיו, לבנו ולמשפחה כולה. יהי זכרו ברוך.

דברי יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, להלן סיכום תאונות הדרכים במשך השבוע האחרון. צוותי מגן-דוד-אדום טיפלו במהלך השבוע שעבר בנפגעים של 622 תאונות דרכים ברחבי הארץ, בהם שמונה פצועים קשה, 742 פצועים קל ובינוני. בסך הכול היו 763 נפגעים, מתוכם נהרגו: יוסף סדון, דובה אברמוביץ, סמטוב פילה, בני מנטקה, לריסה פלקוביץ, שמיה עזאם, גברה פנינה. יהי זכרם ברוך.

הקטל בדרכים הולך ונמשך, נמשך והולך, ונפגעים ממנו גם הולכי רגל, גם רוכבי אופנועים, גם אחרים. רבותי, שימו לב למה שקורה בדרכים. הקטל בדרכים נמשך.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הודעת למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת א' האנ:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו על שולחן הכנסת:

הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 35), התשנ"ז-1997; הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 36), התשנ"ז-1997 – שהחזירה ועדת הכספים לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה – הצעת חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 40) (עובדים חדשים), התשנ"ז-1997.

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת – הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 114) (הקלות לספורטאי חוץ), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 41) (תשלום המס על-ידי הקונה), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת מאיר שטרית; הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 42) (שינוי ייעוד זכות במקרקעין), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת מיכאל קליינר; הצעת חוק בית-הדין לעבודה (תיקון מס' 27) (החלטת בית-הדין – חתימת חברי המותב), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת יוסי כץ.

לדיון מוקדם – הצעת חוק שכר וגמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשנ"ז–1997, מאת חברי הכנסת ש' יהלום וא' רביץ; הצעת חוק רואי-חשבון (תיקון – כהונת רואה-חשבון בגוף ציבורי), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת שמריהו בן-צור; הצעת חוק שירות חברתי וקהילתי בהתנדבות, התשנ"ז–1997, מאת חברי הכנסת ר' ברונפמן, רן כהן וו' צאדק חאג'י-יחיא; הצעת חוק עבודת נשים (תיקון – התרת עבודה ככל עובד אחר), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת א' אושעיה וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים (תיקון – הצגת מחיר של שירות טלפוני), התשנ"ז–1997, מאת חברי הכנסת ז' בויס, א' הירשזון, ש' יהלום, י' כץ, ה' מחאמיד, מ' סולודקין, ר' פנחסי וי' שטרן; הצעת חוק להבטחת שירותים חיוניים בעת שביתה, התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק לתיקון פקודת הדרכים ומסילות ברזל (הגנה ופיתוח) (פיצויים), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת עמנואל זיסמן; הצעת חוק עבודת נשים (תיקון – הקלות לנשים הרות), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת שמריהו בן-צור; הצעת חוק העסקת עובדים על-ידי קבלני כוח אדם (תיקון – הענקת קביעות), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת חיים רמון; הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון – הכנסה מנכס), התשנ"ז–1997, מאת חברי הכנסת מ' נודלמן וי' שטרן; הצעת חוק-יסוד: זכויות חברתיות, מאת חבר הכנסת עמיר פרץ; הצעת חוק לתיקון פקודת הקרקעות (רכישה לצורכי ציבור) (פיצויים), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת עמנואל זיסמן; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – טיפול בקטינים נפגעי עבירות מין), התשנ"ז–1997, מאת חברת הכנסת נעמי בלומנטל; הצעת חוק למניעת מפגעי גז ראדון, התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק שירות התעסוקה (תיקון – הכשרה מקצועית לעולים), התשנ"ז–1997, מאת חברי הכנסת ר' ברונפמן וצ' ויינברג; הצעת חוק הרשויות המקומיות (שינוי תחום שיפוט מועצה אזורית), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת אלי גולדשמידט; הצעת חוק-יסוד: מבקר המדינה (תיקון), מאת חברי הכנסת ש' יהלום וא' רביץ; הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון), מאת חברי הכנסת ש' יהלום וא' רביץ; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון), מאת חברי הכנסת ש' יהלום וא' רביץ; הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון), מאת חברי הכנסת ש' יהלום וא' רביץ; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון מס' 27 – ביטול והשבה), מאת חברי הכנסת ע' לנדאו וי' ביילין; הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון – החזר מס בצירוף הפרשי הצמדה וריבית במקרים מיוחדים), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת אברהם רביץ; הצעת חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) (הוראת שעה) (תיקון – קביעת חבר בני אדם לצורך קבלת פטור), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת אברהם רביץ; הצעת חוק לימוד חובה (תיקון – הנהגת לימוד חובה מגיל שלוש), התשנ"ז–1997, מאת חברת הכנסת ת' גוז'נסקי וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש רשות וסגניו וכהונתם) (תיקון – סגן ראש העיר שנבחר על-ידי הציבור), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת זאב בויס וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – ביטוח אבטלה של עובד עצמאי), התשנ"ז–1997, מאת חברי הכנסת י' שטרן וי' יהב; הצעת חוק מינהל מקרקעי ישראל (תיקון – ביטול הערכת שמאי), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת מיכאל נודלמן; הצעת חוק השכלה גבוהה חינוך, התשנ"ז–1997, מאת חברי הכנסת ש' בן-עמי וי' לנקרי. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

שאלות ותשובות

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ממשיכים: שאלות. ישיב השר לקליטת העלייה. בבקשה.

לימודי עולים בשלוחות של אוניברסיטאות זרות

חברת הכנסת נ' בלומנטל שאלה את השר לקליטת העלייה ביום ז' בשבט התשנ"ז (15 בינואר 1997):

עולה חדש הלומד באוניברסיטה בארץ זכאי לקבל החזר של שכר הלימוד.

מספר רב של עולים חדשים בוחרים ללמוד בשלוחות של אוניברסיטאות זרות בארץ. הלימודים מתקיימים בשפה האנגלית, עובדה שמקילה עליהם.

רצוני לשאול:

1. האם ניתן לכלול לימודים אלה במסגרת תוכניות הלימוד המוכרות לקבלת החזר שכר לימוד של העולים?

2. האם שוקל משרדך להקים ועדה לבחינת הנושא?

תשובת השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. מינהל הסטודנטים מסייע לסטודנטים עולים הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה אשר הוכרו על-ידי המועצה להשכלה גבוהה כמוסדות אקדמיים הרשאים להעניק תארים אקדמיים.

אשר לשלוחות אוניברסיטאיות מחוץ-לארץ, אני מצרף צילום הודעת המועצה להשכלה גבוהה.

הסוגיה על כל מרכיביה מצויה בבדיקה על שולחני, והבדיקה מתייחסת להיבט האקדמי, להיבט העקרוני האידיאולוגי, להיבט הכספי ולהיבט המשפטי.

אנו נועצים בבדיקתנו עם המועצה להשכלה גבוהה, עם האוניברסיטאות בארץ ועם משרד החינוך.

ראוי לציין בהקשר זה, שקרן המלגות לסטודנטים של משרד החינוך אינה מסייעת לסטודנטים הלומדים במוסדות חוץ-לארץ.

קבורת עולים חסרי דת

חבר הכנסת ש' וייס שאל את השר לקליטת העלייה ביום כ"א בשבט התשנ"ז (29 בינואר 1997):

רצוני לשאול:

האם מגבש המשרד לקליטת העלייה מדיניות ממשלתית ולאומית, כוללת ומובהקת, של סדרי קבורה שלא יפגעו ברגשות האבלים והציבור הרחב במקרים שבהם זהותו הדתית של המת שנוייה במחלוקת?

תשובת השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בעיית סדרי הקבורה של עולים חסרי דת ועולים שזהותם הדתית מסופקת היא בעיה הידועה למשרדנו, ולכן נעשו כמה צעדים בשיתוף עם משרד הדתות, וכך הוחלט: הועברה למשרדנו רשימת בתי-העלמין שמצויה בהם חלקה מיוחדת לחסרי דת. כמו-כן, הועברה רשימת אנשי קשר ברמה אזורית-יישובית, שאליהם ניתן לפנות בבעיה מסוג זה. המשרד עובד מול הרב זליג ברוורמן – מס' הטלפון 02-5311105/45 – והרב יהושע ישי – הממונה על המועצות הדתיות – מס' הטלפון 02-5311106/07.

התנאים באתר הקרוונים צוחר בנגב

חבר הכנסת ר' אדרי שאל את השר לקליטת העלייה ביום כ"ח בשבט התשנ"ז (5 בפברואר 1997):

העולים השוהים באתר הקרוונים צוחר שבנגב המערבי מתלוננים על תנאי מחיה ירודים. בין היתר: יש במקום מכולת אחת בלבד, והיא נסגרת מוקדם; העדר מקומות עבודה; העדר חשמל; קשיים תחבורתיים ועוד. לאחרונה, ב-20 בינואר פתחו העולים, רובם עולי אתיופיה, בשביתה.

רצוני לשאול:

1. האם מודע משרדך למצב באתר הקרוונים ולתנאים הירודים שם?

2. מה ייעשה בנושא זה?

תשובת השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

באתר צוחר כ-11 משפחות ללא פתרון דיור, והוא כיום בתהליך של פינוי. כשאני אומר "ללא פתרון דיור", אני מתכוון למשפחה שכבר נמצאת בהליך של פתרון משרד הקליטה לבעיות הדיור. למשפחה הוצעו כמה פתרונות במסגרת דירות של חברת "עמידר".

פתרון הדיור הציבורי מוצע לאחר הצעת רכישת דירה במשכנתה, ויש לזכור ש-70% מעולי אתיופיה רכשו דירה במסלול זה.

המשפחות הנותרות בכל הארץ, 116 במספר, הן הקשות והפרובלמטיות ביותר.

אי-אפשר לנהל באתר שמצויות בו 11 משפחות מערכת שירותים מלאה. אנו מופקדים על מתן שירותי חינוך ובריאות. עסקים פרטיים הם מחוץ לתחומנו.

אנו עושים מאמץ עליון לזרז את הליך הפינוי של המשפחות, בצורה מסודרת.

תקציב למימון תרגום "מבט" לשפה הרוסית

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את השר לקליטת העלייה ביום כ"ח בשבט התשנ"ז (5 בפברואר 1997):

בישיבת ועדת הכספים מ-20 בינואר 1997 הודיע מנכ"ל רשות השידור, מר מרדכי קירשנבאום, כי ב-2 בפברואר 1997 הוא יפסיק את התרגום הסימולטני של "מבט" ברדיו לעולים, רק"ע, מאחר שטרם הועבר לרשות השידור תקציב למימון התוכנית הנ"ל.

רצוני לשאול:

1. האם אכן על משרד הקליטה לממן את התרגום?

2. אם כן – מדוע לא מועבר התקציב הנדרש לרשות השידור?

3. אם לא – מי אמור לממן את התרגום?

השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

1. מנכ"ל רשות השידור, מוטי קירשנבאום, לא הודיע כי יפסיק את התרגום של "מבט" ברדיו לעולים.

2. לדעתי, רשות השידור היתה צריכה לממן מתקציבה את תרגום "מבט" כשירות לעולים, אך בפועל אכן משרד הקליטה מממן שירות זה.

3. המשרד שילם עבור תרגום "מבט" לרוסית לשנת 1996/97, באמצעות לשכת הפרסומים הממשלתית. המימון ימשך עד סוף 1997.

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת נעמי חזן, שאלה נוספת.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני השר, לאחרונה נתבשרנו שיש למשרדך כוונה להפסיק את המימון לתוכנית "סיבודניה" שבערוץ-33. האם השמועות הללו נכונות? מה בדעתך לעשות כדי למנוע את הפסקת השידור?

אפי אושעיה (העבודה):

האם לא הפסיקו בפועל?

השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

התשובה על השאלה מן המקום: לא. השידורים בערוץ-33 של התוכנית "סיבודניה" לא הופסקו. אני חוזר על עמדתי העקרונית, שהודעתי עליה גם לרשות השידור וגם בפומבי: לדעתי, זה סידור לא נכון שמשרד הקליטה מממן את השידורים האלה. העולים החדשים משלמים אגרה כמו שאר אזרחי ישראל, ורשות השידור צריכה, מתקציבה שלה, לממן את השידורים האלה.

בגלל רגישות המצב ובעקבות פניות רבות של העולים, העביר משרד הקליטה לפני ימים מספר סכום של 100,000 שקל לערוץ-33, למימון ביניים לתוכנית. שוחחתי בדון עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה, כמי שממונה בפועל – משרד ראש הממשלה הוא המשרד הממונה על רשות השידור –

ומנכ"ל משרד ראש הממשלה, עד כמה שידוע לי, מטפל בנושא של תוכנית "סיבודניה", כלומר מימון מתמשך ומקיף יותר מאשר כיבוי שרפות על-ידי משרד הקליטה.

היו"ר ד' תיכון:

תשובת השר על שאילתא מס' 761 של חברת הכנסת מרינה סולודקין בעניין נפגעי צ'רנוביל.

השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

התשובה על שאלה זו ארוכה, אבל הבעיה כאובה מאוד.

היו"ר ד' תיכון:

מאחר שאנחנו רוצים לעבור להצעת האי-אמון – – –

השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

אם חברת הכנסת סולודקין תסתפק בתשובה קצרה, אמסור בכתב את כל הפרטים לידי חברת הכנסת ולידי מזכירות הכנסת.

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה.

ענינם של הליקבידטורים נפגעי צ'רנוביל

חברת הכנסת מ' סולודקין שאלה את השר לקליטת העלייה ביום ה' באדר א' התשנ"ז (12 בפברואר 1997):

לאור פניות הולכות ומתרבות של ניצולים נפגעי אסון צ'רנוביל וישיבה בנושא ענינם של הליקבידטורים נפגעי צ'רנוביל, שהתקיימה במסגרת ועדת הקליטה בכנסת, רצוני לשאול:

1. מדוע עדיין לא קיבלו ניצולי צ'רנוביל מעמד של נפגעי אסון גרעיני?

2. כיצד יסייע להם משרדך במימון תרופות שאינן נכללות בביטוח הבריאות?

3. האם יוכל משרדך לזרז הענקת דיור ציבורי או משכנתה בתנאים מועדפים? אם כן – כיצד?

השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

כעיקרון מדובר בבעיית ליקבידטורים, כלומר אותם כ-200 איש שעסקו בפועל בכיבוי השרפה בכור בצ'רנוביל. עמדתי כעמדת חברת הכנסת, שאותם אנשים עשו שירות בפעילות שלהם לא רק לגורמים ששלחו אותם אלא לכל אזרחי ברית-המועצות לשעבר, ויכול להיות שגם לכל אזרחי אירופה. הבעיה היא בהחלט בעיה כאובה. עמדה על הבעיה ועדה מקצועית, שמינו בזמנו שר הבריאות דאז חבר הכנסת אפרים סנה ושר הקליטה לשעבר יאיר צבן, קודמי בתפקיד. הוועדה המקצועית הגישה כמה המלצות, והן היו מקובלות על שני השרים אך לא הובאו לאישור הממשלה או ועדת העלייה והקליטה. ב-25 במרס תתקיים ישיבה של ועדת שרים לענייני תפוצות, עלייה וקליטה. בדעתנו להביא את עיקר המסקנות של אותו דוח הוועדה המקצועית לאישור ועדת השרים. אם תאשר ועדת השרים את המסקנות, נתחיל בביצוען.

את התשובה המפורטת יותר אמסור, ברשותך, אדוני היושב-ראש, לידי חברת הכנסת סולודקין.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. את רוצה לשאול שאלה נוספת? לא, תודה.

שבח וייס (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

אדוני, עבר תורך.

שבח וייס (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

אני מבקש לעבור לנושא הבא, מייד תבין למה.

תודה לשר לקליטת העלייה.

הצעת סיעת העבודה להביע אי-אמון לראש הממשלה בשל תפקודו

היו"ר ד' תיכון:

הצעת סיעת העבודה להביע אי-אמון לראש הממשלה בשל תפקודו. ינמק את האי-אמון חבר הכנסת אפרים סנה. בבקשה.

אני מבקש מהיום והלאה, אדוני המזכיר: הצעת אי-אמון – סעיף ראשון בסדר-היום.

אפרים סנה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לא בלב קל אני עומד על הדוכן הזה היום, והלוא טריים הם שבעת הקברים שלפנינו. נטיית הלב היא בדרך כלל לדחות מחלוקת בשעה כזאת. הבית כולו, העם כולו, מאמץ אליו את שבע המשפחות מבית-שמש ומצלפון, שותף אתן בכאב שאין לו מרפא לעולם.

אבל השעה הזאת איננה רק שעת הכאב והאבל, היא גם שעת האחריות, אולי השעה האחרונה. מתוך דאגה למה שעלול להתרחש בקרוב, מביטים בתהום שאל סיפה גררה אותנו הממשלה, מתוך אחריות למדינה, מתוך רצון למנוע מעוד בתים בישראל את טעם השכול, אנו קוראים להביע אי-אמון בראש הממשלה ובממשלתו.

לאן הבאת את ישראל, בנימין נתניהו? איזה ילוד אומלל הביאו תשעת החודשים של שלטונך? בידוד מדיני ששנים לא ידענו. שוב לבד בעצרת האו"ם, שוב וטו אמריקני צריך למנוע במועצת הביטחון החלטה נגדנו. האיחוד האירופי – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

איפה הייתם ב"ענבי זעם"?

אפרים סנה (העבודה):

נכנסת ואתה צועק? שב ותקשיב.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

הזיכרון הוא סלקטיבי.

אפרים סנה (העבודה):

מיקי איתן, אצלך יש דברים רפלקסיביים. אתה נכנס וצועק. שב.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אבל שם עמדנו אתכם.

אפרים סנה (העבודה):

שב. שב.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

כשאתם צריכים לעמוד אתנו, אנחנו יכולים לשכוח מכם.

אופיר פינס-פז (העבודה):

על מה לעמוד אתכם?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מיכאל איתן.

אברהם יחזקאל (העבודה):

לא עמדתם אתנו אף פעם. מה היה באוטובוסים?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. חבר הכנסת אבי יחזקאל, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

נתנו לכם גיבוי - - -

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אפשר להירגע? תודה.

אפרים סנה (העבודה):

אם אתה כבר עושה את חשבונות ההיסטוריה, יכולנו לבצע מבצעים כמו "ענבי זעם", כי העולם היה אתנו. כך יכולנו לעשות את זה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

איזו סעודה חגיגית עשיתם אתמול למלך.

אפרים סנה (העבודה):

אבי.

אברהם יחזקאל (העבודה):

"חאפלה" עשיתם לו.

אפרים סנה (העבודה):

גם עם בעלת-בריתנו הגדולה, ארצות-הברית, יש לנו מתח וניכור. רוצים דוגמה מהשבוע? ידידינו בגבעת הקפיטול החתימו על עצומה, שארצות-הברית לא תשתתף בוועידת עזה. שלושה רבעים מחברי הסנאט לא הסכימו לחתום. 90% מחברי הקונגרס לא חתמו. וזה הקונגרס הכי ידידותי לישראל שהיה אי פעם. איבדנו בגללך את היחסים המיוחדים, הקרובים, שהיו לנו עם מעצמת העל האמריקנית.

בעל-ברית היה לנו באזור, חוסיין שמו. הוא נחוץ לנו מאוד – ציר חזק, ישראלי-ירדני-פלשתיני. זה היסוד לכל היערכות אזורית של שלום. המלך חוסיין מוכן לבנות אתנו ציר כזה, ואתה פגעת בו, עלבת בו. למה צריך היה להדליף את חליפת המכתבים? למה מקרבתך המיידית, קרוב, הרבה יותר קרוב משקרוב יכול להיות, יצאה הידיעה המטומטמת הזאת על יציבותו הנפשית של המלך? אלף ארוחות ב"קינג דייוויד" לא ימחו את העלבון הזה.

אומרים ששאלת אתמול בארוחה: איפה היין? והמלצר אמר לך שהמלך מוסלמי ולא שותה יין.

דליה איציק (העבודה):

הוא לא ידע שהמלך מוסלמי.

אפרים סנה (העבודה):

זו הבעיה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

מה זה? ציפורה?

היו"ר ד' תיכון:

אני הייתי שם, אדוני, חבר הכנסת סנה, ולא שמענו. אני מוכרח לומר לך שהייתי די קרוב ולא שמעתי.

שרת התקשורת ל' לבנת:

חבר הכנסת סנה, זה דברי ציפורה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

מה לא שמעת? את השאלה או את התשובה?

היו"ר ד' תיכון:

לא שמעתי את השאלה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — CIA.

אפרים סנה (העבודה):

קראנו זאת מפי המכובד שבבעלי הטורים בעיתונות העברית, ואני שמח שאתם מכחישים.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

CIA? אלה שכתבו על ה-

אפרים סנה (העבודה):

, במזרח התיכון, EAST של מנהטן, אלא ב-UPPER WEST אבל זו הבעיה. אנחנו, אדוני, לא חיים ב-
ואתה לא מבין זאת. לא מעליבים ראש מדינה, ואתה חוזר על כך שוב ושוב.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

ומה אתה עושה עכשיו? ומה אתה עושה עכשיו? אתה והחברים שלך? יום-יום.

אפרים סנה (העבודה):

אל תצעק. מה אתה צועק?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — — יום-יום, מתחת לחגורה.

אפרים סנה (העבודה):

שב בשקט, שב בשקט. אל תצעק.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מה אתם עושים?

אפרים סנה (העבודה):

תפסיק לצעוק, זה לא עושה רושם.

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, רק רגע, חבר הכנסת סנה. אני מעיר הערות.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לא מעליבים ראש מדינה. שמעת מה הוא אמר?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אתה רוצה להירגע? אתה רוצה להירגע?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני דווקא שמח לשמוע את מה שהוא אומר.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, אנא הוואל בטובך להירגע.

אפרים סנה (העבודה):

אני יכולתי שוב – ואתה גורר אותנו להיסטוריה, אבל זו ההיסטוריה הקרובה – לומר איך אתה דיברת על ראש המדינה שלך. לכן, אנא ממך, שב בשקט.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני? אני?

אפרים סנה (העבודה):

כששר המשפטים שלך אומר דברי בריונות אתה מגיב באיחור ובשפה רפה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

הוא לא שומע.

אפרים סנה (העבודה):

אין לך רק בעיות בתפקוד המדיני. אינך מבין את האזור שבו אנחנו חיים. גם אין בקרבתך מי שיסביר לך, ולמי שמסביר לך אינך שומע. אתה שבוי בקואליציה שאתה טרוד לרצות אותה, ולרצות אותה זה

לעשות את כל השגיאות האפשריות, לאבד את אמון העולם. אי-אפשר, אי-אפשר לרצות גם את ביל קלינטון וגם את מוישה פלד, גם את חוסני מובארק וגם את חנן פורת. זה פשוט לא הולך. ובבחירה הזאת בין סיפוק השותפים בקואליציה לבין האחריות למדינה – מה שקובע אצלך תמיד זה השותפים. מה עשית לירושלים?

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

תלמדו אותנו מה זו אחריות למדינה.

אפרים סנה (העבודה):

לא על ראש שמחתנו העלית אותה, כמו שאומרים אצלנו, אלא על ראש סדר-היום של הוויכוח הנוקב עם הפלשתינים. טעות קשה. מתכון בטוח לפיצוץ כל משא-ומתן. את ירושלים אסור להפוך לחזית של עימות. מי שאכפת לו מחיזוק האחיזה שלנו בירושלים לא עושה זאת. את ירושלים מחזקים על-ידי דו-קיום, על-ידי היותה עיר של שלום, מוקד לתירות, לעלייה לרגל, מקום התכנסות של ועידות בין-לאומיות. גם לבנות בירושלים אפשר וצריך. אנחנו בנינו את מפת ירושלים החדשה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

איפה? איפה?

אפרים סנה (העבודה):

איפה? רמת-אשכול, תלפיות-מזרח, רמות, גילה, נווה-יעקב, הגבעה-הצרפתית.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אתה? אתה?

אפרים סנה (העבודה):

ממשלות העבודה. אני הייתי אז בצה"ל. לא בניתי בתים. אבל ממשלות העבודה בנו אותם. את מפת ירושלים החדשה, זאת שלעולם אף אחד לא יוכל לחלק, אנחנו סרטטנו ואנחנו בנינו. אל תלמדו אותי.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סנה, לא הייתי מתערב אילולא הייתי מעורב אישית.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אם בניתם, למה אתם נגד?

היו"ר ד' תיכון:

אבל אני חושב – – –

אפרים סנה (העבודה):

אתה היושב-ראש, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

לא, אילולא הייתי מעורב אישית כמנהל חברת הבנייה הממשלתית לא הייתי מגיב. אני יכול לומר לך שאתה טועה טעות גדולה.

קריאות:

– – –

דליה איציק (העבודה):

אתה היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

ואתה גורם עוול להרבה אנשים.

אפרים סנה (העבודה):

עוזי ברעם, סליחה, סליחה.

רענן כהן (העבודה):

אתה יושב-ראש. אתה לא יכול להתערב.

היו"ר ד' תיכון:

הערתי הערה. חבר הכנסת רענן כהן, הערתי הערה כמי שבנה את גילה, את תלפיות, את רמות-אשכול, את הגבעה-הצרפתית, ואפילו את רמות. ואני לא צריך לומר לך לאן אני שייך. חבר הכנסת עוזי ברעם, מה לעשות? מה לעשות?

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

מצאתי לנכון להעיר את ההערה הזאת, כי אני שומע לעתים קרובות את הדברים הללו, והם לא מדויקים. אני אומר לך, אילולא עשיתי זאת אישית – ואני לא צריך לומר לך לאיזו מפלגה השתייכתי באותה תקופה – – –

דליה איציק (העבודה):

היית פקיד.

נאף מסאלחה (העבודה):

היית פקיד בכיר ולא קבעת מדיניות.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

ידוע מי היה אז המנכ"ל, והשר היה דוד לוי.

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, בזה סיימנו. הערתי הערה אישית, ברשותו של חבר הכנסת רענן כהן.

אופיר פינס-פז (העבודה):

טדי קולק בנה את ירושלים ולא אף אחד אחר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אם בניתם, למה אתם מתנגדים היום? למה אתם רוצים להרוס את מה שבניתם?

היו"ר ד' תיכון:

רבתי. בבקשה, אנא המשך.

אפרים סנה (העבודה):

אני שמח על כך שנוצר פה תקדים, שיושב-ראש הישיבה מתערב בתוכנה. אבל זה עדיין לא ישנה את העובדות ההיסטוריות – קביעת השכונות ובנייתן, המעגל של השכונות היהודיות סביב ירושלים נעשה בידי ממשלות העבודה.

היו"ר ד' תיכון:

תרשה לי להעיר לך עוד הערה. לא קבעתי תקדים. אבל אתה שוב טועה. בבקשה, אנא המשך.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אל תיתן לאמת להפריע לתזות שלך.

היו"ר ד' תיכון:

נא לא לעזור. חבר הכנסת הירשזון, נא לא לעזור.

אפרים סנה (העבודה):

אם עוסקים באזהרות, חבר הכנסת הירשזון, כידוע לך מעניינים קודמים שהיו בינינו, אני בודק היטב כל דבר. לא הייתי נוקב פה בשמה של שום שכונה לפני שבדקתי זאת. לכן, כאשר אתה מדבר – אנא תיזהר. אבל לא זה העניין שלנו.

גם את הר-חומה ניתן היה לבנות. ניתן היה לבנות את הר-חומה, אבל בשכל, בשכל, בתבונה, במסגרת של הידברות כוללת, עם התחשבות גם בבעיות ובקשיים של הצד השני. לא ביוהרה, לא בשחצנות, לא בשאיפה חולנית להגיע לעימות בכל מחיר, כדי להוכיח משהו. להוכיח מה? שלא נבהלים מאיומים? שלא נכנסים ללחצים? אבל כבר היינו בסרט הזה. יבואו לחצים, אדוני ראש הממשלה, ואתה בסוף תתקפל וערפאת שוב יעשה לך בית-ספר. שום ישראלי לא אוהב שלראש הממשלה שלו עושים בית-ספר.

בסופו של דבר, גם לא תיבנה הר-חומה, גם נבודד בעולם, גם תהיה שפיכות דמים מיותרת וגם ייתקע תהליך השלום. טוב לקואליציה? – כן. טוב לישראל? – לא. טוב לירושלים? – לא ולא.

ועוד דבר. מה אתה משדר פנימה לבית, לעם ישראל? ראינו את מרכז מפלגתך. כמו בפסל של שלושת הקופים: את ההכרזות "מוות לתקשורת" לא ראית, כמו שלא ראית את הארון הזכור לדיראון, אדוני ראש הממשלה, בהפגנה ברעננה; את הצעקות "בגין בוגד" –

דליה איציק (העבודה):

הוא לא שמע.

אפרים סנה (העבודה):

– לא שמעת, כמו שלא שמעת את הצעקות בכיכר-ציון; וכשנדרשה אמירה שלך, נחרצת, החלטית, בולמת את ההסתה, הסתה נגד התקשורת, נגד חברי המפלגה שלך – גם לא דיברת, גזרת על עצמך אלם. שוב התרת דם, שוב עידוד המסיתים. זה לא מסר של דמוקרטיה, אלא של בריונות. העם מצפה לאות אחר מראש ממשלתו, של סובלנות, של איחוי קרעים, והשתיקה הזו, כמו לפני שנה וחצי, אומרת הכול, ואנחנו זוכרים.

מה זה אי-אמון? אי-אמון זה שלא מאמינים. קלינטון – לא מאמין לך. מובארק – לא מאמין לך. חוסיין – לא מאמין לך. שרי ממשלתך – לא מאמינים לך. חברי מפלגתך – לא מאמינים לך. ולכן הגיע הזמן שהכנסת תצטרף אליהם ותביע בך, אדוני, אי-אמון.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה. תשיב בשם הממשלה השרה לימור לבנת. בבקשה.

נאף מסאלחה (העבודה):

אדוני ראש הממשלה, תשיב אתה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

ראש הממשלה רוצה להשיב?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מסאלחה, איפה אתה? זזת ממקומך.

נאף מסאלחה (העבודה):

אני מחבב אותה, אבל אני רוצה לשמוע אותו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, אתה לא שומר על ההסכם בינינו. אתה לא צועק יותר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני מכבד הסכמים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. בבקשה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שמעתי פה את דבריו של חבר הכנסת אפרים סנה. אני רוצה לומר לחברי מפלגת העבודה ולחבר הכנסת אפרים סנה, אתם לא למדתם שום דבר. שום לקח לא הפקתם.

רפאל אלול (העבודה):

שלום כיתה א'.

שרת התקשורת ל' לבנת:

שלום כיתה א'. נכון מאוד. שום לקח לא למדתם מהניסיונות הציניים שלכם, המכוערים שלכם אחרי רצח יצחק רבין, זיכרונו לברכה, להפיל את האשמה, להצביע באצבע אל בנימין נתניהו, אל הליכוד, אל הימין בישראל. שום לקח לא למדתם. אבל אתם יודעים מה? זה שלא למדתם שום לקח, ניחא. זה שזה היה ניסיון מכוער וציני וגס, ניחא. אבל זה גם לא הצליח לכם. הרי זה פשוט לא הצליח. הרי באו תוצאות הבחירות האחרונות והוכיחו שהדברים באו וטפחו על פניכם. ההאשמות שלכם, הלכלוכים שלכם, הניסיונות ליצור דה-לגיטימציה. מה לא אמרתם? הזכיר כאן קודם ראש הממשלה, לרבות זה ג'ון סאליבן. מה לא ניסיתם להדביק? איך לא ניסיתם CIA שניסיתם להפוך אותו עוד מעט לסוכן ה-לכלך? איך לא ניסיתם להפוך ללא-לגיטימי?

חיים אורון (מרצ):

— — — רוני מילוא.

שרת התקשורת ל' לבנת:

חבר הכנסת אורון, אני מציעה שנעזוב את רוני מילוא בצד. אתם עכשיו התומכים הכי גדולים שלו. הוא חבר שלי, אבל מה זה שייך?

חיים אורון (מרצ):

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, הניסיון לערער את מעמדה של הממשלה התחיל עוד לפני שהיא הוקמה, הוא התחיל עוד בתקופת הבחירות.

אברהם יחזקאל (העבודה):

— — —

רפאל אלול (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אי-אפשר כך. חבר הכנסת אבי יחזקאל, כמה פעמים אני צריך לקרוא בשמך?

אברהם יחזקאל (העבודה):

— — — לקרוא בשם בצורה רפלקסיבית.

היו"ר ד' תיכון:

בצורה רפלקסיבית. טוב, נבדוק את הרפלקסים שלי.

חברת הכנסת דליה איציק.

אברהם יחזקאל (העבודה):

השרה לבנת אומרת דברים נכונים בחוץ, אבל עוד יותר בשקט.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אתה שמעת משהו שאני אמרתי בשקט, חבר הכנסת אבי יחזקאל, שאתה יכול להעיד עליו פה קבל עם ועדה? אתה שמעת משהו?

אברהם יחזקאל (העבודה):

המינוי – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

מה שאמרתי על מינוי היועץ המשפטי אמרתי בקול רם. אמרתי בישיבת הממשלה, אמרתי באומץ.

אברהם יחזקאל (העבודה):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. הרפקלסים שלי עובדים כנראה. מה לעשות?

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא אמרתי שום דבר בשקט, אל תנסה.

חבר הכנסת אבי יחזקאל, לא אמרתי שום דבר בשקט. אני מציעה לך לא לנסות את זה, כי זה לא בסטנוגרמה, וגם RECORD ילך. מה שאמרתי על מינוי היועץ המשפטי לממשלה אמרתי בקול רם, הצבעתי בהתאם בישיבת הממשלה, ואמרתי את זה אחר כך גם לא בישיבת ממשלה, בציבור. לא בשקט, לא בלחש. אני לא אומרת שום דבר בשקט ובלחש. אני לא מגינה על דברים שאני חושבת שאי-אפשר להגן עליהם, ואתה יודע את זה היטב.

אבל כשאתם באים לכאן ומנסים עוד הפעם בכל אמירה שלכם, בכל משפט שלכם, עוד הפעם להדביק את רצח יצחק רבין, זיכרונו לברכה, שהוא רצח מתועב, ואתם יודעים את עמדתנו, שוב בבנימין נתניהו – כמו שעשיתם לפני שנה וחצי, כמו שעשיתם בתעמולת הבחירות שלכם שנכשלה ונכשלתם. פשוט נכשלתם. זה לא עבד. אני לא מצליחה להבין למה חברי מפלגת העבודה חושבים שמה שנכשל לפני עשרה חודשים יצליח עכשיו. זה הרי כבר נכשל פעם אחת. תשנו, תחליפו, תנסו משהו אחר. זה לא עובד. לא ג'ון סאליבן, לא בנימין נתניהו אשם ברצח רבין, כל הדברים האלה לא עובדים. הציבור לא קונה את ההצגות האלה.

אדוני היושב-ראש, הניסיון הזה לערער את מעמדה של הממשלה עוד לפני הקמתה, עוד לפני הבחירות, עוד בתוך מערכת הבחירות, לא נפסק לרגע. עכשיו מציעים בכלל לתקן את החוק לבחירה ישירה, תוך כדי, מה הבעיה? נשנה את כללי המשחק, מה זה משנה? מה הבעיה? נעשה הכול. נשנה את כללי המשחק, נשנה את החוקים, נשנה את החקיקה, ובלבד שנוכל להיפטר מהממשלה הזאת.

אופיר פינס-פז (העבודה):

תצביע הקואליציה בעד זה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, הייתי מצפה ממפלגת העבודה לאותה אחריות שעליה דיבר קודם חבר הכנסת אפרים סנה. זה נכון, אפשר לקבל אהדה של כל העולם, וחברי הכנסת כאן מספיק אינטליגנטים כדי לזכור את מה שהזכיר קודם חבר הכנסת מיכאל איתן, את התגובה שלנו בתקופת מבצע "ענבי זעם". אפשר לקבל אהדה של כל העולם אם עושים מה שכל העולם היה רוצה – מה שכל העולם היה רוצה, כל העולם במרכאות, אבל רוב העולם, ודאי הפלשתינים, ודאי יש להם תמיכה של חלק ממדינות אירופה, יש להם תמיכה מסוימת גם מארצות-הברית. זה שירושלים תהפוך לבירה פלשתינית בחלקה, לחלק את ירושלים – אפשר לקבל תמיכה של העולם, בואו נעשה את זה. מייד יתמכו בנו כולם.

אבל מה תפקידה של ממשלה ומה תפקידה של אופוזיציה, לעשות מה שמוצא חן בעיני הפלשתינים? לעשות מה שמוצא חן בעיני העולם, או להגן על האינטרסים של מדינת ישראל, להגן על האינטרסים הלאומיים שלנו, להגן על ירושלים גם אם זה לא מוצא חן בעיני חלק מהציבור העולמי, גם אם זה לא מוצא חן בעיני חלק מהפלשתינים?

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אל תזלזלי בדעת הקהל.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני, אני לא מזלזלת. חבר הכנסת חאג'-יחיא, תן לי להעיר. קודם כול, אני מקבלת את ההערה שלך ואני לגמרי לא מזלזלת בדעת הקהל העולמית. אני רק אומרת, שבאיזון העדין בין הצורך שלנו לשמור על האינטרסים שלנו שאנחנו רואים אותם כאינטרסים לאומיים של מדינת ישראל, לבין הצורך למצוא חן, תמיד אנחנו צריכים להביא בחשבון את האינטרסים שלנו – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

גם את שלנו.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא שלך, חבר הכנסת אלסאנע. שלי ושליך לא אותו דבר, אני מודה, נכון – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מודה, חבר הכנסת אלסאנע, שהאינטרסים שלי והאינטרסים שלך רחוקים, תהום פעורה ביניהם, שום אינטרס משותף אין לנו. אתה רוצה לראות את ירושלים בירה פלשתינית, וכאן מפלגת העבודה – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — — את האחרונה שצריכה — — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, יש לי רעיון.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אתה החלטת שאיש לא ידבר היום? אני שואל. אתה לא יכול לשבת חמש דקות בשקט?

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני רוצה לשאול האם חבר הכנסת טלב אלסאנע מייצג את הצעת האי-אמון של מפלגת העבודה ואת עמדת מפלגת העבודה. אם לא – אני מרשה לעצמי להשיב על הצעת האי-אמון ולהתעלם מהדברים של חבר הכנסת אלסאנע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אבל הנימה הזאת לא מקובלת. הוא חבר כנסת שמייצג ציבור, ואת לא צריכה לפנות אליו בנימה כזאת.

שרת התקשורת ל' לבנת:

סליחה, אמרתי שתהום פעורה בין השקפתי להשקפתו, לא פגעתי בו, לא עלבתי בו, לא אמרתי שום מלה לא פרלמנטרית, ואם אמרתי מלה לא פרלמנטרית אני מצטערת עליה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אמרת שהאינטרסים שלך ושלו שונים. כולנו אזרחי המדינה — — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

ועדיין האינטרסים שלנו שונים מאוד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יש חילוקי דעות לגבי – – – אבל האינטרסים הם של כולנו.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא, חבר הכנסת דראושה, אני לא מקבלת את זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

את עושה שני סוגים של אזרחים.

שרת התקשורת ל' לבנת:

שני סוגים של אינטרסים, לא שני סוגים של אזרחים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אי-אפשר לשתוק על גזענות כזאת.

שרת התקשורת ל' לבנת:

זו גזענות?

היו"ר ד' תיכון:

האמן לי שהיא אמרה שיש פער בין עמדתה לבין עמדת חבר הכנסת אלסאנע.

שרת התקשורת ל' לבנת:

תהום. אסור להגיד? זה גזעני?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כאילו הוא משרת אינטרסים זרים.

היו"ר ד' תיכון:

לא, היא לא אמרה את זה, זה אתה הבנת.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא אמרתי.

היו"ר ד' תיכון:

מותר לבקש ממך שתירגע?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני נרגע, אבל אני פונה אליך, אני מבקש לא לקבל בכנסת הערות גזעניות כאלה, גם לא משרה.

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו נוציא לאחר מכן את הפרוטוקול, יכול להיות שאני לא הבנתי היטב, גם זה קורה. נברר את העניין לאחר מכן.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, אני מוכנה לומר כאן: אני לא חוזרת בי משום מלה, אלא אם בהיסח הדעת – מה שלא נראה לי שקרה כאן – אמרתי איזו מלה לא פרלמנטרית. נדמה לי שלא היתה פה שום מלה לא

פרלמנטרית. יש תהום פעורה בין האינטרסים. זה לא גזעני. כך אמרתי, ולא דיברתי על אינטרסים זרים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

שרת התקשורת ל' לבנת:

אל תסתום לי את הפה, לא יסתמו לי את הפה. לא יכול להיות שכל מלה שאני אגיד על תהום שפעורה בינינו יגידו לי מייד שזה גזעני. הרי זה לא עולה על הדעת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

גברתי השרה ---

שרת התקשורת ל' לבנת:

אם מה שאני אמרתי גזעני, אז כל ההערות שלך הן אנטי-פמיניסטיות. אני פונה אליך להפסיק את ההתנגדות לפמיניזם שלי.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, עד כאן.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זו גזענות ---

היו"ר ד' תיכון:

אתה לא צריך לעזור לו, חבר הכנסת אלסאנע, תאמין לי, הוא אומר את שלו ובתוקף.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — — כששרה אומרת — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טלב אלסאנע.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על שאתה מאפשר לי להמשיך.

אנחנו צריכים לזכור איזה מצב בדיוק קיבלנו מהממשלה הקודמת. אנחנו קיבלנו הסכם, ולהסכם הזה הליכוד התנגד. ראש הממשלה נתניהו, אז ראש האופוזיציה, התנגד לו, הצבענו נגדו, לא אהבנו אותו, אבל ההסכם הוא הסכם. לא סוד הוא שאני בוודאי לא אוהבת אותו, אני בוודאי חושבת שהיה צריך לעשות מאמץ עוד יותר גדול כדי להימנע ממימוש בדרך שבה הוא ממומש. צריך לזכור שגם אני, שהיתה לי ביקורת שאמרתי אותה – גם זה בקול רם, חבר הכנסת יחזקאל – על גודל הפעימה, על מחויבויות בהסכם חברון, גם אני חושבת שהתנאים שונים בהרבה.

צריך לזכור, שבהסכם הקודם לא היתה מחויבות מפורשת להדדיות, שלא נקבע בו שישראל לבדה תקבע את גודל הפעימה, כמו שזה נקבע בצורה ברורה ביותר, בהסכמת האמריקנים, בהסכם חברון, וכולנו מכירים את כל הסאגה שהיתה סביב העניין הזה. צריך לזכור שהפלשתינים חשבו – לא כתבו, אבל כך נתנו להם להבין – שהם יקבלו הרבה יותר ממה שהם קיבלו מאתנו בפעימה הראשונה וממה שיקבלו בפעימות הבאות עוד לפני הסדר הקבע.

אדיסו מאסלה (העבודה):

מדובר בנסיגות.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אתה צודק, באמת מדובר בנסיגות.

עכשיו אנחנו צריכים לתמרן בתנאים מאוד מסובכים, הייתי אומרת שבתנאים כמעט בלתי אפשריים. אבל אם יש משהו שלא נוכל לקבל בשום פנים ואופן – על הכול אפשר לדבר – זה שתוך כדי תהליך של שלום, על כל ההסתייגויות והקשיים שבדרך, יאיימו עלינו באלימות. זה דבר שנדמה לי שאיש מחברי הכנסת פה לא יכול לקבל.

דוד צוקר (מרצ):

זה צריך לבוא משני הכיוונים.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אנחנו מאיימים בалиמות, חבר הכנסת צוקר? הרי צריך לעשות את ההקבלה בין דברים שהם דומים, זהים. אני לא צריכה להגיד כאן שהרשות הפלשתינית מפירה את ההסכמים בצורה בוטה. חבר הכנסת צוקר, האם בנייה בירושלים, בשטח ריבוני ישראלי, שלפחות 75% מקרקעותיו הופקעו מידי יהודים, המשמעות שלה היא הפרת ההסכם עם הפלשתינים? התשובה היא לא.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

ודאי שזו הפרת הסכם.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אבל גם אם בין הפלשתינים יש מי שחושב שמדובר כאן בהפרת ההסכם – אני לא מקבלת את הטענה הזאת – האם התוצאה או הדרך היא לאיים עלינו בалиמות? לתת אור ירוק ל"חמאס", ל"חזית העממית", ל"ג'יהאד האסלאמי", לשחרר את המחבל שמעשיו נחשבים בין החמורים ביותר עכשיו, לפני שבוע, כאיתות וסימן שהנה זה מה שהולך לקרות? לדבר דיבורים של אלימות? זה מה שיפתור את העניין?

נניח שהפלשתינים אינם מקבלים את רצוננו לבנות בהר-חומה – אני כמובן לא מקבלת את זה והממשלה הזאת לא יכולה לקבל את זה, מדובר על שטח בתוך ירושלים, שטח ריבוני ישראלי – – –

דוד צוקר (מרצ):

מדובר בתכתיב.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני לא שומעת את כולם ביחד. אני מוכנה לשמוע, אבל לא את שניכם ביחד.

ח כהן (מרצ):

גם על-פי הפרמטרים ההוגנים שאת מנסה להציג פה, למה לא לבנות בהר-חומה שתי שכונות, שכונה ליהודים על שלושה-רבעים או שני-שלישים, ושכונה לערבים? זה הפתרון הכי טבעי.

שרת התקשורת ל' לבנת:

חבר הכנסת רן כהן, אני רוצה לענות לך. הרי ממשלת ישראל קיבלה החלטה לפני שבועיים, אם אני לא טועה, ועוד החלטה אחת שעייגנה אותה – מלשון עוגן – ביום שישי האחרון, לגבי בנייה רוויה לערבים בירושלים. מדובר כאן בהחלטות שלא נעשו במהלך השנים האחרונות. אפשר להתווכח אם לא תהיה בהר-חומה שכונה מעורבת, או שכונה כזאת ולצדה שכונה אחרת. הרי לא יכול להיות שהחלטות של הממשלה לגבי בנייה של שכונות יהודיות בירושלים, שנובעות מטעמים שונים, מסיבות שונות – אתה ירושלמי, אם אני לא טועה, ואני לא צריכה להגיד לך, לא ממוצא ירושלמי אבל גר בירושלים – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שרת התקשורת ל' לבנת:

חבר הכנסת דראושה, הרי גם אתה יודע, שכמעט אין דירות בירושלים לא ליהודים ולא לערבים, שהעיר סתומה, מלאה, שצריך לתת פתרון ומענה של דיור לתושביה, יהודים כערבים, והממשלה הולכת לבנות לערבים, אבל היא לא יכולה לכבול את ידיה לגבי הבנייה בהר-חומה.

ח כהן (מרצ):

ראש הממשלה היה בא-טור, אפילו יתד לא נשארה שם, רק דגל.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא, לא. חבל שלא שמעת. היה כאן היום ראש עיריית ירושלים בישיבת הקואליציה ודיווח על החלטות ועדת בניין ערים – –

דוד צוקר (מרצ):

למה לא הזמנתם אותנו?

שרת התקשורת ל' לבנת:

בינתיים אתם באופוזיציה.

— שיושבת היום, בעקבות החלטת הממשלה מיום שישי על בנייה רוויה בירושלים, על צור-באחר, על 300 יחידות דיור ואחרי זה על 1,000 יחידות דיור, יש שם תוכנית שברגעים אלה ממש יושבים ומתכננים אותה. זאת אומרת, לא נכון להגיד — — —

דוד צוקר (מרצ):

כשהיו לי שערות על הראש יבנו שם.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני בטוחה שהיית שמח, אבל לא בגלל זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא תבנו דירה אחת.

שרת התקשורת ל' לבנת:

תנו לי לגמור משפט אחד. אני באמת מנסה לקיים אתכם דיאלוג, אין לי בעיה, רק תנו לי לסיים משפט אחד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מציעה שלא להטיל ספק מראש, אלא לחכות ולראות אם בונים או לא בונים. למה מראש להגיד:
לא תבנו כלום? הממשלות הקודמות אפילו לא קיבלו החלטה על בנייה כזו.

דוד צוקר (מרצ):

שרת התקשורת ל" לבנת:

סליחה, לכן בונים ויבנו. יבנו לערבים, כי יש מצוקת דיור לערבים, וצריך לבנות דירות לערבים, ויבנו
ליהודים בהר-חומה, כי זה שטח בריבונות ישראלית – אלא אם יש מי שמערער על ריבונות ישראל
בירושלים.

אדוני היושב-ראש, אני חושבת, שאילו מפלגת העבודה – וככה הולכות ומידלדלות שורותיה, נשארים
כאן יותר חברי מרצ וסיעות חד"ש ומד"ע, אבל מפלגת העבודה היא זו שהגישה את הצעת האי-אמון.
אני אינני מצפה ממרצ מה שאני מצפה ממפלגת העבודה, וגם אינני מצפה מחד"ש וממד"ע מה שאני
מצפה ממפלגת העבודה, מפני שמרצ מציגה עמדות שונות מעמדות מפלגת העבודה ביחס לנושאים
שונים בתחום המדיני, וזו זכותה.

דוד צוקר (מרצ):

גם ביחס לירושלים.

שרת התקשורת ל" לבנת:

גם ביחס לירושלים, אני אומרת. מרצ מציגה עמדות שונות. לכן – ואת זה אני מפנה לא אליכם,
מהטעם הזה, אלא בעצם לחברי מפלגת העבודה – הייתי מצפה לגיבוי של מפלגת העבודה בכל מה
שנוגע לירושלים. אני לא מצפה ממפלגת העבודה שתגבה את נתניהו או את הממשלה בכל צעד
שהיא עושה. אופוזיציה כאופוזיציה – יש לה ביקורת, יש לה טענות, היא תוקפת. זה חלק מכללי
המשחק הדמוקרטי. אינני מצפה שהם יגבו את הממשלה בכל דבר, ולא שהם יגבו את ראש
הממשלה בכל דבר. אני כן מצפה ממפלגת העבודה לגלות אחריות בעניין ירושלים.

שבח וייס (העבודה):

שרת התקשורת ל" לבנת:

כשאומר חבר הכנסת אפרים סנה שצריך להתחשב גם בצד השני – לגבי דידי, חבר הכנסת סנה, ואני חשבתי לתומי שגם לגבי דידי של רוב חברי מפלגת העבודה, אין צד שני לירושלים. ירושלים יש לה רק צד אחד, רק ריבונות אחת, רק בעלות אחת, רק בעלים אחד, וזו מדינת ישראל ולא אף אחד אחר.

אפרים סנה (העבודה):

לא נשאל אף אחד?

חיים אורון (מרצ):

אפרים סנה (העבודה):

עכשיו את עושה דמגוגיה.

חיים אורון (מרצ):

יש יותר מצד אחד.

דוד צוקר (מרצ):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, אני מבין שחזרת במלוא כוחך.

חיים אורון (מרצ):

אני קבוע במלוא כוחי.

היו"ר ד' תיכון:

אבל הפעם אתה מהרגע הראשון – – –

אפרים סנה (העבודה):

בחוסין לא צריך להתחשב? לא בערפאת; בחוסין צריך להתחשב?

שרת התקשורת ל' לבנת:

צריך להתחשב בחוסין בכל מיני עניינים. במה שמוגע לבנייה בירושלים יש רק צד אחד לירושלים, אין פה שני צדדים. ירושלים זה לא חוזה בין שני צדדים. לכן, אדוני היושב-ראש – – –

אפרים סנה (העבודה):

בעיתוי צריך להתחשב?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה לא מקובל על אף אחד בעולם כולו. אף אחד לא מגבה את זה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, כפי שאמרתי, הייתי מצפה לגיבוי של מפלגת העבודה, וגיבוי כזה היה גם מקשה על הפלשתינים לאיים כפי שהם מאיימים, כמובן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

אילו היו יודעים שכאן יש גיבוי רחב מאוד – לא מקיר לקיר, אבל רחב מאוד בכנסת – — —

אפרים סנה (העבודה):

הצעת האי-אמון היא על תפקוד ראש הממשלה, לא על הר-חומה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אתה דיברת על הר-חומה, חבר הכנסת סנה.

אפרים סנה (העבודה):

גם, לא רק. ההצעה היא על תפקודו של ראש הממשלה. יש לך ויכוח אתי על זה?

שרת התקשורת ל' לבנת:

חבר הכנסת סנה, נדמה לי ששמעתי את דבריך היטב, ואתה אמרת את דברך. תן לי להשיב. אני לא הכנתי נאום, אני משיבה על מה שאתה אמרת, על דברים שאתה אמרת. בכל אופן – — —

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת סנה, על תפקוד ראש הממשלה והממשלה כולה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, הייתי רוצה מאוד לסיים, אלא אם כן אתם רוצים שאני אמשיך לעמוד פה. זה נחמד מאוד, אבל נראה לי שצריך להתקדם בסדר-היום, ונדמה לי גם שמיצינו כל אחד מה שיש לו לומר.

אני הייתי מצפה שהאופוזיציה תהיה אופוזיציה לממשלה. כפי שאמרתי קודם, זה לגיטימי. הייתי מצפה מהאופוזיציה לא להיות אופוזיציה לירושלים, כי זה כבר לא לגיטימי, בעיני. אני מציעה לחברי מפלגת העבודה – תחשבו על זה. תודה.

אני מציעה, כמובן, להסיר את ההצעה מסדר-היום.

ח כהן (מרצ):

האי-אמון היה, אדוני היושב-ראש, לממשלה; לא לראש הממשלה.

היו"ר ד' תיכון:

לא שמעתי.

ח כהן (מרצ):

תיקנתי תיקון קטן, על-פי טעמי. השרה אמרה על-פי טעמה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, הודעות סיעות בשיעור של חמש דקות לסיעה. לסיעות העבודה והליכוד – עשר דקות. חבר הכנסת שבח וייס, ואחריו – חבר הכנסת משה פלד.

דוד צוקר (מרצ):

חבר הכנסת פלד יודיע על פרישה מהממשלה?

היו"ר ד' תיכון:

אני אשאל אותו בשמך.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לקבוע במסגרת הדיון הזה, שממשלת ישראל הנוכחית, אף שהיא נשענת בדין על תוצאות הבחירות – ועל כך אין ויכוח, ראש הממשלה ניצח בבחירות האלה בהפרש של כ-29,000 קולות שחלוקתם למחצית פלוס אחד היא פחות מ-15,000 קולות, וגם לו היה מנצח ברוב של קול אחד הוא ראש ממשלה. זה חלק מכללי המשחק. אבל לא צריך כל אימת שיש ויכוח לנופף עם ניצחון זה כאילו שהוא מבטא דעתו של העם כולו. הניצחון הזה מבטא מחצית פלוס עוד קצת, והביטוי "רצון הציבור" הוא ביטוי טוטליטרי, שאוב מעולם האסטיזם והרודניות למיניהם. יש רצונות של עם, אין רצון של עם. האופוזיציה משתדלת לבטא כאן – אגב, לא רק לבטא ולייצג, גם לעצב, לדרבן – דעות אחרות, בהנחה שביום הבחירות הבא היא תעמוד שוב במבחן. יכול להיות שכבר בשעה זו יש לה רוב בציבור; ואולי לא. זאת הערה אחת.

הערה שנייה – כל אימת שמזכירים את הפגנות האופל של טרם הבחירות האחרונות – ועשה זאת חברי הכנסת סנה – נציג הממשלה מתגונן כאילו מטיחים בראש הממשלה ובחלק ממנהיגי הימין האשמה כוללת באסון הנורא של רצח ראש הממשלה הקודם. עכשיו שימו לב – רק לפני יומיים היו פרשנים בימין שניסו לתרץ את רצח הילדות המסכנות בנהריים ביצירת אווירה עוינת מצד המלך חוסיין, כאילו אחד החיילים תרגם את העוינות למעשה. אותם אנשים משתמטים באופן שיטתי מן הקשר בין יצירת אקולוגיה של מוות ושל זוועה בהפגנות האופל של צווחני הפאשיזם, בנאומי המרפסת שמזכירים את המשטרים האפלים ביותר בעולם – ורק חלק מאנשי הליכוד נטלו בהם חלק, ואנשי ליכוד בעלי נטייה דמוקרטית התביישו, סלדו ולא באו אל מוקד הזוועה הזאת – וכשמקשרים זאת לרצח ראש הממשלה יש פתאום נתק מוחלט. אין נתק. אין אשמה פלילית ישירה, יש אשמה פלילית היסטורית. וזה חשוב.

הערה שלישית – אין לממשלה הזאת רוב, אף שהיא קיבלה רוב בבחירות. בכל מעשה שלום שלה היא נשענת על רשת א', רשת ב' ורשת ג' שמפלגתי מגישה בנדיבות, ומרצ מפתחת תחרות בינה לבינינו – מי יגיש יותר רשתות. גם סיעות מד"ע וחד"ש הפכו סיעות רשת, כל אחד עם הנימוקים שלו. כך תורמות גם מפלגתי, גם מרצ, גם חד"ש וגם סיעת מד"ע לטיפוח המיתולוגיה שרק הליכוד יכול.

הוא לא יכול לעשות שום דבר, גם את הסדר השלום עם מצרים הוא לא יכול היה לעשות בקמפ-דיוויד בלי שאנחנו היינו מעניקים לו את הרשת. הוא לא היה יכול לעשות שום דבר, אין לו רוב לשום מעשה נכון בלי הרשת שלנו. ואנחנו, בהתנדבות אווילית קלת-דעת, בלתי נסבלת, במקום לנקוט עמדה חד-משמעית: ניצחתם, תמשלו; אינכם מסוגלים למשול – תתפטרו, תתפרקו. לא שכל אחד יתפוס בקואליציה הזאת את החלק הנהנתני שלו ובשאלות יסוד קיומיות תישענו עלינו. במקום לומר זאת, אנחנו, בהתנדבות קלילה של מפלגות מדרחוב כאלה, מניחים רשתות עם פלפולים שונים ועם תחרות צינית בינינו. איזו אווילות של השמאל, יחד וכל אחד לחוד.

אין לכם רוב. מבחינת ההיסטוריה אתם כבר מזמן לא מסוגלים למשול. אנחנו נותנים לכם את זה בקלות דעת. אילו שמעו לעצתי, לא הייתם מקבלים את זה, והייתם נופלים כבר לפני כמה שבועות.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת שבח וייס. חבר הכנסת משה פלד – איננו. חבר הכנסת יצחק וקנין.

חיים אורון (מרצ):

זה שחבר הכנסת משה פלד איננו – כנראה יפגע – – של הדיון, אבל זה שמתנהל דיון על אי-אמון בלי שר – – –

קריאות:

– – –

שבח וייס (העבודה):

– – – ורוב הסיעה לא באה לשמוע את הדובר שלה, זה בסדר?

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת אורון, אני מסכים עם – – –

חיים אורון (מרצ):

– – –

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת אורון, אני מסכים עם מחאתך, אבל זה לא מן החדשות. מתקיימים הרבה דיונים גם ללא שר – – –

חיים אורון (מרצ):

אני חושב שבדיונים באי-אמון – – – היה פה תואם-שר. אם לא שר – תואם-שר.

היו"ר מ' שטרית:

אני מסכים עם המחאה שלך, אבל אני לא אפסיק את הדיון בגלל זה.

חיים אורון (מרצ):

— — —

היו"ר מ' שטרית:

לכן, אני מבקש שאם יש שר תורן בבניין – שיגיע.

חבר הכנסת וקנין – חמש דקות בבקשה. אני מודיע, שמי שלא יהיה באולם בזמן ששמו ייקרא, יאבד את תורו. בבקשה.

יצחק וקנין (ש"ס):

— — —
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – — —

היו"ר מ' שטרית:

אחרי חבר הכנסת וקנין יבוא חבר הכנסת אבנר חי שאקי.

יצחק וקנין (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בראשית דברי אני רוצה להשתתף בצערן של המשפחות, להשתתף באבלן על מות בנותיהן. מפה אני שולח תנחומים למשפחות. כמו-כן ברצוני לשלוח ברכת החלמה מהירה לפצועות.

לצערי הרב, האופוזיציה היום אינה מגלה אחריות, ולו המינימלית ביותר, כאשר המשפחות עדיין יושבות שבעה, והיא בכל זאת מעלה הצעת אי-אמון בממשלה.

אדוני היושב-ראש, לגופו של עניין, ההתקפה שלוחת הרסן על הממשלה והצגת הדברים מפי דוברי האופוזיציה לא רק שאינן משרתות שום אינטרס של מדינת ישראל אלא ההיפך – מחלישות את עמידתנו בניהול המשא-ומתן מול הרשות הפלשתינית, וכמו-כן את עמידתנו בפני אומות העולם. יתירה מזאת: ההתקפה הנשמעת מבית השכם והערב דוחקת את הממשלה לפינה, כשמרחב התמרון שנותר הוא צר מאוד. על כן, אדוני היושב-ראש, היה טוב יותר לו היו דוברי האופוזיציה מגלים אחריות יתר והיו מורידים את הצעת האי-אמון מבעוד מועד. אך, לצערי, הם בחרו בכל זאת להגיש את הצעתם, למרות הסיטואציה שנוצרה לאחר הפיגוע הרצחני.

חברי הכנסת, הבנייה בהר-חומה היא מחויבת המציאות, וחובה עלינו לחזק את ידי הממשלה. לא ייתכן שבכל עת שנצטרך להחליט לגבי בנייה כלשהי בירושלים נעמוד בפני איומים חוזרים ונשנים של הרשות הפלשתינית והעומד בראשה, שנעמוד בפני פיצוץ המשא-ומתן בכל עת שהדברים אינם לרוחו. הגדיל לעשות יושב-ראש הרשות הפלשתינית בכך שנתן – על-פי המתפרסם בעיתונות – אור ירוק לביצוע פעולות טרור נגד מדינת ישראל. האם זה תהליך שלום חד-סטרי? האם כך נמשיך לנהל משא-ומתן, כאשר כל אימת שהדברים לא ימצאו חן בעיניו של יושב-ראש הרשות הפלשתינית נהיה נתונים לאיומים חוזרים ונשנים?

חברי הכנסת, אם לא נעמוד איתן מול אותן הצהרות וניסוג לאחר בעניין הבנייה בהר-חומה ובירושלים, ימיט הדבר אסון כבד על יכולת עמידתנו ועל מידת נחישותנו בכל משא-ומתן אחר המתנהל באזור עם הרשות הפלשתינית ועם כל גורם ערבי אחר. על כן, אדוני היושב-ראש, אנו, תנועת ש"ס, תומכים בהחלטת הממשלה על בנייה בהר-חומה ובירושלים בכלל ונצביע נגד הצעת האי-אמון המועלית על-ידי האופוזיציה. תודה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת יצחק וקנין. חבר הכנסת אבנר חי שאקי – איננו. אני מזמין את חבר הכנסת חיים אורון. אחריו – חברת הכנסת מרינה סולודקין.

אני חוזר שוב על הודעתי, שמי שאיננו באולם בזמן קריאת שמו לא יקבל את רשות הדיבור, גם אם הוא מסיעה שבה איש לא יכול להחליף אותו.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית אני רוצה להביע את צערי ואת השתתפותי בצערן של המשפחות ששכלו את יקירותיהן במעשה רצח מתועב שהתרחש בנהריים לפני ימים מספר, לאחל איחולי החלמה לפצועות ולקוות שהן תחזורנה בהקדם למשפחותיהן.

אנחנו, סיעת מרצ וסיעת חד"ש-בל"ד, בחרנו שלא להעלות היום הצעת אי-אמון מנימוקים שקשורים במצב הרוח הלאומי ומתוך כבוד למשפחות ולציבור, בעצם לכל הציבור שמזדהה אתן. אבל ציפיתי, במהלך הימים הללו, גם מהממשלה לנקוט מידה של ריסון מילולי, מעשי, כי אי-אפשר רק להציג את התביעה הזאת כלפי צד אחד של הבית. הממשלה לא נקטה את הדרך זאת; היא לא הלכה בדרך זאת.

העובדה שלא הגשנו היום הצעת אי-אמון איננה מוסיפה ולו כזית לאמוננו בממשלה הזאת ובראש הממשלה הזאת. אנחנו משוכנעים, וכל יום שעובר רק מוסיף נימוקים למידת שכנוענו, שהממשלה הזאת, ראש הממשלה נתן בצבת של סתירות פנימיות, שאין לו שום יכולת לקדם בה את האינטרסים האמיתיים של מדינת ישראל.

אי-אפשר גם להסכים להסכמי אוסלו, גם להחליט לבצע אותם, וגם לדעת, באופן העמוק ביותר, ולפעול כך – כאילו שהגשמת ההסכמים הללו מביאה אסון. מעשה השלום מורכב מדי, חשוב מדי, רב פנים מכדי שניתן לקדם אותו ולהוליך אותו כמי שכפאו שד.

אי-אפשר לנהל משא-ומתן, ידידי מש"ס, לומר שאנחנו חיים בעידן חדש, וכל פעם לבחון את עוצמת השרירים שלנו, בעיקר אם חס וחלילה נשוחח – השיחה תתפרש כחולשה, אם חס וחלילה ננסה להידבר – ההידברות תתפרש כחולשה. הרי כבר עשיתם את זה פעמים מספר, וכל פעם התברר מחדש, שבסופו של דבר צריך לשבת לשולחן.

מה ההישג הגדול מהמפגש שהתקיים אתמול עם המלך חוסיין? היה צריך אותו כמתווך בשביל להיפגש עם יאסר ערפאת? איזה עולם הפוך – – –

דוד אזולאי (ש"ס):

– – – אפילו להרים את הטלפון הוא לא רוצה. הוא עושה טובה כשהוא מרים את הטלפון.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת אזולאי, מי שגלגל את המשא-ומתן, מי שמגלגל את המשא-ומתן ומי שמנהל את העניינים כך שהוא אומר: הדדיות ומשא-ומתן, אנחנו לבד נחליט, אנחנו לבד נקבע, אתם תקבלו מה שנגיד לכם, על איזה משא-ומתן הוא מדבר? על איזו מדיניות הוא מדבר?

הסתירה העיקרית שהממשלה הזאת נמצאת בתוכה – שאותו מרחק שראש הממשלה היה מוכן להילחץ אליו במהלכים עד עכשיו הוא המקסימום שהוא יכול ללכת בו, והמקסימום הזה הוא הרבה הרבה פחות ממה שאפשר על בסיסו לקיים משא-ומתן אמיתי עם הפלשתינים.

פעם לא היו נותנים לו החישוקאים מבפנים, פעם לא היו נותנים לו החישוקאים מיש"ע ופעם לא היו נותנים לו אלה שבתוך הממשלה, ובסופו של דבר, במהלך הזיגזגי הזה אנחנו הולכים למשבר חמור מאין כמותו.

אתם כל פעם עולים לדוכן ומבקשים מאתנו הצהרת אמונים לירושלים. אתם נושאים היום באחריות ישירה לפיצוץ גדול בירושלים ולערעור מעמדה של ישראל בה כנגד כל הצרכים שלנו בלי שום סיבה אמיתית, משום שראש הממשלה לא היה צריך את הר-חומה.

ראש הממשלה משלה את עצמו שהוא בנה חומה מימין שתמנע סחף. הבוקר הודיעו לו חברי הכנסת מהמפד"ל, שהם תומכים בראש הממשלה. יפה מאוד. איזה מחיר נשלם כולנו בימים הקרובים על כך?

מה זה הדיבור הזה: בואו נראה. מדינת ישראל צריכה כל פעם להעמיד מחדש את מבחן עוצמתה, בפני מי? אין ביטוי חמור יותר לחוסר הביטחון מאשר הדימויים העצמיים הללו של "אני ואפסי עוד" ואחר כך ריצה על פני חצי עולם בשביל לראות איך יוצאים מהמשבר.

אדוני היושב-ראש, לצערי הרב, גם הימים הללו, גם השעות האלה, גם המדידה – האם המודדים כבר עלו להר-חומה, או יעלו מחר, והבולדוזרים מחרתיים – הם חלק מאותה מדיניות חסרת אחריות שראש הממשלה מוליך אותנו אליה. אני משתדל שלא לתאר פה את חומרת הדברים שאנחנו עומדים בפניהם.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה. חברת הכנסת מרינה סולודקין. אחריה – חבר הכנסת סאלח סלים.

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברור לכולנו, שיש לאופוזיציה תפקיד מאוד חשוב בתקופת משבר, או בנקודות מפנה כמו שאנחנו עוברים עכשיו, אבל הצגת האי-אמון עוד לפני שהתחילה הפעימה הראשונה ולאחר שהתקבלה ההחלטה לבנות בהר-חומה היא חסרת היגיון ולא מובנת.

נדמה לי שהסיבה האמיתית להצגת האי-אמון דווקא היום היא התוהו ובוהו במפלגת העבודה. לא אנחנו אלא דווקא אנשי העבודה חוזרים וטוענים כל הזמן, שבנימין נתניהו פועל לפי עקרונות הסכם אוסלו. אז מה הסיבה לאי-אמון?

אולי זה משום שהקואליציה מנהלת את תהליך השלום באופן רציונלי יותר, זהיר יותר ומצליח יותר? נראה לי, שדווקא המדיניות של הקואליציה, שיש בה שילוב של מפלגות מרכז וימין, דווקא המדיניות הזאת יכולה לזכות בתמיכה רחבה יותר של אנשים מן המחנה הלאומי. זאת הסיבה לכך שכעת אנחנו מתרחקים ממלחמת האזרחים שאיימה עלינו לאחר הרצח של יצחק רבין, זיכרוננו לברכה.

תמיד נראה לי, שהפרגמטיים בין חברי האופוזיציה מוכנים לתמוך בצעדים של הממשלה בכל הנוגע לתהליך השלום. המאבק בין המחנות השונים במפלגת העבודה גורם כרגע לחברי האופוזיציה לפעול באפלה ומתוך חוסר ודאות.

רק לפני כמה שבועות הוביל ראש סיעת העבודה בכנסת רעיון להצעת אי-אמון כיוון שהממשלה לא בונה בהר-חומה. כיום הממשלה מתחילה לבצע את הפעימה הראשונה. היא גם החליטה על בנייה בהר-חומה. מה ההיגיון באי-אמון?

חבל שהאופוזיציה עוסקת בהסחת הדעת של חברי הכנסת מהבעיות האמיתיות; למשל: האיזמים מצד העולם הערבי בנושא ירושלים, הבעיות בקליטת העלייה, המשבר במערכת הבריאות. במקום

זאת אנו מבלים כאן שעות רבות בדיונים על נושאים שלכאורה האופוזיציה וממשלת נתניהו למעשה מסכימות בהם.

אם למפלגת העבודה יש תוכנית אלטרנטיבית רצינית לגבי ירושלים, היא חייבת להציג את התוכנית החדשה הזאת לשיפוטו של הציבור הישראלי לפני שהיא מביעה אי-אמון בקו הנוכחי של הטיפול בנושא ירושלים; קו שמנסה לשמור על ירושלים כבירה נצחית ומאוחדת של מדינת ישראל.

כל מי שבוחן את הסיכויים להמשך תהליך השלום חייב להגיע למסקנה, שרק ממשלת מרכז-ימין יכולה לקבל מספיק תמיכה בציבור הישראלי כדי להמשיך ולקבל החלטות קשות וכואבות שישאירו אותנו בכל זאת בתוך תהליך השלום.

עבור הפלשתינים כל הצעות האי-אמון הן סימנים להיחלשות, לפילוג ולחוסר יציבות מדינית בישראל. במקרה זה, התוצאה היא נזק לאינטרסים הלאומיים של ישראל. תודה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה לחברת הכנסת מרינה סולודקין. הדובר הבא – חבר הכנסת סאלח סלים; אחריו – חבר הכנסת אברהם רביץ.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראשית דברי אני רוצה לשלוח את תנחומי בשמי ובשם סיעתי חד"ש-בל"ד לכל המשפחות שנפל עליהן האסון, למשפחות של הילדות שנהרגו בלי כל סיבה; ואני גם רוצה לאחל החלמה מהירה לכל הפצועות. אני מקווה שזה יהיה המקרה האחרון. אבל יש לי ספק בזה כי אני חושב, שכל זמן שהממשלה הזאת מכהנת וממשיכה לכהן, אנחנו נחיה כל הזמן באבל. לפי דעתי, היא גוררת את המדינה הזאת, גוררת את העם הזה, גוררת את העמים באזור לאסון אחרי אסון. ומה שהולך לקרות, כפי הנראה, יביא לאסונות.

כל אחד שפותח פה את הפה, אומרים לו: אתה מאיים עלינו. ירושלים – זה שלנו. אף אחד לא מאיים. היחידה שמאיימת זו הממשלה, כי זאת התגרות. הכוונה שלו היא להתגרות בעם הפלשתיני כשאומרים שהולכים לעשות אתו שלום. אני רוצה לשאול שאלה: מי אומר שאי-אפשר לבנות בהר-חומה? אולי בעוד שנתיים השלום יתקדם, יתבסס, יהיה מצב יותר טוב, תהיה הדדיות צודקת, לא כמו זו של היום, כי היום ההדדיות היא שקר. מדברים על הדדיות. שמענו שרים שאומרים "הדדיות" ובסוף המשפט אומרים שאנחנו המחליטים היחידים. בכל גודל הפעימה וירושלים, אין צד שני – השרה אמרה פה; אז על איזה הדדיות מדברים? אין יסוד לכל הדיבורים שמדברים עליהם. לא הדדיות ולא שום דבר.

ממשלת ישראל מחליטה בכוח ורוצה להביא את האזור הזה לאסון. אם בעוד שנתיים, שלוש שנים יתקדם השלום ויתבסס ותהיה הבנה בין כל הצדדים, אולי תהיה אפשרות לבנות בלי שום רעש, בלי שום אסון, בלי שום הרג בלי שום דם. למה ממהרים? הפלשתינים מאיימים לבנות שם? אף אחד לא

מאיים לבנות שם. על מה? מה הסיבה? חוץ מסיבה אחת – לגרור את האזור למרחץ דמים. אף אחד לא יגנוב את האדמה הזאת.

ראיתי השבוע את שר המשפטים מדבר בטלוויזיה. הוא הזכיר לי בדיוק את סרטי ה"קאובוי" האמריקניים, את סרטי המאפיה. הוא עומד ומדבר כמו ראש מאפיה, לצערי, נותן פקודות ומאשים, והוא מחליט מי יארוז את המזוודה. מה זה? זה שר? זה מבייש. זה מבייש את הממשלה. אם הממשלה הזאת מסכימה לדברים האלה, זו ממשלה שלא מתביישת. הוא מדבר עם ראש מדינה, עם נבחרים, ואומר דברים שרק בסרטי המאפיה ובסרטי ה"קאובוי" ראיתי ושמעתי כמותם. איזה מין שר זה? מי מסכים לסגנון הזה? איך מדברים עם בני אדם כך? הוא נותן פקודות, מפזר האשמות, ואומר שיתחיל להתנווד בין עירק לתוניס. האם זו ממשלה שרוצה שלום? כל מלה על שלום היא שקר. זו האמת של הממשלה הזאת, הדברים שאמר שר המשפטים, כפי שראינו. ומדובר בשר המשפטים ובצדק. אוי ואבוי לצדק במדינה הזאת אם שר שלה מדבר כמו ראש מאפיה, לא פחות ולא יותר. זה מבייש.

והבוקר ראיינו אותו, הוא לא חוזר בו משום מלה. איפה הדיפלומטיה, לפחות? אפשר לדבר קשות מבחינת התוכן, כן, אבל יש צורה, יש יחס. זה השר שממשלת ישראל הולכת אתו לעשות שלום?

אדוני היושב-ראש, איך אפשר להתקדם בתהליך השלום בזמן שמדובר פה על הדדיות והיא לא מתקיימת? פה ממשלת ישראל דורשת הדדיות, היא מציבה תנאי לערפאת שתהיה הדדיות. אבל פה השרים עמדו ואמרו: אנחנו המחליטים אם לבנות בירושלים או לא לבנות בירושלים; אנחנו המחליטים אם לבנות בהר-חומה או לא; אנחנו היחידים שמחליטים מה גודל הפעמה. אז איזו הדדיות זו? איך דורשים מהצד השני הדדיות, אם הממשלה הזאת לא עומדת בדברים שהיא אומרת? אלה דברים הנוגדים זה את זה. אז מה הם רוצים?

התוצאה היחידה שתהיה היא שיביאו אסונות על היהודים ועל הערבים, והאשמה תהיה על ממשלת ישראל, לא על אף אחד אחר. תודה רבה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה לחבר הכנסת סאלח סלים. אני מזמין את חבר הכנסת אברהם רביץ. אחריו – חבר הכנסת אלכס לובוצקי, ואחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש לפתוח בהבעת תנחומים ולומר: המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ומן השמים תנוחמו. ולפצעות – רפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל, שיחלימו מהר.

אדוני היושב-ראש, אני תמה, ואני רוצה לשאול שאלה. אולי אתה, חבר הכנסת דראושה שאמור לדבר אחרי, אולי אתה תוכל באמת להסביר לי. אינני מבין, יש דברים שאינני מבין. בואו נגיד לרגע שהשלום

צועד ומגיעים להסכם של קבע. ואז יש איזה סידור, שאינני יודע מהו, גם ביחס לירושלים. הרי לא יעלה על הדעת, אם עדיין מותר להשתמש בביטוי הזה, שבמצב עניינים כזה לא יוכלו יהודים לבנות את ביתם בהר-חומה, אם זו הקרקע שלהם, אם הם רכשו אותה כחוק ושילמו עבורה. הרי אף אחד לא מציע זאת, גם לא שמעתי דבר כזה מהפלשתינים. ועכשיו שמענו את חבר הכנסת סאלח סלים, והוא אומר שכן אפשר יהיה לבנות, בעוד שנתיים.

אז אני שואל, אני באמת תמה: מדוע, אם מתכוונים היום לבנות על קרקע בירושלים, שנרכשה על-ידי יהודים, 75% מהקרקע נרכשו על-ידי יהודים: מדוע יש לאיים בשפיכות דמים על דבר כל כך טריוויאלי, פשוט? למה לעשות מזה עניין של מלחמה, כאשר בכל זאת נמצאים בתהליך של שלום? זאת שאלה שצועקת. היא לא מובנת.

למה דווקא על ירושלים, על הבנייה של ירושלים, צריך הסכמה מראש לפעילות כזאת שהיא לא בניגוד לאוסלו? בהסכמי אוסלו אין איסור לבנות בירושלים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מכיוון שאת עניין ירושלים השאירו במצב של סטטוס-קוו, עד הסדר הקבע.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אבל מה זה סטטוס-קוו? – הסטטוס-קוו המשפטי. לא כתוב שיישאר הסטטוס-קוו, כתוב שאפשר יהיה לדון על ירושלים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כן, על הכול. אסור לקבוע עובדות בשטח, אלא יש נושאים ונותנים.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מה זה אסור לקבוע? מה זה עובדות? עובדה שגרים שם בני אדם. האם זו עובדה שמפריעה לנהל משא-ומתן?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מה זה משנה? אם יהיה שלום, זו לא סגירה של שום דבר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אם זה שלום.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מה, האם אתם רוצים להציע לנו, אינני אומר עליך אישית, האם הפלשתינים רוצים להציע לנו מהלך של שלום שלא נוכל לגור בירושלים? הרי שום אדם נורמלי לא יציע את זה, אפילו הוא פלשתיני.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אם אתה מסתכל שנתיים אחורה, עשר שנים אחורה, אתה רואה שהבנייה הזאת היא פוליטית, מכוונת.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מה זה בנייה פוליטית? גרים שם אנשים ומולידים ילדים, האם זו פוליטיקה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גרים שם בני אדם, משפחות, הם שותים כוס חלב בבוקר, ואוכלים חביתה, סתם אנשים גרים שם. למה זו פוליטיקה? אני מצטער, אינני מבין את זה. אלא אם באמת יש כוונות שאף אחד לא אומר אותן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יבנו במערב, למה במזרח?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אבל לאדם יש מגרש שם, הוא קנה מגרש, שילם הרבה כסף.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אבל לא הוא בונה. ממשלת ישראל בונה.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת דהאמשה, קריאת ביניים אחת זה בסדר, אבל – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

הוא שאל, הוא רוצה תשובה.

היו"ר מ' שטרית:

אבל לא כך. עוד מעט תהיה על הבמה, תוכל לענות לו. אחד מכם יוכל לענות לו.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

חבר הכנסת דראושה, אני הייתי רוצה להציע עוד הצעה. אני אומר את זה בשם עצמי. אני בכלל לא מבין את כל המהלכים. אמרתי את זה היום בישיבת הקואליציה. אני הייתי עוצר את הכול, לרבות הפעילות, לא מתקדם צעד אחד קדימה, לרבות הר-חומה, ומגיע להסכם הקבע. אינני מבין את כל השיטה הזאת, שעושים הסכמים ועוד הסכמים, עושים הסכם אחד, עושים צעד, אחר כך עוד הסכם ועוד צעד. אין שום משא-ומתן בעולם שנעשה בצורה הזאת.

לפי דעתי, אנחנו צריכים היום לדעת מה יקרה בסוף הדרך, לרבות בירושלים, אם הפלשתינים היו מסכימים לכך. צריך לעשות זאת בהסכמה, לעצור את כל המהלכים, לא רק את ירושלים, לא רק את הר-חומה, לעצור את כל המהלכים ולשבת לשולחן הדיונים ולהגיע להסכם הקבע הסופי. אילו כך היו הדברים נעשים, אין לי ספק שהיו יכולים גם לבנות בירושלים, בשקט ובשלווה.

אבל אי-אפשר להחזיק את החבל בשני קצותיו ולומר: בירושלים אתם לא תבנו, אלא בהסכמתנו. אבל כחלקים, לעשות פעימה ועוד פעימה, זה לא נראה לי הגיוני. באופן מסחרי זה לא נראה לי הגיוני.

לכן, אני חושב שטוב יעשו אם ייאמר לפלשתינים: הרפו מהעניין הזה. לא כדאי לאיים, זה לא הנושא שעליו צריכים לאיים בשפיכות דמים. אנחנו נמצאים במהלך של משא-ומתן לשלום, ומותר לבנות בתים כדי שבני אדם יגורו שם בשלום ובשלווה, אפילו הם יהודים, ואפילו זה בירושלים.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת רביץ. חבר הכנסת אלכס לובוצקי. אחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת לובוצקי, יש לי שאלה, אולי תסביר אותה בדברים שלך. מי הפלשתינים שאתה מדבר אתם? פעם אריק שרון עמד כאן – – – והתברר אחר כך שהוא מדבר על הקוויזלינגים של "אגודות הכפרים".

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

לא, לא, לא, חס וחלילה.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת דראושה, הכול על חשבון זמנו.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

היושב-ראש מזכיר לי שאתה מדבר על חשבוני. מאחר שתורך אחרי, תן לי רגע להתחיל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

על אילו פלשתינים אתה מדבר?

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הדרך השלישית, שבשמה אני מדבר כאן, תתמוך היום בממשלה. למען האמת, יש לי ולנו קורטוב של ביקורת כלפי הממשלה בנושא הנדון, שעליו הוגשה הצעת האי-אמון, וזה הנושא של תפקוד הממשלה, התייחסות הממשלה. אבל, בסופו של דבר, לא זה הנושא היום. כשאנחנו עומדים לפני תחילת הבנייה בהר-חומה, הנושא הוא באמת הר-חומה, ובנושא של הר-חומה תמיכתנו המלאה נתונה לראש הממשלה ולממשלה בנחישותו ובנחישותה להתחיל בבנייה בהר-חומה.

אנחנו חושבים שצריך לכבד את הסכם אוסלו אף שהוא קשה לנו. הסכם אוסלו, שהוא בהחלט קשה לנו – ואני רוצה לומר לכם, חבר הכנסת דראושה וחבר הכנסת דהאמשה, אתם צריכים להבין שלי באופן אישי הסכם אוסלו מאוד קשה. הסכם אוסלו הציב סימן שאלה על הבית שלי. אני גר באפרת, בגוש-עציון. ממשלת ישראל התחייבה בהסכם אוסלו לדון בעתיד ההתנחלויות. היא הציבה כביכול סימן שאלה על עתידו של הבית שלי. ובכל זאת אני אומר: הסכם שנחתם צריך לכבד אותו וצריך אכן לדון בו.

הסכם אוסלו הציב סימן שאלה על עתידה של ירושלים. זה אפילו עוד יותר קשה לי מאשר סימן השאלה שהוצב על הבית שלי. בכל אופן, אני אומר: צריך לכבד אותו, צריך לדון על ירושלים.

אבל אותו הסכם אוסלו אומר, שבתקופת הביניים, באותן חמש שנים עד להסדר הקבע, ישראל זכאית לשמור על ריבונותה המלאה בירושלים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה הפירוש הישראלי. אין בהסכם סעיף כזה. אתה איש מדעים. אין דבר כזה בהסכם.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אני איש מדעים ואני יודע לקרוא את ההסכם. ההסכם במפורש לא אסר. אגיד לך יותר מזה, חבר , כפי שהוא לא אסר על הפלשתינים Cהכנסת דראושה, הוא גם לא אסר על ישראל לבנות בשטח . היישוב ואדי-ניס, יישוב קטן, נמצא במרכז גוש-עציון, ליד הבית שלי – להשקפתי, בלבנות בשטח בהסדר הקבע האזור של גוש-עציון כולו צריך להיות מסופח לישראל; כלומר, ואדי-ניס צריך להיות, בסופו של דבר, חלק מהריבונות הישראלית. אבל מה? בהסכם הביניים הפלשתינים קיבלו זכויות בנייה מלאות בקרקע בוואדי-ניס, ואני מכבד את זה. באותה מידה, בהסכם הביניים ישראל קיבלה , וקל וחומר בירושלים. אתם יכולים לבוא ולתבוע, בהסדר הקבע, Cזכויות מלאות בקרקע באזור שאחר כך יפנו את כל היהודים שיגורו בהר-חומה וייתנו לכם את הבתים האלה, זו תהיה דרישה לגיטימית מבחינתכם. מובן שלא נקבל אותה, אבל זה נתון למשא-ומתן בהסדר הקבע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — —

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אני מאוד בבית. אני מרגיש באפרת, בהרי יהודה, מאוד בבית.

ועכשיו לשאלתך לגבי הפלשתינים, לגבי המידע שנחשף בסוף השבוע, שלפיו נפגשתי אתם. כן, אני כבר תקופה ארוכה מנהל שיחות עם אנשים מהרשות הפלשתינית. אגב, לפעמים אני מרגיש שיותר קל לדבר אתם מאשר אתכם. העמדות שלכם יותר קיצוניות ויותר קשוחות ממה שאני שומע מהצד השני של הגבול.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תלוי עם אילו פלשתינים אתה מדבר.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

מה אתה מתפלא על זה?

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אני מצר על כך. אני אולי לא צריך להתפלא. יכול להיות שאתם אני מדבר שלא בנוכחות מצלמות טלוויזיה.

אני אומר לך גם מה ההצעה שעליה אני מדבר אתם. אני לא בא וטוען שהם מסכימים לה, אבל אני חושב שהיא יכולה להיות הצעה ששני הצדדים יכולים להפיק ממנה תועלת. ההצעה שלי אומרת כך, וזו אולי גם תשובה לחבר הכנסת רביץ, שמציע לקפוץ מייד להסדר הקבע הכולל. קפיצה מיידית להסדר הקבע הכולל היא מתכון לפיצוץ. מה שאני הצעתי להם הוא, שבמקביל לפעילות שבהן ישראל מוותרת על שטחים ונסוגה אחור, יסופחו שטחים מיהודה ושומרון לישראל. אם אכן יש הסכמה פלשתינית לאותו הסכם מפורסם עם אבו-מאזן, שאני לא מקבל אותו אבל אני רוצה לבחון האם יש בו ממשות – הפלשתינים נכונים להסכים לסיפוח גושי התיישבות יהודיים, כמו למשל גוש-עציון, מעלה-אדומים, מערב השומרון לישראל – מדוע שהדבר הזה לא יבוצע עכשיו, במקביל לפעילות? זה יאפשר לישראל להיות נדיבה יותר עם הפלשתינים בנושא הפעילות. חבל שנריב פעמיים, גם לגבי הסכם הביניים וגם לגבי הסכם הקבע.

אני מקווה שהצעה מעין זו תיפול על אוזניים קשובות. היא יכולה להיות מפתח להמשך התהליך. נדמה לי שאתם צריכים להבין, שכדי שהתהליך יימשך, הוא חייב להיות כזה שגם ישראל נהנית ממנו, ולא רק הפלשתינים. עד עכשיו, מה קורה כל הזמן? אנחנו נותנים ומוסרים ומוסרים, ומה מקבלים בתמורה? שחרור של מנהיגי ה"חמאס" מבתי-הסוהר על-ידי ערפאת. אתם צריכים להבין שזה לא יכול להימשך כך, וכדאי שאת המסר הזה תעבירו גם לעזה ולרמאללה. תודה רבה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת אלכס לובוצקי. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה. אחריו – חבר הכנסת בני אלון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אחרי הבחירות שקלנו בסיעת מד"ע-רע"ם את עמדתנו לגבי הממשלה ואמרנו, שאנחנו לא רוצים להיות אופוזיציה לכל דבר, אנחנו רוצים להיות אופוזיציה אחראית, קונסטרוקטיבית. נתמוך בשלום אפילו על חשבון של קואליציה-אופוזיציה, ואמרנו: אנחנו נהיה אופוזיציה לקיצונים שבקואליציה. ואכן חשבנו שהממשלה הזאת יכולה, בנסיבות מסוימות, לפסוע קדימה ולכבד הסכמים.

עברו כמה חודשים, אנחנו עוקבים אחרי פעילות הממשלה ותפקודה בכל התחומים, ומתוך אחריות אנחנו אומרים היום: נהיה אופוזיציה לממשלה הזאת בכל הנושאים ובכל התחומים. לא נהיה רשת של ביטחון, לא נהיה שותפים לאלה שחושבים על רשתות, אנחנו נהיה אופוזיציה לוחמת נגד מדיניות של סירוב, מדיניות של כיבוש, מדיניות של התנחלויות ומדיניות של הגדלת הפערים בתוך המדינה. זו המדיניות שנוקטים היום בנימין נתניהו ושריו.

לכן, היום נצביע אי-אמון בממשלה, ממשלה שמזלזלת בפלשתינים, מזלזלת בהסכמים אתם, מזלזלת בעולם הערבי כולו, ב-300 מיליון ערבים שבסביבה, מזלזלת במיליארד ו-400 מיליון מוסלמים, מזלזלת אפילו באירופה ובארצות-הברית. לכן לא פלא שהיום ישראל נמצאת במצוקה.

תאמינו לי, אני לא שמח על המצב הנוכחי. אני אומר זאת כחבר כנסת וכאזרח המדינה, גם כאשר אני בן גאה של העם הפלשתיני והאומה הערבית. אני רוצה לראות את מדינת ישראל חיה בשלום עם השכנים, מכבדת הסכמים עם הפלשתינים וזוכה להד חיובי בעולם כולו. בסופו של דבר אני אזרח המדינה. אבל הממשלה הזאת מטרפדת את תהליך השלום, מביאה את המצב באזור כולו לתהום שעלולה להתדרדר לאלומות.

אני לא שמעתי עד עכשיו שההנהגה הפלשתינית מאיימת. כל מי שדיברו על האיומים של ערפאת לא שמעו מערפאת פעם אחת שהוא איים. הוא לא איים. לא הוא, לא שריו ולא המנהיגות של אש"ף. הם אינם מאיימים. הם מנסים להסביר את עמדתם בצורה הגיונית.

מה שהם דורשים מהממשלה הזאת הוא שהממשלה תכבד את ההסכמים אתם. אני מתפלא עליך, הרב רביץ. אני מתייחס אליך במלוא הכבוד. העלית כאן כמה סוגיות ואני אומר לך שטעית והטעית.

למשל, בנושא ירושלים כתוב בהסכם אוסלו בצורה ברורה, שלא קובעים עובדות בשטח, אלא משאירים את המצב כפי שהוא, ויתקיים משא-ומתן לגבי הסדר הקבע על נושא ירושלים. ממשלת ישראל הולכת ומתנחלת בהר-חומה, שהוא טריטוריה פלשתינית. אף אחד בעולם לא הכיר בסיפוח של מזרח-ירושלים לישראל. מזרח-ירושלים היתה פלשתינית ערבית, והיא תישאר כזאת, ולא יעזור איזו החלטה תקבל הכנסת. הכנסת לא קובעת לפלשתינים, לא קובעת לערבים ולא קובעת לעולם. אתם יכולים לקבל ברוב כזה או אחר החלטות על סיפוח שטחים פלשתיניים, או סוריים, או אחרים. אבל העולם לא יקנה את זה. הערבים לא יקנו זאת. מי שרוצה לחיות בשלום עם העולם הערבי ועם הפלשתינים, צריך להתחשב בצד השני.

גברתי שרת התקשורת, שדיברה בשם הממשלה, אני אומר לך: יש צד שני. יש פלשתינים, יש ערבים, יש מוסלמים, יש נוצרים, יש עולם. אי-אפשר שמדינת ישראל תתנכר להסכמים.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני מסיים, משפט אחרון. אי-אפשר שמדינת ישראל תתנכר לעמדת העולם כולו. אני רוצה להזכיר, שמדינת ישראל קמה בהחלטה של האומות המאוחדות. וכל האומות המאוחדות, להוציא ישראל וארצות-הברית, כולן התנגדו למדיניות ההתנחלות בהר-חומה.

אני מייעץ לכולם לשקול את הדברים. אני אומר פעם נוספת: הפלשתינים אינם מאיימים. מי שמאיימים הם צחי הנגבי וחבריו. הפלשתינים לא מאיימים. ישבתי אתמול עם אבו-מאזן, האיש השני באש"ף, והוא אמר בצורה מפורשת: אנחנו לא מאיימים, אנחנו לא רוצים אלימות, אנחנו לא רוצים כלל שפיכות דמים. זה מה שהוא מסר גם לדוד לוי, שר החוץ. ואני מאמין לו כמו לאיש הגון. הפלשתינים לא מאיימים. מי שמפיר את ההסכמים וגורר את האזור לשפיכות דמים – זאת מדיניות ההתנחלות של הממשלה הזאת. תגמרו עם המדיניות הזאת, תצאו מהחלום הזה שאתם יכולים לספח הכול, להכריח את העולם לקבל את המדיניות המוטעית שלכם.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יש צורך להכיר במציאות. יש שני צדדים באזור הזה, ורק בהסכמה הדדית אפשר להגיע להסדר שלום כולל וצודק באזור כולו.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה. חבר הכנסת בני אלון. אחריו – חבר הכנסת אבנר חי שאקי.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

העיקר הבריאות, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תודה רבה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראש האופוזיציה, חבר הכנסת שמעון פרס, האשים את ראש הממשלה שהוא עושה זיגזג – כלשונו: הזיג לא יודע מהזג והזג לא יודע מהזיג. אני הייתי רואה בהאשמה הזאת סיבה טובה לתמוך בנתיניהו ולהביע לו אמון, לו היתה זו מדיניות מכוונת.

עניין האמון בראש הממשלה הוא באמת העניין המרכזי כאן, כי ראש הממשלה ביקש את האמון שלנו לפני הבחירות והעמיד אותנו בפני ברירה מאוד משמעותית. בתורה שבכתב שלו, במצע, הוא אמר: אני אמשך את הסכמי אוסלו; שקראנו להם הסכמי דמים, שהוא קרא להם הסכמי דמים. אבל, הוא אמר: אני מבקש את האמון שלכם בי; אני כבר אעשה את הזיגזג בצורה כזאת, שבשורה התחתונה הסכמי הדמים האלה יתפוצצו. אני אינני מסוגל, כך הוא אמר, כמו מולדת, לכתוב במצע שאנחנו איננו מכבדים את ההסכמים הבין-לאומיים כביכול האלה. אבל אני דורש, אני מבקש את האמון שלכם. יש לי רשימה של הפרות – כך הוא אמר: רשימה של הפרות – ואדרוש הדדיות; ורשימת ההפרות הזאת תהווה תנאי במדיניות שלי, בכל צעד שאתקדם אדרוש קודם את תיקון ההפרות.

רבותי, אני קורא בפניכם במהירות את רשימת ההפרות שהודפסה בלשכת ראש הממשלה אחרי שהוא נבחר. יש פה רשימה של עשר הפרות פלשתיניות בולטות ביותר: 1. הימנעות משינוי האמנה XXII הסתה לאלים נגד ישראל, וזה מנוגד לסעיף 3; 2. XXXII הפלשתינית, וזה מנוגד לסעיף 2; 9 – פתיחה באש על כוחות ישראלים בספטמבר 1996; 4. הימנעות מהחרמת נשק בלתי-חוקי ופירוק מיליציות; 5. הימנעות מהסגרת חשודים בטרור לישראל. סעיף 6 הוא סעיף שקרוב ללבי, כי חמישה חודשים שבתתי מול ה"אורינט האוס", ובנימין נתיניהו ביקר ואמר שהוא יסגור את הבניין הזה. הוא גם אמר זאת בשידורי הבחירות שלו – 6. פתיחת משרדי הרשות הפלשתינית בירושלים מנוגדת וכתוב פה: "הרשות הפרה תנאי זה על-ידי הפעלת משרדים ממשלתיים כמו ה'אורינט ולסעיף 7-האוס' בירושלים, משרד הדתות וכו'"; 7. גיוס מחבלים למשטרה הפלשתינית; 8. חריגה במספר שוטרי המשטרה הפלשתינית; 9. פגיעה בזכויות האדם ובשלטון החוק; 10. ניהול יחסי חוץ. אלה עשרה סעיפים מרכזיים, שהרשימה שלהם הוכנה במשרד ראש הממשלה אחרי הבחירות.

הבסיס של האמון שנתנו היה כזה: יהיה כתוב שהולכים על הסכמי אוסלו ונצטרך לתת אמון בראש הממשלה, שבלב שלו יודע את אשר הוא אמר לפני הבחירות – שההסכמים האלה מסוכנים והממשלה הקודמת כרתה חוזה עם השאול, עם השטן, ואין לו אפשרות לעצור עצירת פתע בתוך כביש חלק; ולכן, הוא צריך לעצור בזיגזג, הוא צריך לפמפם עם הדוושה ולשחק לאט לאט, עד שהציבור יקלוט מה הם ההסכמים השנואים האלה, מי הוא רב-המחבלים ערפאת, עד שהציבור יבין את זה לאט לאט, ואז אנחנו נראה שלב אחר שלב איך תוכנית השלבים המסוכנת והסכמי אוסלו המסוכנים מתפרקים להם.

אבל, רבותי, לא רק שבספטמבר האחרון היתה הזדמנות דמים של 16 קורבנות כדי להמחיש לציבור את הסכנה שבדבר ולהרגיל את הציבור לזיגזג המכוון הזה, לא רק שאחר כך היו עוד ועוד הזדמנויות, אלא אנחנו שומעים דברים הפוכים. האונס הופך לרצון. ההתאהבות בהסכמי אוסלו והדיבור הזה על החשק להמשיך זאת הופכים להיות שיטה אידיאלית שכולה – ואני לא יכול להגיד שהיא הפרת תורה בכתב של ראש הממשלה – הפרת אמון. היא הפרת אותו אמון שהוא ביקש מציבור הבוחרים שרצה מהפך. האם הוא קיבל מהפך? הוא רצה מהפך, הוא רצה להפיל את ממשלת העבודה-מרצ-מד"ע-בל"ד וכו'.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת אלון.

בנימין אלון (מולדת):

אני מזכיר לאדוני היושב-ראש, שבזמנו הוא היה במיעוט באופוזיציה.

היו"ר מ' שטרית:

זה נכון.

בנימין אלון (מולדת):

ולפתע הוא הרוב באופוזיציה.

היו"ר מ' שטרית:

הרוב בקואליציה.

בנימין אלון (מולדת):

בקואליציה של היום. זו ההמחשה הטובה ביותר.

לכן אני אומר, ברצינות, מאוד מאוד הייתי רוצה לתת את האמון, כי האמון הוא הבסיס למנדט שנותנים למנהיג לנוט, לא להיות לחוץ מן ההבטחות שלו שבכתב ולתת לו מרחב תמרון. אבל בשביל אותו אמון צריך היה לראות את עשר ההפרות האלו לאט לאט, באיזו שיטה נדרשים לפרוע את השיק הזה – שינוי האמנה הפלשתינית, סגירת ה"אוריינט האוס" – אבל אינני רואה דבר מן הדברים האלה. תודה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת בני אלון. חבר הכנסת אבנר חי שאקי. אחריו – חבר הכנסת משה פלד. רבותי, אחד מכם – במסגרת זמן של שלוש דקות ולפנים משורת הדין.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית אני רוצה להביע השתתפות בצערן ובאבלן של משפחות הנערות היקרות שנרצחו בדם קר בנהריים ולאחל החלמה לפצועות.

הממשלה הזו קמה כדי להציל מקסימום משטחי ארץ-ישראל, מצד אחד, ולהבטיח ביטחון מקסימלי, מצד שני. זה השלום כפי שהיא תפסה אותו וכפי שהיא תופסת אותו. הר-חומה הוא חלק אינטגרלי של ירושלים. חוק-יסוד: ירושלים קובע חד-משמעית: ירושלים היא בירת ישראל השלמה והמאוחדת. כל חברי הכנסת המפיקים את החוקים בבית הזה צריכים לזכור, שזה חוק-יסוד. דהיינו, זה מחייב קונסטיטוציונית כל זמן שזה לא שונה או תוקן.

מה שעומדים לעשות בהר-חומה הוא מה שעושה כל מדינה, כל ממשלה, בבירה שלה. כשהייתי בבריסל במשלחת של הכנסת לפני שבועיים, שאל אותי ראש עיריית בריסל, שהוא ראש ועדת החוץ של הפרלמנט הבלגי – מדוע אתם בונים בהר-חומה? אמרתי לו: האם יעלה על דעתך, אדוני ראש העיר, שאנחנו נאמר לך איפה לבנות בבריסל, מתי לבנות ואיך לבנות? האם מישהו בלונדון יסכים לזה? בפאריס? ברומא? בווינגטון? רק ישראל צריכה להיות יוצאת דופן ולקבל תכתיבים איפה בונים, איך בונים ומתי בונים? אלה דברים שאינם עולים על הדעת.

לכן אנחנו נחזק היום את מר נתניהו ואת ממשלתו ונתמוך בו, כי אנחנו רוצים שירושלים תיבנה. טדי קולק הוא הראשון שרצה ותכנן לבנות שם. שר הבינוי הקודם, בן-אליעזר, תמך בזה מאוד. רוב חברי העבודה תמכו בזה. אם מטעמים פוליטיים הם הגיעו לשינוי דעתם, הם אינם יכולים לומר לקואליציה הזאת למה אתם עומדים לעשות זאת, כי המטרה היא אחת: לחזק את ירושלים.

אני רוצה שיהיה ברור וחד-משמעי: ירושלים היא בירתה של מדינת ישראל. ירושלים היא בירתו של העם היהודי כולו. ירושלים היתה מאז ומעולם בירתו של העם היהודי בלבד ולא שימשה בירה לשום עם בעולם. ירושלים מופיעה במקרא 656 פעמים. ירושלים איננה מופיעה אפילו פעם אחת בקוראן. הגיע הזמן שפלשתינים, ערבים ומוסלמים, העומדים מאחורי ה"עוול", כביכול, שעומד לקרות פה, יראו את האמת נכוחה, האמת ההיסטורית, שהעיר הזו מעולם לא הייתה בירה של ערבים או של מדינה ערבית או של העם הערבי. היא היתה מאז ומעולם אך ורק בירתו היחידה, הבלעדית, של עם ישראל. לכן הבנייה בהר-החומה היא הצעד הנכון. כולנו נתמוך בה.

אני בטוח שהממשלה הזו תצא ביד רמה היום, ואני קורא למפלגת העבודה: בואו נתלכד סביב ירושלים, לפחות. ראווה ירושלים שכל הכנסת תהיה הר-חומה שלה. תודה רבה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת אבנר חי שאקי. חבר הכנסת משה פלד, גם כן במסגרת זמן של שלוש דקות. אחריו – חבר הכנסת אפי אושעיה.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני רוצה לפתוח בברכת אחים נאמנה וביישר כוח גדול לשר המשפטים צחי הנגבי על דבריו הנחושים, האמיניים, ועל התזה האומרת: לא יכולים להיות דיבורים על שלום ועל טרור בכפיפה אחת.

יונה יהב (העבודה):

אלה דברי הבל.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אלה דברי מאפיה.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

בכל פעם שאתם, מפלגת העבודה, מעלים הצעת אי-אמון, אני תוהה מחדש מהיכן אתם לוקחים את האומץ או את החוצפה או את חוסר הבושה או את שלושתם ביחד כדי להעלות הצעת אי-אמון.

אפי אושעיה (העבודה):

— — —

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

מאז קמה הממשלה, עוסק ראש הממשלה – והממשלה כולה – בדבר אחד: בחילוף מדינת ישראל מהאסון הנורא שאתם הבאתם עליו. עם תוצאות הבחירות נוצר אבסורד, בעצם, שאת התבשיל שאתם הבאתם והקדחתם – אנחנו התנגדנו לו ונאבקנו בו – את התבשיל הנורא הזה אנחנו צריכים לבלוע עם כל טעמיו ומרוריו ועם כל צפרדעיו.

הרמתם את אחד מגדולי הרוצחים מהקרשים, מהאשפות, המלכתם אותו למלך, הפכתם אותו לנשיא, הקמתם לו מדינה, וככל שחלף הזמן הפכה מדינת ישראל ממוליכה את התהליך למובלת. בכל שנות שלטונכם לא פסקתם מלהתגאות בהישגים הגדולים של מסירת חלקי מולדת, והחמור מכול – הקמתם לו צבא, ציידתם אותו ברובים, ואת היריקה בפרצוף חטפנו בסוכות תשנ"ז, כשהרובים ירו והרגו 16 חיילים מחיילינו.

תמיהה שנייה שאני תמה בכל פעם מחדש: אינני מבין באמת מה אתם רוצים. לפני שלושה שבועות הגשתם הצעת אי-אמון לממשלה על אי-בנייה בירושלים, על אי-בנייה בהר-חומה, והנה היום הממשלה מחליטה לבנות ולהכניס את הטרקטורים להר-חומה, ואתם מצביעים נגד.

אני רוצה להציע לכם, ידידי ממפלגת העבודה, הצעה שלא תוכלו לסרב לה: אם אתם רוצים להיזכר בציבור הישראלי בזכות דבר טוב אחד ויחיד שעשיתם – נצרו לשונכם, אל תפריעו לממשלה להציל את מדינת ישראל, את ההתיישבות בארץ-ישראל, את הציונות בארץ-ישראל. תודה רבה.

יונה יהב (העבודה):

בקיבוץ שלך אנחנו – — —

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה לחבר הכנסת משה פלד. חבר הכנסת אפי אושעיה. אחריו – אחרון הדוברים, חבר הכנסת יהודה לנקרי.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, סיעת העבודה החליטה היום להגיש הצעת אי-אמון לממשלה ולעומד בראשה, ואני עומד כאן ושומע את סגן שר החינוך, משה פלד. אדוני סגן שר החינוך, הרי הדברים שאתה וחבריך אמרתם כנגד ראש הממשלה הזה, שפעלתם והבאתם לבחירתו, הרבה יותר גרועים ממה שאמרה מפלגת העבודה בכל תשעת החודשים האחרונים כנגד ראש הממשלה הזה. אני יודע שזה לא נוח לשמוע את האמת. יש לנו ראש ממשלה מיוחד במינו: ראש ממשלה לחיץ, ראש ממשלה קמיט, ראש ממשלה שמתנהג כמו שבשבת, פעם אחת – ימינה, צפונה, ופעם אחת – שמאלה, ואף אחד מאתנו אינו יודע מה הן דעותיו.

הוא הביא לאישור בממשלה את ההסכם של הפעימה הראשונה, ועל-פי המונחים שלו זו פעימה. נניח שזוהי פעימה ולא נסיגה ולא התקפלות מהצהרותיו, ממדיניותו המוצהרת. אבל מה קרה בפועל? הוא הולך ומחזיר כ-9% לפלשתינים, מכיר במדינה פלשתינית, לוחץ את ידו של ערפאת, מיישם לא רק את מדיניות העבודה אלא את מדיניות מרצ, והנה העולם הערבי כולו נגדו. יאסר ערפאת לא מוכן להיפגש אתו. פונה ראש הממשלה לאמריקנים שידברו עם ערפאת שיסכים להיפגש עם ראש ממשלת ישראל. תראו לאן הגענו. ואני שואל את ראש הממשלה: מה עשית? גם אכלת את הדגים המסריחים וגם גורשת מהעיר?

הימין פוחד ממך. קמה חזית של 17 חברי כנסת נגדך. השמאל חושש עוד יותר. ראש ממשלה שמושפע מלחצים, ראש ממשלה שאין לו מדיניות ברורה, ראש ממשלה שפעם אחת צועד קדימה, ופעמיים – אחורה. ואמרת: פעם אחת מתנהג כמו שבשבת, ופעם אחת כמו רקדן טנגו שרוקד לאחור.

ואני עומד כאן על דוכן הכנסת ולא נעים לי, זה ראש הממשלה שלי גם כן. העם קיבל הכרעה, אבל שיבוא לעם ישראל ויאמר מה מדיניותו. אני קורא לראש הממשלה הזה: בנימין האמין. הוא ראש ממשלה אמין, וכבר תשעה חודשים הוא מלווה באופן שמעורר עניין רב לא רק בארץ, בעולם כולו. שערורייה רודפת שערורייה, סקנדל רודף סקנדל והכחשה רודפת הכחשה. בכל תחום מתחומי אחריותו ראש הממשלה הזה מפשל, ומפשל בגדול. נוצר מונח חדש בחברה הישראלית: שי בזק מכחיש. האמירה הזאת הפכה למטבע לשון תקני. ראש הממשלה הזה מקלקל, ושי בזק מנסה לתקן, והוא אפילו הודה שלפעמים הוא אינו דובר אמת כשהוא מגן על ראש הממשלה.

לכאורה המדיניות של הממשלה הזאת היתה אמורה להיות מקובלת על מפלגת העבודה. ראש הממשלה הזה משכיל לצעוד בשני נתיבים מנוגדים תוך הסחת דעת הקהל והטעיית אזרחי ישראל ומדינות העולם כולו. במסלול אחד הוא ממשיך לכאורה במדיניותם של יצחק רבין, זיכרוננו לברכה, ושמעון פרס, תוך התהדרות בנוצות "עושה השלום הגדול" ובאמירתו חסרת האחיזה כאילו "רק אני יכול". בנתיב השני מוביל אותנו בנימין האמין לקראת פיצוץ בתהליך השלום וסכנת מלחמה מוחשית, ללא תמיכת ארצות-הברית. מזלנו שבמועצת הביטחון עוד עמדה לימינו ארצות-הברית.

כל בר-דעת כבר יודע, שבנימין האמין אומר לכל אחד את אשר הוא מעוניין לשמוע, ללא כל קשר למעשיו לאחר מכן. אזרחי ישראל כבר מבינים זאת, נבגדיו מימין מבינים זאת, נשיא ארצות-הברית והמלך חוסיין עם המכתב המפורסם.

מאשימים את מפלגת העבודה שבתקופת האבל היא מגישה הצעת אי-אמון. ואני אומר, שראש הממשלה הזה ניצל באופן ציני, אתמול, את ביקורו, שהיה ביקור אבל, של המלך חוסיין, ניצל אותו לצרכיו הפוליטיים באופן האכזרי ביותר. כשמותחים עלינו ביקורת, נא לבדוק מדוע קיימו ארוחת ערב

כזאת, ארוחת ערב מפוארת במלון "המלך דוד". ממתי עורכים בזמן ה"שבעה" ארוחות ערב מהסוג הזה?

אדוני היושב-ראש, לסיום: אלף כבאים לא יצליחו לכבות את השרפות של ראש הממשלה. בכל תחום ותחום מבשל לנו ראש הממשלה תבשיל הרסני, הרסני עד כדי כך שהרגשנו חובה, גם בימים הקשים הללו ותוך כדי ההשתתפות שלנו עם המשפחות השכולות, להגיש את הצעת האי-אמון על מנת לבלום עד כמה שאפשר את היצר ההרסני של ראש הממשלה הזה. תודה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה. אחרון הדוברים – חבר הכנסת יהודה לנקרי. אני מודיע, שאם לא יהיה כאן שר מהממשלה שיבקש את רשות הדיבור, אני אצביע עם תום דברי אחרון הדוברים.

אפי אושעיה (העבודה):

לממשלה הזאת אין אמון בעצמה. תראה, אפילו אין שרים.

היו"ר מ' שטרית:

אל תדאג, הם יהיו פה. לא צריך להיבהל. אל תדאג, הם יגיעו.

דוד צוקר (מרצ):

כמה זמן יש לו?

היו"ר מ' שטרית:

יש לו חמש דקות.

דוד צוקר (מרצ):

מצללים?

היו"ר מ' שטרית:

כבר צלצלו. אם הוא יורד עכשיו מהבמה, הוא יכול להפיל את הממשלה.

נסים זילי (העבודה):

הוא לא יכול להפיל אותה, יהיה רק אי-אמון. זה הכול.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקש להביע כאן את ביטחוני שראש הממשלה בנימין נתניהו וממשלתו אכן מקדמים את תהליך אוסלו חרף כל הקיטובים הרעיוניים הפועלים בתוך הקואליציה הממשלתית. נכון, אין ממשלת נתניהו תעתיק של ממשלותיהם של יצחק רבין המנוח ושל שמעון פרס, ייבדל לחיים טובים וארוכים, את זאת הבהיר היטב היום ראש הממשלה נתניהו, ועל כן ממשלתו משתדלת למצות, על-פי דרכה, את הסכמי אוסלו. נכון, גם בנימין נתניהו אינו המשך רעיוני, אורגני וטבעי של יצחק רבין המנוח ושמעון פרס, ייבדל לחיים טובים. ועם זה, על יסוד החודשים הספורים שהוא ראש הממשלה, בנימין נתניהו הוכיח כי אכן ההתחייבות שלו לאמץ את הסכמי אוסלו לא היתה בבחינת תנוחה אלקטורלית כי אם אימוץ הסכמים של ממש.

הוכיח בנימין נתניהו במשך החודשים האחרונים שאכן יש בכוחו לקדם את התהליך, והוא אף החיל כמה שלבים משמעותיים בתהליך הזה. למשל, הפריסה מחדש בחברון; למשל, ההחלטה על הנסיגה הראשונה במסגרת מה שמכונה שלוש הפעילות או שלוש הנסיגות. על כן אני מאמין, שבדרכה שלה ממשלתו של נתניהו, אשר באה מתכלית השלילה והניגוד להסכמים האלה, כן עשויה להחיל אותם בדרכה שלה, בקצבה שלה.

אני נמנה, אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, עם אלה הסבורים, שאכן הסכמי אוסלו מהווים פריצת דרך היסטורית בינינו לבין הפלשתינים. אני מאמין, שבכוחם של ההסכמים הללו, הסכמי אוסלו, גלומה היכולת להגיע לעידן בראשיתי בינינו לבין הפלשתינים, להגיע לעידן של פיוס ודו-קיום בני-קיימא. זאת משום שההסכמים הללו מונעים על-ידי כוח מניע הקרוי ההכרה ההדדית, ובכוחו של הכוח המניע הזה להביא את שני הצדדים, ישראלים ופלשתינים, להתגבר על אותם ניגודים, על אותן סתירות, על אותן התרחשויות, לעתים אלימות, אפילו טראגיות, ולהגיע ליישוב המחלוקות ביניהם, ובלבד ששני הצדדים יתחייבו שפניהם אכן למשא-ומתן, להידברות ולהיוועצות.

הסכמי אוסלו כה חשובים בעיני, שיש לעשות הכול כדי למנוע, חלילה, שאיזו סכנה של התמוטטות ההסכמים האלה תפקוד אותנו. על כן, בשתי הסוגיות הטעונות הבהרה והידברות בינינו לבין הפלשתינים, סוגיית הבנייה בהר-חומה וכן הנסיגה הראשונה, יש לעשות הכול כדי למנוע לא רק התלקחות אלימה בינינו לבין הפלשתינים, כי אם להגיע לסדרי עבודה משותפים בשני הנושאים הללו.

סוגיית הבנייה בהר-חומה – זו זכות בסיסית של ממשלת ישראל. זו היתה זכות בתקופת ממשלת רבין, והיא בוודאי זכות בתקופת ממשלת נתניהו. על כן אין לי באופן עקרוני שום התנגדות לבנייה בהר-חומה.

עם זה, הואיל ואנחנו נושאים ונותנים עם הצד השני, חובה עלינו לוודא שיצרנו את הגישה המאוזנת והרגישה, הצודקת – – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. רבותי.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, יש ליצור את כל המנגנונים המבטאים את רגישותה של הממשלה הנוכחית כלפי הפלשתינים בבואה לבנות בירושלים ולמצות חובה וזכות בסיסית של ישראל.

אני חושב, שבאותה מידה שמצויים בתוכנו, אפילו בתוך הקואליציה, חברי כנסת התובעים לשלוח את הדחפורים לאלתר, היום, מחר, מחרתיים, יש למצוא את הדרך להמחיש לפלשתינים, שהחלטה של ממשלת ישראל, שלפיה ייבנו לפלשתינים אלפי יחידות דיור, תבוא לידי ביטוי גם כן. צריך למצוא את הדרך לשלוח דחפורים גם לשכונות הפלשתיניות ולהתחיל את העבודה בתוך השכונות הללו.

הסוגיה השנייה שעומדת לדיון בינינו לבין הפלשתינים היא היקף הנסיגה הראשונה. נכון שממשלת ישראל חייבת לפעול על-פי תפיסתה כריבון, וכך היא עשתה. אבל בל נשכח שיש צד שני למשא-ומתן הזה, ואם אין לו אולי דריסת רגל בהחלטתה הריבונית של ממשלת ישראל, יש להניח שלפחות את זכות ההיוועצות יש לו. על כן צריך לשקול בפעמים הבאות, לרבות בהחלטה הזאת, את היכולת שלנו לשלב בהיוועצות – בוודאי לא בהחלטה, אבל בהיוועצות – את הגורם הפלשתיני במשא-ומתן ולשתפו במהלכים הישראליים.

אני מאמין שממשלת ישראל תעשה כל מאמץ, ואני קורא לה מעל בימה זו, כדי למנוע התלקחות אלימה בינינו לבין הפלשתינים, כדי לחסוך בשפיכות דמים וכדי להבטיח שהתהליך הזה, היוצר סיכוי של ממש לדו-קיום ולפיוס בינינו לבין הפלשתינים – ומעבר להם בינינו לבין מדינות ערב, כי הדו-שיח בינינו לבין מדינות אלה, הנורמליזציה בינינו לבין מדינות אלה תלויים במידה רבה ביכולתנו לשכנע שאכן בינינו לבין הפלשתינים מתנהל משא-ומתן תקין וראוי לכיבוד הן של מדינות ערב והן של הקהילה הבין-לאומית.

אני מאמין, אדוני ראש הממשלה, שתוכל להוביל את ישראל במהלך המורכב הזה, רווי הקשיים, רווי הניגודים, למהלך סדור, למהלך מתוקן בינינו לבין הפלשתינים.

ודאי שממשלת ישראל איננה יכולה להרשות לעצמה להיכנע לתכתיבים של אלימות ולאיומי טרור של הפלשתינים. על כן, באותה מידה שאני היום קורא לעצמנו, לממשלת ישראל, לנצל את כל אפיקי ההידברות ולא רק להחיל החלטות של הריבון, כן אני קורא לרשות הפלשתינית להימנע בכל דרך מאיום בהפעלת אלימות, אם תיקרא ספונטנית ואם מתוכננת.

בטוחני, אדוני ראש הממשלה, כי תפעל עם ממשלתך למיצוי הסיכויים האלה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. מישהו מהממשלה רוצה להשיב? אם לא – ניגשים להצבעה. השר קצב, בבקשה.

שר התיירות מ' קצב:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הממשלה לא מעוניינת בהתרסקות התהליך של שיחות השלום עם הפלשתינים. לו היתה הממשלה מעוניינת בחיפוש תירוצים להתרסקות התהליך, יש לה תירוצים רבים. גם בעבר היו לנו תירוצים די והותר, אילו רצינו לגרום להתרסקות התהליך המדיני.

אי-אפשר, אדוני היושב-ראש, למדוד את כל הסוגיה הזו אך ורק על-פי נקודת ראות מפלגתית, צרה, אינטרסנטית. יש רגעים בחיי העם, בחיי המדינה, שחובתנו להסתכל על העניינים מההיבט הלאומי, הממלכתי דווקא.

אני פונה לחברי, חברי הכנסת ממפלגת העבודה, אתם שתמכתם לאורך כל הדרך בבנייה בהר-חומה, מה קרה לכם מאז קיבלה הממשלה את ההחלטה? דווקא אתם קיבלתם רגליים קרות? דווקא בכם אחזה הפאניקה? הרי לא היתה שום מחלוקת שזכותה של הממשלה לבנות מגורים על שטח שהוא נקי מנכסים, על שטח שרובו בבעלות יהודית בתחום המוניציפלי של העיר ירושלים.

אל יהיה ספק: הרשות הפלשתינית יודעת לנצל היטב את נקודות החולשה שאחזו דווקא בחברי הכנסת של מפלגת העבודה. בשעה שהכנסת תהיה מסוגלת להתלכד, לגלות נחישות, להבליט את הקונסנסוס, נוכל להתגבר גם על אותן סוגיות שכל-כך מציקות לכם ומפריעות לכם.

יוסי שריד (מרצ):

— — — מלחמת לבנון.

שר התיירות מ' קצב:

מלחמת לבנון. חבר הכנסת יוסי שריד, שכחת מה אתה וחבריך עשיתם בראש השנה, בעיצומה של תפילת ראש השנה, מול ביתו של ראש הממשלה, עם הסמאות שהנפתם אז. זו לא הדוגמה הטובה ביותר שכדאי לך להזכיר לחברי הבית הזה. בכל מלחמה, וידענו מלחמות רבות, לצערנו, בכל המלחמות התייצב החלק הזה של הבית לימינה של הממשלה ונתן לה גיבוי. היו גם אחדים בתוככי מפלגת העבודה שידעו גם במלחמה ההיא לתת גיבוי לממשלה. אבל, בעיצומה של מלחמה, של מאבק, אין לצאת ולהבליט את חילוקי הדעות. ודווקא בעניין הבנייה בהר-חומה לא היתה שום מחלוקת. להיפך, היה קונסנסוס.

משום מה כולכם שכחתם את כל ההפרות של ההסכמים מצד 'אסר ערפאת והרשות הפלשתינית. כולכם מוצאים לנכון להמיט קלון על הממשלה. לא, אדוני היושב-ראש, אין שום הצדקה להתקפות על הממשלה בשעה הזו בעניין הזה, בעניין שיש בו קונסנסוס. נוכל לגלות נחישות ונוכל גם לנצח.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת.

אנחנו ניגשים להצבעה על הצעת סיעת העבודה להביע אי-אמון לראש הממשלה בשל תפקודו. אפשר להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה של סיעת העבודה להביע אי-אמון לראש הממשלה – 46

נגד – 54

נמנעים – אין

ההצעה של סיעת העבודה להביע אי-אמון לראש הממשלה לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 46, נגד – 54, אין נמנעים. הצעת האי-אמון לראש הממשלה לא נתקבלה.

הודעת ועדת החוקה, חוק ומשפט על רצונה להחיל דין רציפות על הצעות חוק

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה על הודעת ועדת החוקה, חוק ומשפט על רצונה להחיל דין רציפות על הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 47) (לא תעמוד על דם רעך), התשנ"ה-1995, קריאה ראשונה. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 2

בעד הודעת הוועדה – 53

נגד – 46

נמנעים – אין

הודעת ועדת החוקה, חוק ומשפט על רצונה להחיל דין רציפות על הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 47) (לא תעמוד על דם רעך), התשנ"ה-1995, נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 53, נגד – 46, אין – נמנעים. מובן שדין הרציפות הוחל על הצעת החוק הזו.

הצעת חוק ניחת ערך (תיקון מס' 15) (תקופת צינן), התשנ"ז-1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' תיכון:

הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה) (תיקון), התשנ"ז-1997, קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את ההצעה יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה, חבר הכנסת סאלח טריף – איננו.

אני עובר לסעיף הבא: הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 15) (תקופת צינן), התשנ"ז-1997, קריאה ראשונה, של חבר הכנסת אברהם יחזקאל. יציג את ההצעה חבר הכנסת אבי יחזקאל.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הצעת חוק זו, הצעת חוק ניירות ערך, תכליתה להחיל תקופת צינן על עובדי הרשות לניירות ערך, ששולטים, כפי שאתה יודע, על מידע רגיש בתקופות של מסחר בבורסה. אגב,

הצעת החוק נתמכת על-ידי הממשלה. למעשה היא מעניקה ומטילה תקופה של צינן, פרק זמן סביר, על עובדי הרשות, ולו כדי לצנן את המידע שיש בידיהם.

פעמים לא מעטות בעבר הועלו חשדות כאלו ואחרים באשר לשימוש במידע על מסחר בבורסה.

אדוני השר לאיכות הסביבה, אתה כועס עלי?

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

אני נותן לך כבוד. אני עומד בדום מתוח.

היו"ר מ' שטרית:

רפול, הוא נבהל, תשב.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אתה יודע שאני מוקיר אותך מאוד, אדוני השר.

בכל מקרה, תכליתה של הצעת חוק זו למנוע אפשרות של שימוש במידע, וכפי שידוע – מידע רגיש שנמצא בידי סוחר בורסה ועובדי הרשות. הצעת החוק הזו מנסה לעקור כל אפשרות לשמש ולהשתמש במידע חם, המדבר על מסחר לא טבעי שעלול שיתקיים בבורסה. לכן, על-פי הצעת החוק, וכפי שציינתי תומכים בה הממשלה ושר האוצר, עובד הרשות לא יהיה רשאי להיות בעל עניין בחבר בורסה מכוח החזקת מניות עד תום שנה מיום סיום עבודתו ברשות, או להיות עובד של חבר בורסה עד תום שלושה חודשים מיום סיום עבודתו ברשות.

אנחנו נמצאים היום בעידן שמנסה להטיל תקופות של צינן על עובדים בארגונים שונים. אני חושב שהחוק הזה הוא חוק נכון וסביר. עובדה היא שגם הממשלה תומכת בו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זו לא סיבה לתמוך בחוק הזה. אנחנו נתמוך בחוק בגללך.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני מודה לך מאוד.

אני חוזר ואומר, החוק יבוא לדיון ולהכנה לקריאה שנייה ושלישית בוועדת הכספים. אני מודה לכם על התמיכה. תודה רבה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה לחבר הכנסת אבי יחזקאל. אני מזמין את ראשון הדוברים הרשומים אצלי – חבר הכנסת אלי גולדשמידט. אחריו – חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

רבותי, אני מודיע בזאת שרשימת הדוברים לחוק הזה נעולה. מי שלא נרשם עד עכשיו – לא יכול עוד להירשם.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

מי שנרשם תמחוק אותו.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, בבקשה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני שר החקלאות, אתה מאוד פעיל היום. למה לכבודי אתה לא עומד בדום מתוח, למה רק לכבוד חבר הכנסת אבי יחזקאל?

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

מפקדים הכי טובים הם אלה שמצדיעים לחיילים. עמדתי בשבילו דום מתוח – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני לא משחרר אותך. תבקש מאבי יחזקאל.

היו"ר מ' שטרית:

תעשה סיבוב סביב האולם ותחזור.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הצעת החוק של חבר הכנסת אבי יחזקאל היא הצעה נכונה, טובה, אבל לטעמי צרה מדי.

אני אתמוך, כמובן, בהצעת החוק הזו, ואני גם מקווה שהיא תעבור בקריאה שנייה ושלישית. אבל אני חושב, שנושא תקופת הצינון חייב לקבל טיפול מערכתי רחב הרבה יותר מאשר בנושא של הרשות לניירות ערך דווקא.

היו בעבר הלא-רחוק תופעות ידועות במסגרות שונות במשק, במיוחד בתחומים הכלכליים, שבכירים בממשלה, למשל במשרד האוצר ובבנק ישראל, עם תום תקופת כהונתם במסגרת התפקיד הממשלתי או התפקיד הציבורי שבו הם כיהנו, יצאו די מהר לשוק הפרטי והשתלבו בהנהלה של בנק או במקומות אחרים. הם יצאו ממוסדות שאמורים היו לפקח, מעצם טיבם, על אותם מוסדות שאליהם הם נכנסו לאחר מכן במסגרת עבודה פרטית, ולעתים גם בשכר מאוד גבוה.

אני יודע שהנושא הזה מטופל ברמה של נציבות שירות המדינה, שקובעת או ממליצה. יש איזו ועדה בראשות שופט בדימוס שממליצה על תקופת צינון. בהרבה מאוד מקרים היא מקצרת את תקופת הצינון. אבל אני חושב שהנושא הזה ראוי שיעוגן בחקיקה.

היו"ר מ' שטרית:

ראה טורבוביץ.

אלי גולדשמידט (העבודה):

נכון. אתה מתכוון למקרה האחרון של יורם טורבוביץ, שדווקא הוא נפל. אני חושב שלפחות ברמה האישית לא היתה איזו בעיה מבחינתו לשמש כמנכ"ל "בזק", אבל הנושא הזה הופעל לגביו. אבל היו מקרים קודמים שהנושא לא הופעל, ולא אכנס כרגע לשמות. אני חושב שזה לא ראוי. זה גם מטיל לכאורה דופי באותם אנשים, ואני לא מטיל שום דופי באותם אנשים, שלאחר שסיימו את השירות הממשלתי או את השירות הציבורי עברו לכהן במסגרות פרטיות.

הדבר צריך להיות מעוגן בחקיקה. יכול להיות שר שהיה ממונה על תחום מסוים, שיוצא לשוק החופשי ופועל במסגרת אותו תחום, ולעתים עוסק עם אנשים שהוא היה אחראי בצורה כזאת או

אחרת בתום לב לקידומם בתקופת כהונתו כשר. הדבר הזה הוא בעייתי, והצדק בעניין הזה צריך להיראות ולא רק להיעשות.

לפיכך, אני מסכם את דברי בכך שאני מציע לחבר הכנסת אבי יחזקאל – הנה, חבר הכנסת יחזקאל, כשאני מזכיר את שמך אני מקבל את תשומת לבך – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

הקשבתי לכל מלה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מציע לחבר הכנסת אבי יחזקאל ולחברי כנסת אחרים לשקול את הדברים על בסיס התפיסה המעוגנת בהצעת החוק שלך לגבי הרשות לניירות ערך ולקבוע חוק מערכתי שיקבע תקופת צינן לאנשים בכירים בתחומים רבים אחרים. לכאורה, מה שיוצא הוא, שאם אנחנו מחוקקים חוק רק לעובדי הרשות לניירות ערך, כאילו אנחנו מחשידים אותם.

אברהם יחזקאל (העבודה):

חלילה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני יודע שזאת לא הכוונה. יוצא שכאילו אנחנו מחשידים אותם יותר מאשר עובדי רשויות אחרות, שהן חשובות לא פחות.

היו"ר מ' שטרית:

תודה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

לכן, אני מציע לפעול בעניין הזה בצורה מערכתית. תודה רבה, אדוני.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה לחבר הכנסת גולדשמידט. חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני רוצה לברך את חברי אבי יחזקאל על הצעת החוק. אני חושב, שהיא הצעת חוק ראויה וצודקת, שהיתה חסרה בספר החוקים של מדינת ישראל.

אפי אושעיה (העבודה):

מהפכה של ממש.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מוכרח להודות, שזה די מפתיע שדווקא לגבי עובדי הרשות לניירות ערך, אנשים שבאמת יש להם גם מידע רב וגם ניסיון, אף אחד לא סבר שמן הראוי שתהיה איזו תקופת צינון מרגע פרישתם מעבודתם ועד רגע כניסתם לעבודה במסגרת שוק ההון כחברי בורסה או כעובדים אצל חברי בורסה.

הצעה זו היא הצעת חוק מינימליסטית, הגיונית, לא דרקונית. היא קובעת, שעובד הרשות לניירות ערך צריך תקופת צינון של שנה מהיום שבו הוא פורש ועד שהוא הופך חבר בורסה, להבדיל מעובד אצל חבר בורסה כשכיר, שלצורך זה נדרשים שלושה חודשי צינון בלבד.

אני חושב שההצעה טובה. אני חושב שהיא תעבור בכנסת בקריאה ראשונה ובקריאה שנייה ושלישית בהמשך.

עם זאת, אי-אפשר שלא לומר מלה על נושא הצינון בכלל. ד"ר יורם טורבוביץ, ידידי, נפסל מלשמש מנכ"ל "בזק" על רקע צינון.

היו"ר מ' שטרית:

הוא לא נפסל. רק אמרו שדוחים את המינוי שלו בשנה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

כן. הוא לא עבר את ועדת הצינון, אם לומר זאת בניסוח המדויק. אני מוכרח להגיד, שלי העניין מעט צורם, במיוחד על רקע אלה שכן עברו אותה. בשנים האחרונות לפחות הרמתי גבה כשעברו את ועדת הצינון כמה אנשים שיש באמת חשש מעל לסביר לניגוד אינטרסים בין התפקידים שמילאו לבין התפקידים שהם החלו למלא. מוכרחים להיכנס בעובי הקורה. נדמה לי שנושא הצינון לא נבדק מספיק, לא בצד התחקיתי אלא דווקא בצד האופרטיבי של הוועדה שקובעת מי כן, מי לא וכן הלאה. אני לא רוצה להיכנס כאן לשמות ולתפקידים. אבל מי מאתנו שבקיא בתחום מכיר ויודע למי ולמה מכוונים דברי.

אני מציע לוועדת הכלכלה להיכנס בעובי הקורה, לתת את הדעת בנושא הצינון ולראות האם וכיצד עושים בו את השינויים הדרושים. לפי דעתי, הנושא הזה הוא בהחלט צו השעה, כדי להסיר ספקות וחששות לעיוותים, לאפוליות ולתחושות קשות אצל חלק מבעלי התפקידים שצריכים לעבור את המבחן הזה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת אופיר פינס-פז. הבאה בתור, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי – איננה. חבר הכנסת שבח וייס – איננו; חבר הכנסת רפי אלול – איננו. רבותי, אנחנו עוברים בזאת להצבעה.

אפי אושעיה (העבודה):

רק רגע. איפה אני? נרשמתי.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

איפה אני?

היו"ר מ' שטרית:

אתם לא רשומים, רבותי.

אפי אושעיה (העבודה):

נרשמתי.

היו"ר מ' שטרית:

כידוע לכם, לפי התקנות, אתם צריכים לאשרר.

אפי אושעיה (העבודה):

הייתי אצל המזכיר בתחילת הישיבה.

היו"ר מ' שטרית:

אדוני, אני מתייחס לדברים לפי הרשימה שבידי. אבל אין בעיה, בבקשה. חבר הכנסת אפי אושעיה, אתה אחרי חבר הכנסת טלב אלסאנע. אתה תהיה אחרון הדוברים.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני מבקש להשיב.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מברך את חבר הכנסת אבי יחזקאל על הצעת החוק. אני סבור שבמסגרת עבודתו כיושב-ראש ועדת המשנה של ועדת הכספים בעניין הבנקאות הוא עושה עבודה מצוינת.

בהזדמנות זו אני רוצה לפנות אליו ולבקש לקיים דיון בנושא מאוד חשוב, בהעדר הנכונות של בנקים שונים לפתוח סניפים ביישובים הערביים בכלל וביישובים הערביים בנגב בפרט. למשל, בנגב קיימים בערך שבעה יישובים, ובשישה מהם אין שום סניף בנק. אנחנו יודעים מה החשיבות של פתיחת סניף בנק למתן שירותים. זה גם מקל על תושבים שפונים לבנק, פותחים חיסכון, פורעים, מושכים, מפקידים וכו'. במצב הקיים הם נאלצים לנסוע לבאר-שבע, עם כל העלויות הכרוכות בדבר, מה גם שעצם העובדה שפותחים סניף בנק מאפשר פיתוח של מערכת עסקית ומסחרית סביב הבנק ובסמוך לו.

אתם מתארים לעצמכם מה חשיבות הדבר בעיר כמו רהט. אתה, אבי יחזקאל, ביקרת אצל החברים שלך. ביקרת אצל טלאל אל-גנאווי, שהוא חבר המפלגה שלכם. הוא היה ראש העיר שם. רהט היא עיר שמונה 30,000 תושבים, ויש בה סניף אחד של בנק מרכנתיל דיסקונט, ולא מאפשרים פתיחת סניף אחר של שום בנק מתחרה אחר. כשאין תחרות, מי שניזוק הוא הצרכן. כשיש תחרות בין סניפים, כל אחד רוצה לקבל נתח יותר גדול משוק המפקידים והמשקיעים. כך דואגים להיטיב עם התושבים ועם הלקוחות. אבל כשאותו סניף יודע שאין סניף מתחרה אחר ויש רק הסניף הזה, שכולם יפנו אליו, אם ירצו ואם לא, אם יקבלו שירות טוב ואם לא – – –

אפי אושעיה (העבודה):

תמיד המיעוטים דפוקים. אין מה לעשות.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

השאלה היא עד כמה, אתה מבין? יש פרופורציה מסוימת. עד גבול מסוים אנחנו יכולים לקבל זאת. אבל זה כבר עבר את הגבול.

לכן, אני מזמין את חבר הכנסת אבי יחזקאל לקיים דיון במסגרת ועדת המשנה לענייני בנקאות. יש לזמן את מנהלי המחוזות של סניפי הבנקים השונים במחוז הדרום, עם ראשי הרשויות, ולדון בעניין, כי ראשי הרשויות מוכנים לתת הקלות, הם מוכנים לתת פטור ממס במשך שנים מספר, על מנת לסייע בפיתוח המערכת העסקית והפיננסית באותם יישובים.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה. אחרון הדוברים – חבר הכנסת אפי אושעיה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לא שיש לי בשורה גדולה לעם ישראל בעקבות הצעת החוק של חבר הכנסת אבי יחזקאל. אבל אני מוצא לנכון לשבח את חבר הכנסת יחזקאל, יושב-ראש ועדת המשנה לבנקאות וכלכלן במקצועו, שאיתר פרצה מהסוג הזה. זה בלתי אפשרי שעובדי מדינה, למשל, או האנשים הפוליטיים, יגנו על עצמם בזה שהם מגבילים וכופים תקופת צינון על אנשים שרוצים לעבור משירות המדינה למערכת הפוליטית, ואילו במערכת כלכלית כל-כך גדולה וכל-כך משמעותית, שכל מידע פנים יכול להזרים מיליונים לכיסים פרטיים, אפשרו עד היום לאנשים מהסוג הזה לעבור באופן חד מדי, מהיום למחר, מהמערכת הציבורית של הרשות לניירות ערך למערכת הפרטית.

לסיכום, אדוני היושב-ראש, אני מבקש לברך את חבר הכנסת אבי יחזקאל ואני קורא לחברי הכנסת להצביע בעד הצעת החוק. תודה רבה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת אפי אושעיה. חבר הכנסת אבי יחזקאל ישיב למתלוננים.

דוד צוקר (מרצ):

הוא ישיב בקצרה.

היו"ר מ' שטרית:

הוא הבטיח.

אברהם יחזקאל (העבודה):

ראוי אצלנו, חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, שנשיב, אבל ביקשתי את הרשות כדי להגיד משהו על היושב-ראש, יושב-ראש הישיבה, שמלחמתו בעניין של ניגודי אינטרסים, של קופות הגמל וועדות ההשקעות של הבנקים, ידועה זה שנים. אני חייב לומר, שבקדנציה הקודמת ישבתי לצדו בוועדת הכספים, וכל המהלך הזה של הינתקות בין בעלי אינטרסים מאינטרסים שונים שמאפיינים את מערכת הבנקאות, נגזר גם מתפקידו בעבר של היושב-ראש.

אני מודה על התמיכה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת אבי יחזקאל.

רבותי, אנו עוברים להצבעה. ובכן, רבותי, אבקש להצביע מי בעד ומי נגד העברת ההצעה לוועדת הכלכלה, אני מבין, שטיפלה בנושא?

אברהם יחזקאל (העבודה):

ועדת הכספים.

היו"ר מ' שטרית:

ועדת הכספים ולא ועדת הכלכלה.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את חוק ניירות ערך (תיקון מס' 15) (תקופת צינון),
התשנ"ז-1997, לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר מ' שטרית:

אני קובע, רבותי, שבשישה קולות בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

תצרף אותי.

אפי אושעיה (העבודה):

תצרף אותי.

היו"ר מ' שטרית:

אני מצרף את קולותיהם של חברי הכנסת בן-מנחם ואפי אושעיה. ההצעה מועברת לדיון בוועדת הכספים, להכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

רבותי, אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום. הסעיף הבא, על-פי סדר-היום שמונח בפני, הוא הצעת חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (תיקון מס' 2), קריאה ראשונה.

הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה) (תיקון), התשנ"ז-1997

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר מ' שטרית:

לפני כן נעבור לדיון בהצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה) (תיקון), התשנ"ז–1997, קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את ההצעה יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה, מכובדנו, חבר הכנסת סאלח טריף. בבקשה.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים – – –

דוד צוקר (מרצ):

מה הסעיף על סדר-היום?

היו"ר מ' שטרית:

הצעת חוק שהייה שלא כדין.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

זו הצעת חוק עם שתי הסתייגויות בלבד, והיא מאוד חשובה וקצרה.

אדוני היושב-ראש, ראשית אני מודה לך על שהחזרת את הנושא הזה לסדר-היום, זה חשוב, משום שתוקפו של החוק הזה פג וחשוב מאוד שהוא יחוקק היום ונסיים זאת.

הנני מתכבד בזה להביא בפני מליאת הכנסת את הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה) (תיקון), התשנ"ז–1997. הצעת חוק זו נדונה בקריאה ראשונה ביום 5 במרס 1997 והועברה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה לשם הכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

מטרת הצעת החוק המונחת בפניכם – אדוני השר לביטחון פנים, זו הצעה שנוגעת למשרדך – היא הארכת תוקף חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה), התשנ"ז–1996, בשנה נוספת, עד לחודש מרס 1998.

חברי הכנסת הנכבדים, אני מבקש להסב את תשומת לבכם לכך שאנחנו הולכים להאריך את תוקפו של החוק בשנה נוספת. היות שייתכן שלחבר הכנסת בדש, שהוא ראש מועצה, יש עובדים זרים בעומר, חשוב מאוד שהוא יאזין לחקיקה שמתבצעת כאן.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

עיקרי חוק זה הם החמרת עונשם של המסייעים למעשה העבירה של שהייה שלא כדין על דרך הלנה, העסקה שלא כדין ותיווך לעבירות אלה, וקביעת עונש של שנתיים מאסר בגין עבירה זו או קנס כספי גבוה.

כמו-כן מוסיף החוק וקובע כעבירה התנהגות של הסעה, אדוני היושב-ראש: הסעה על-ידי מעביד או מתווך כוח-אדם הן בעצמו או באמצעות עובדו, או שולחו של אדם שהוא תושב האזור שאינו רשאי לעבוד במדינת ישראל.

הוראת השעה באה להילחם למעשה בבעיית הטרור, והיא קובעת עונשים כבדים למדי של מאסר במקום קנסות על אותם אזרחים ישראלים שהעסיקו עובדים מהשטחים ללא היתר ביטחוני, או שנתנו להם הלנה שלא בהתאם להיתר שאמור לאפשר להם להיכנס לעבוד, או שהסיעו אותם בתחומי ישראל. העונש על עבירות אלה הוא שנתיים מאסר או קנס כספי גבוה. אולם בצד החמרת הענישה משאיר החוק המוצע, חבר הכנסת פורז, את האופציה של קביעת העבירה על-פיו כעבירה מינהלית המאפשרת כיום הליך שיפוטי מהיר.

בחינת יישום החוק בשנה שחלפה מעלה, כי במהלך השנה הגישה המשטרה כ-2,400 דוחות נגד מעסיקים, מסיעים או מלינים. מספר רב זה של דוחות מעיד על הצורך בהארכת תוקפו של החוק בשל חשיבותו במניעת התופעה החמורה והמסוכנת לביטחון המדינה.

אני תקווה כי הארכת תוקפה של הוראת שעה זו תסייע במלחמה בטרור.

להצעת חוק זו הוגשו הסתייגויות. אני מבקש ממליאת הכנסת לאשר את הצעת החוק בקריאה שנייה ובקריאה שלישית ולדחות את ההסתייגויות.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת סאלח טריף. אני קורא למסתייגים לנמק את הסתייגויותיהם. ראשון המסתייגים – חבר הכנסת בנימין אלון. אחריו – חבר הכנסת אברהם פורז.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הוראת השעה הזו שאנחנו מתבקשים לתת לה הארכת תוקף של שנה נוספת היא הכרחית במציאות החירום, במציאות הביטחונית שאומנם לרגע נדמה שהשתנתה, אבל האיומים הם שהיא תתחדש עלינו, חס וחלילה, ואנחנו שוב ניתקל באותה מציאות שהכרנו, של רציחות במקומות עבודה, של הפקרות ביטחונית.

אני חושב שהגענו לכמה דברים חשובים בזמן ממשלת העבודה. אחד מהם היה אותה מדיניות שהכריחה את המשק הישראלי להסתדר ללא תלות בשוק העבודה של הערבים מיהודה ושומרון. נכון שהאלטרנטיבה של עובדים זרים יוצרת לפעמים גם בעיות מסוימות, אבל העובדים הזרים אינם יוצרים תחרות לאומית ואינם מהווים סיכון ביטחוני.

לכן, המצב היחיד שאני חושב שאין לנו ברירה אלא להמשיך ולהחזיק בו הוא אותו מצב שבו הם ידאגו להסתדר לבד. הואיל ואינני מעוניין בשפיכות דמים, ואינני רואה בסיטואציה הפוליטית הנוכחית אפשרות שאנחנו, חלילה, כמעט בכל סיטואציה שלא תהיה, ניכנס בכוח למקומות שהם קיבלו, לצערי, לבושת, אחיזה בהם, האפשרות היחידה היא שהם ידאגו להסתדר לבד. אם הם צריכים תמיכה מהעולם, ידאג להם העולם שם. אנחנו איננו צריכים לדאוג לתעסוקה של הערבים מיהודה, משומרון ומעזה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מי בנה את ההתנחלויות?

בנימין אלון (מולדת):

בסדר. קודם כול, זה ביהודה, שומרון ועזה, לזה את מסכימה, את זה את רוצה. אני בא להגן על התל-אביבים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אתם גרים בוויילות והם גרים בזבל.

בנימין אלון (מולדת):

להיפך, חברת הכנסת גוז'נסקי – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ודאי, העליתם את רמת החיים שלהם.

בנימין אלון (מולדת):

חברת הכנסת גוז'נסקי, הוראת השעה שאנחנו דנים עליה חתומה בידי שבח וייס כיושב-ראש הכנסת, משה שחל כשר לביטחון פנים. אני לא הכתובת למחאתך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — — על העבודה — — —

בנימין אלון (מולדת):

אני רק מודיע לך שההיפך. לדעתי, לפעמים נוקטים שאננות עד כדי אבסורדים, חברת הכנסת גוז'נסקי, כשאני שומע שייאסר ערפאת דורש להפסיק העסקת עובדים זרים. הוא דורש שנעסיק את הפלשתינים. אם אתה מתנהג כראש מדינה, דאג לתעסוקה לאותם ערבים שהם תחת ריבונותך המדומה — — —

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

זה לא נורא, הלואי שיכולנו.

בנימין אלון (מולדת):

לכן אני אומר, ובזה אני מסיים — מעבר לוויכוחים פוליטיים, אסור להיות שאננים. ההפסקה הזאת שיש לנו, ברוך השם, בפיגועים — משמחת; טובה כל שנייה ושנייה שלא נשפך דם. אבל יש להמשיך באותה עירנות, שהיתה דווקא לממשלה הקודמת. חשוב לא להיות שאננים ולא לנקוט יד פתוחה שתביא לחוסר ביטחון, שבסופו של דבר ישלמו עליו האזרחים כולם.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה. אני מזמין את חבר הכנסת אברהם פורז לנמק שתי הסתייגויות.

אברהם פורח (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת החוק היא מיותרת. היא מיותרת משום שהיא למעשה לא מיושמת. כל מי שמכיר את המציאות יודע שיש לנו הרבה מאוד עובדים מהשטחים שעובדים בישראל בלי אישורים, וזה לא נעשה תוך הברחת גבול מסובכת על-ידי אנשים שצריכים מאוד להתאמץ – נניח, כמו שהיו בורחים בשעתו ממזרח-גרמניה. זה היה קשה מאוד. היתה חומת ברלין, היו מגדלי שמירה.

היו"ר מ' שטרית:

היו יורים בהם.

אברהם פורח (מרצ):

היו גם יורים. כל מי שרוצה לראות את התופעה הזאת יכול ללכת לאחד המקומות שבהם יש מחסום של צה"ל בכניסה לשטחים ולראות איך הפלשתינים מגיעים למרחק 100 מטר מהמחסום, מחנים יפה את המכוניות, הולכים – ממש מול החיילים, אפילו לא מנסים ללכת רחוק – כמה עשרות מטרים מהמחסום, לצד השני. בצד השני מחכים להם המעסיקים הישראלים עם מיניבוסים קטנים או עם טנדרים, ולוקחים אותם יפה לעבודה. בסוף היום הדבר הזה חוזר, באותה דרך זה נעשה שוב.

אני לא נגד התופעה של עבודת פלשתינים בישראל. לדעתי, זה לטובתם ולטובתנו, משום שאנחנו יצרנו בשטחים מציאות כזאת שאין שם מספיק מקורות תעסוקה. הלואי שנגיע פעם למצב – ואני בעד המצב הזה – שבשטחים תהיה כלכלה משגשגת והם יוכלו לעבוד סמוך לבתיהם ולא יצטרכו לעבוד בישראל.

אלה שרוצים לעבוד כחוק, שבאמת עוברים את המחסום – ניקח לדוגמה את תושבי העיר עזה או תושבי רצועת-עזה שיש להם אישורים לעבוד בישראל, והם מגיעים למחסום ארז – סובלים מאוד. במחסום ארז אין מספיק עמדות ביקורת, ואז עומדים חצי לילה במחסום – לפעמים שעותיים, לפעמים יותר – כדי לעבור את הבדיקה הביטחונית. ועל זה מוסיפים את זמן הנסיעה עד המקום שאליו צריך לנסוע ואת זמן החזרה. באיזשהו מקום, מי שבא באופן חוקי, אנחנו מטרטרים אותו ומתעללים בו. הרי אפשר היה להגביר באופן – – –

היו"ר מ' שטרית:

מה שצריך לעשות זה אולי למצוא פתרונות למעבר מהיר ויעיל של העובדים שיבואו מרצועת-עזה לעבוד בישראל. הרי בעינינו – לפחות בעיני – הם עדיפים מעובדים זרים.

אברהם פורח (מרצ):

אני בהחלט בעד. אבל אני רוצה לומר לך, אדוני היושב-ראש, מי שמאמין שכרגע אין לנו פיגועים בגלל הצעדים שאנחנו עשינו ובגלל החוק הזה, לדעתי חי באשליה.

היו"ר מ' שטרית:

וגם ההיפך. אם יהיו פיגועים, סימן שהרשות הפלשתינית הורידה את השליטה מארגוני הטרור.

אברהם פורח (מרצ):

נכון. אני חושב שאין לנו פיגועים משום שהרשות הפלשתינית ושירותי הביטחון שלה נלחמים בזה, בהצלחה הרבה יותר גדולה מאתנו.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אתה חושב שאפשר לבטל את החוק הזה?

אברהם פורח (מרצ):

המפתח למניעת טרור הוא לא מהסוג הזה, אלא דווקא שיתוף פעולה עם הרשות הפלשתינית על מנת שהיא תמשיך במוטיבציה שלה להילחם בטרור.

מה אנחנו עושים עם מזרח-ירושלים, אדוני היושב-ראש, הר-חומה? אנחנו יודעים את המציאות. המציאות היא, שמאז 1967 נעשה מעט מאוד למען ערביי מזרח-ירושלים בתחום הבנייה; מעט מאוד. ולכן גם כאשר ממשלת ישראל בהחלטה האחרונה מלפני שבועיים מציגה תוכנית שבה ייבנו כמה אלפי דירות במזרח-ירושלים – אין אמון. מה אנחנו נראה בעוד כמה ימים? הלוואי שלא נראה, כי אני מקווה שנצליח למנוע את זה. אנחנו נראה שבה-חומה הפרויקט מתחיל להתקדם, אבל בפרויקטים של הערבים לא קורה דבר, והאמון שוב ייחלש. כשאין אמון, יש אפשרות לגורמים הקיצוניים להסית וגם לבצע פעולות טרור. באיזהו מקום אתה מביא את האנשים לכלל ייאוש.

אני רוצה לומר מעבר לזה, יש היום איסור כמעט מוחלט על הלנת עובדים זרים בתחומי ישראל, אם אלו עובדי שטחים. כמובן, אם זה אדם מהפיליפינים, אתה מלין אותו, אבל גם לגביהם אסור. אני לא רואה סיבה מדוע אדם שהגיע עם רשיון ויש מקום להלין אותו, אי-אפשר להלין אותו באופן חוקי. למה צריכים לטרטר אותו כל ערב במשך שעותיים, לכל כיוון, ובמחסום עוד כשעתיים? למה צריך לעשות לו את זה? למה מהרגע שהוא עוזב את הבית ועד הרגע שהוא חוזר הביתה, במקום שזה יארך 10 שעות זה אורך 15 שעות? הוא מגיע הביתה, בקושי מספיק לאכול משהו, לישון, ושוב קם לעבודה. הרי אנחנו יצרנו במדינה הזאת מספר רב של חוקי עבודה שמגבילים את שבוע העבודה. אבל לא

חשבנו על זה שאנחנו יכולים ליצור לאדם כאלה קשיים בדרך לעבודה ובדרך מהעבודה שכמעט את כל ימיו הוא יבזבז למען העבודה.

לכן, החוק הזה הוא לא יעיל, הוא לא מעשי, הוא לא מועיל לשום דבר. נכון שהממשלה הקודמת העבירה אותו, חבר הכנסת אלון. אנחנו יכולים גם באופן שגרתי לשים את החותמת שלנו על כל דבר. ואני אומר לך – לא כל מה שהממשלה הקודמת עשתה, בעיני הוא קדוש.

בנימין אלון (מולדת):

גם לא בעיני.

אברהם פורז (מרצ):

ודאי לא בעיניך.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת פורז, אבל אתה צריך לזכור את הסיבה לחקיקה הזאת. הרי מה קרה? עד שהתחילו פעולות הטרור, עובדי השטחים נכנסו באופן חופשי לישראל, ישנו, לנו, זה לא עניין אף אחד בכלל.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני, יש סגר מ-1991, ממלחמת המפרץ.

היו"ר מ' שטרית:

נכון, אבל עבדו פה מאות אלפי פועלים בארץ גם אחרי מלחמת המפרץ, ללא שום בקרה, ללא בקרת גבולות ולא כלום. העניין התחיל להיות חמור כשהיו פיגועי טרור. זאת אומרת, הבעיה התחילה כאשר אותן קבוצות שמתנגדות לשלום גם בקרב הפלשתינים פגעו בצורה קשה על-ידי טרור, הם שגרמו בעצם לישראל להגיב ולחוקק חוקים כאלה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

עבודת הפלשתינים היתה מוסדרת כל הזמן דרך שירות התעסוקה, החל מסוף שנות ה-60.

היו"ר מ' שטרית:

נכון, אבל כל הסידור הזה – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הסגר פשוט קבע כללים הרבה יותר מחמירים לגבי מתן האישורים האלה. על זה אנחנו מדברים. אלה שנכנסים בלי חוק, ייכנסו תמיד.

אברהם פורח (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני טוען, שאדם ביהודה ושומרון שרוצה לבצע פיגוע בתל-אביב, יכול לבצע את זה, מהסיבה הפשוטה – כפי שתיארתי קודם, אין בעיה לחצות את הגבול ברגל, אין בעיה לגנוב מכונית באחד היישובים שנמצאים סמוך ל"קו הירוק", אין בעיה לבצע עם המכונית הזאת פיגוע. בסופו של דבר, אנחנו מחפשים את המטבע מתחת לפנס. במלים אחרות, אנחנו עושים פעולות שייראו כאילו נלחמים בטרור, אבל זה לא עוזר. מה הפעולות האלה עושות? מי שרוצה לבצע פעולות טרור, זה לא מונע ממנו. לעומת זאת, אתה מכביד על אלה שאין להם שום כוונה להשתתף בפעילות חבלנית. כל מה שהם רוצים זה להתפרנס, ואותם אתה מעביר לצד השני.

לכן, לדעתי החוק הזה הוא מיותר, הוא חוק לא טוב. כדרך של שגרה, חוקים גרועים כאלה ממשיכים וממשיכים.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת פורז. חבר הכנסת סאלח טריף, רצית להשיב משהו?

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

כן.

היו"ר מ' שטרית:

אני מבקש לעשות את זה בקצרה, כי אנחנו רוצים להגיע להצבעה.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת פורז היה בשלבי החקיקה בוועדה. החוק הזה בא לענות על מצב קשה שהיה קודם ועדיין לא חלף, לדאבוני הרב. אני לא מת על החוק הזה ולא כל כך שמח ומרוצה ממנו, הייתי מאוד רוצה שתהיה כניסה חופשית של עובדים אל תוך ישראל וחזרה – כמוך, אדוני היושב-ראש – אבל המצב הביטחוני הוא כזה שצריכה להיות בקרה כלשהי על העובדים שמגיעים לכאן.

חבר הכנסת פורז צודק. אני ראיתי במו עיני שעוקפים את המחסומים מימין ומשמאל ומתחברים אל הקבלן הישראלי או אל המתווך והולכים אתו וחוזרים בערב. אבל נשאלת השאלה האם אנחנו יכולים להרשות לעצמנו לבטל חוק כזה, כי בכל זאת, 2,400 דוחות בשנה הקודמת, אדוני היושב-ראש, מרתיעים. כי יש גם עבירה פלילית מאחורי זה, ורישום עבירה פלילית יכול לקלקל לקבלנים ולאנשים אחרים שרוצים להיות רשומים כחוק וכדין.

על כן, החוק עדיין נחוץ, עדיין חשוב. עוד לא הגענו למצב שאנחנו יכולים להגיד שטוב לנו פה ואין בעיות ביטחוניות ונוכל להרשות שלא תהיה שום בקרה מצד אחד, ולא תהיה שום הרתעה של חוק, כמו הוראת השעה שיש לנו כאן, מצד שני.

על כן, אני מבקש לדחות את ההסתייגויות, אדוני היושב-ראש, ולהצביע על החוק בקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר מ' שטרית:

תודה. ובכן, רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. תחילה – על ההסתייגויות לשם החוק. תחילה – ההצעה של חבר הכנסת בני אלון. אתה מסיר.

חבר הכנסת אברהם פורז? נצביע. ובכן, מצביעים ידנית. מי להסתייגות של חבר הכנסת אברהם פורז לשם החוק – ירים את ידו? מי נגד?

הצבעה

ההסתייגות של חבר הכנסת א' פורז לשם החוק לא נתקבלה.

היו"ר מ' שטרית:

ההסתייגות נפלה.

אני מצביע על שם החוק כהצעת הוועדה. מי בעד – ירים את ידו. מי נגד?

הצבעה

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר מ' שטרית:

שם החוק עבר כהצעת הוועדה.

לסעיף 1 יש הסתייגות של חבר הכנסת אברהם פורז. מי בעד ההסתייגות – ירים את ידו. מי נגד?

הצבעה

ההסתייגות של חבר הכנסת א' פורז לסעיף 1 לא נתקבלה.

היו"ר מ' שטרית:

ההסתייגות לא עברה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני, לא הרימו ידיים.

היו"ר מ' שטרית:

הרימו. את לא רואה, אני רואה את כולם. ההסתייגות לא עברה.

אנחנו מצביעים על סעיף 1 כהצעת הוועדה. מי בעד – ירים את ידו. שלושה. מי נגד? – שניים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

שלושה.

היו"ר מ' שטרית:

גם אני מצביע, גברתי.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, הצבעה אלקטרונית.

היו"ר מ' שטרית:

הצבעה אלקטרונית. מי בעד סעיף 1 כהצעת הוועדה? נא להצביע.

הצבעה מס' 4

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה – 7

נגד – 3

נמנעים – אין

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר מ' שטרית:

שבעה בעד, שלושה נגד. סעיף 1 עבר.

לסעיף 2 אין הסתייגויות. מי בעד סעיף 2 כהצעת הוועדה – ירים את ידו. מי נגד?

הצבעה

סעיף 2 נתקבל.

היו"ר מ' שטרית:

סעיף 2 עבר.

עכשיו, רבותי, אנחנו עוברים להצבעה על כל החוק בקריאה שלישית. בבקשה להצביע. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 5

בעד החוק – 6

נגד – 3

נמנעים – אין

חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה) (תיקון), התשנ"ז–1997, נתקבל.

היו"ר מ' שטרית:

בזאת אני קובע, שבשישה קולות בעד, שלושה נגד, בלי נמנעים, חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה) (תיקון), התשנ"ז–1997, אושר בקריאה שנייה ושלישית, והוא הופך לחוק של מדינת ישראל.

הצעת חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים

ואתרי הנצחה (תיקון מס' 2), התשנ"ז–1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר מ' שטרית:

אנחנו עוברים לנושא הבא על סדר-היום: הצעת חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (תיקון מס' 2), התשנ"ז–1997, בקריאה ראשונה. יציג את החוק השר לאיכות הסביבה, מר רפאל איתן, בבקשה.

רבותי, רשימת הדוברים נעולה.

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, קיימות שתי רשויות נפרדות: רשות הגנים הלאומיים ורשות שמורות הטבע. כל אחת מהן עוסקת בתחום מסוים, אבל בקטע רחב של הפעילויות שלהן הן חופפות זו את זו. מצד אחד קיים הפיצול הזה, מצד אחר החפיפה. התוצאה היא, שמשאבים, אמצעים, כוח אדם ותקציבים מבזבזים.

הוקמה ועדה, ועדת-הרמלך, שבדקה את האפשרות של איחוד הרשויות הללו, שיפור ההיערכות הארגונית, ריכוז המאמץ וחיסכון תקציבי. ועדת-הרמלך חייבה את הגישה של איחוד הפונקציות הללו.

החוק שאני מציע מסדיר את האיחוד הפורמלי ויביא להקמת רשות אחת מאוחדת לגנים ולשמורות הטבע. בחוק המוצע יש הוראות המסדירות את מבנה הרשות החדשה ואת דרכי העבודה שלה. בחוק המוצע יש הוראות בעניין ניהול ושימור ערכי הטבע, הנוף והמורשת. נוספו סמכויות למניעת פגיעה ונזק לערכים אלה, וכן הוראה בדבר הבטחת תקציב המיועד לשימור.

אני מבקש מהכנסת להעביר לוועדת הפנים את הצעת החוק הזאת להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר מ' שטרית:

תודה, אדוני השר. הדוברים על-פי הרשימה: חבר הכנסת חגי מירום – איננו. חבר הכנסת יונה יהב – איננו. חבר הכנסת דוד צוקר – ראשון הדוברים, ואחריו – חבר הכנסת רענן כהן.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני, חבר הכנסת צוקר.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני השר, היה היגיון בעובדה שרשות הגנים היתה נפרדת חוקית, סטטוטורית, מרשות שמורות הטבע. אף ששתיהן עוסקות בטבע, מדובר בניגודי אינטרסים שקיימים בין רשות הגנים הלאומיים, שעניינה בעיקר נופש, פנאי, פיתוח, תיירות, כסף גדול, לבין רשות שמורות הטבע, שעניינה שימור ערכי טבע, פיתוח ושימור, ובין השתיים קיימת לעתים התנגשות. עם זאת, יש היגיון רב במה שאמרה ועדת-הרמלך, כפי שהדבר הוצג כאן על-ידי השר האחראי.

מראש אני רוצה לומר שנצביע בעד הצעת החוק הזאת. עם זאת, אני מבקש להעיר כמה הערות, והיינו מבקשים שבמהלך החקיקה, בין הקריאה הראשונה לשנייה, יעשו כמה תיקונים.

מאחר שאמרתי שיש ניגוד אינטרסים אימננטי, מובנה, בין גנים לאומיים, פיתוח, תיירות וכסף לבין שימור ערכי טבע וטיפוחם, יש לדאוג לכך שבמבנה הרשות החדשה, אדוני השר – – –

סאלח טריף (העבודה):

איך יהיה איחוד? אתה לא רואה שזה בעייתי?

דוד צוקר (מרצ):

לו היית מקשיב לי – התחלתי בזה. אני רואה גם את היתרונות שבאיחוד שני הגופים, אבל צריך לדאוג לכך שהעניין התיירותי, העניין הכספי ועניין הפיתוח לא יבואו על חשבון טיפוח ערכי טבע ושימורם. זאת הבעיה הגדולה של החוק. היתרונות בתחום הכספי, בתחום המבני ובתחום הייעול ברורים, אבל אין טעם ללכת ליתרונות הללו בלי להבטיח שמירה על ערכי טבע. כי אני רואה דינמיקה צפויה, שבה מעבירים שטחים משמורת טבע לרשות הגנים הלאומיים כדי לפתח עוד מלון, עוד כפר נופש, עוד בריכה, כדי לעשות מכל שמורות הטבע סחנה אחד גדול, ולא זו הכוונה.

איך מבטיחים את זה, אדוני השר? קודם כול צריך להבטיח את האינטרס הזה לאורך כל החוק. יש לנו כמה הערות, ולא אפרט אותן, כי הנאום הוא לקראת קריאה ראשונה, אבל במהלך החקיקה נרצה להבטיח, שהעניין התיירותי לא יבוא על חשבון טיפוח ערכי טבע ושמירתם.

נרצה גם להבטיח את זה על-ידי הרכב המועצה. אדוני השר, נדמה לי שיש טעות בכך שבהרכב המועצה אין די בעלי מקצוע. יותר מזה, אין די בסמכות המועצה – כפי שהיא כתובה בהצעת החוק בקריאה ראשונה – כדי להבטיח אותם ערכי טבע שציינתי קודם.

לכן, גם ההרכב צריך להיות מעט שונה, צריך לדאוג שיהיו זואולוג ובוטניקאי, למשל. מדוע צריכים להיות שם דווקא היסטוריון וכלכלן ואין חובה שיהיו זואולוג ובוטניקאי?

לגבי סמכות המועצה, אני אומר שתהיה חובת התייעצות אתה, וגם גורם שלישי חדש, שאני מונה אותו ברשימת התיקונים: חובת התייעצות עם הציבור כאשר מעבירים שטחים משמורת טבע לגן לאומי, ולהיפך, כשיש מקרים רבים – לכן יש טעם באיחוד הזה – שבהם מעבירים שטחים מגן לאומי לשמורת טבע.

לפי השעון אני צריך לסיים ולכן אומר, שבכל פעילות הרשות יש להבטיח, שהשיקום של ערכי טבע, השימוש בהם והשמירה עליהם לא ייכנעו לצרכים התיירותיים, כי הסכנה כרוכה בטשטוש התחומים בין שימור לבין פיתוח. לא צריך לטשטש את הצורך בשימור ולא צריך לטשטש גם את הצורך בפיתוח. שני התחומים האלה לא צריכים להישאר נפרדים עם הקונפליקט שיש ביניהם. והרכב המועצה, תפקידי המועצה והחובות שהחוק מטיל, צריכים לדאוג לכך שלא יבואו זה על חשבון זה.

את הפרטים, כאמור, נרצה להשמיע בין הקריאה הראשונה לבין הקריאה השנייה. הכנו עבודה על העניין הזה, והכול, כאמור, כפוף לכך שאנחנו נתמוך בהצעת החוק הזאת.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת דוד צוקר. רשות הדיבור לחבר הכנסת רענן כהן, גם כן באותו נושא – הצעת חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (תיקון מס' 2). אדוני, בבקשה.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, כנסת נכבדה, מטרת החוק המוצע היא להסדיר את התשתית החוקית והפורמלית לאיחוד בין שתי רשויות והפיכתן לרשות אחת. הייתי אומר, שבין האמור בחוק ובין מה שאני מעריך שיכול לקרות – יש שוני אדיר.

אני רוצה לקבוע קודם כול שאני מתנגד להצעת החוק הזאת מן הטעמים הבאים: א. להערכתי יש כאן ניגוד עניינים בין רשות שמורות הטבע, בהיותה שומרת על הטבע, החי והצומח, לבין רשות הגנים הלאומיים, העוסקת בפיתוח ובבנייה של מקומות כמו מצדה וחורשת-טל. הניגוד הזה, להערכתי, לא מאפשר את האיחוד בין שתי הרשויות. יתחיל ויכוח רציני מאוד, יהיו מאבקים פנימיים, ואז לא יהיו לא רשות שמורות הטבע ולא רשות הגנים הלאומיים. אכן, ההפרדה שהיתה מאז הקמת המדינה היתה הפרדה נכונה, והיא צריכה להישאר כפי שהיתה בעבר.

הדבר השני, הטיעון השני – להערכתי, איחוד שתי הרשויות האלה יביא לפיטורים של 60-80 עובדים. זה טבעו של כל איחוד. לפעמים זה לחיוב, לפעמים זה לשלילה.

השאלה היא, מה התפוקה של מדינת ישראל בתופעה הזאת, באיחוד הזה של שתי הרשויות שאנחנו מדברים עליו. להערכתי, כל מי שבא לכאן להצביע בעד הצעת החוק צריך לזכור: היא לא תורמת כהוא-זה מבחינת העניין הכללי ומעבר לשיקול ששר רוצה להעביר לרשותו עוד נדבך ועוד נדבך. מבחינת התפוקה של מדינת ישראל – ספק אם יש לזה אפקט מסוים.

הדבר השלישי – להערכתי, רשות חדשה, כפי שמוצעת כאן, שמאחדות בה שתי הרשויות, באופן טבעי תנוצל גם למינויים פוליטיים לתפקידים שונים.

מהסיבות שהעליתי כאן אני פונה לכל חברי הכנסת לעשות עבודה נוספת, לבחון את כל הדברים, לבוא לכאן עם הצעה, אולי אחרת, שמבטיחה שתי רשויות בנפרד, כאשר אותו שר יכול להמשיך לעמוד בראשן. נדמה לי שבדרך זאת גם מבטיחים את הרשות הקיימת ואת הפעולה שאנחנו זקוקים לה, אבל גם נגיע, מבחינת האפקטיביות הרבה ביותר לחברה, לאלה שרוצים ליהנות מהנוף ומהיופי, אבל גם נהיה במצב שלא נצטרך לפטר עובדים רבים וגם לא נהפוך את שני הגופים האלה לגופים שמנוצלים מבחינה פוליטית. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת רענן כהן, על דבריך. רשות הדיבור לחבר הכנסת אופיר פינס – אינו נוכח. חברת הכנסת ענת מאור, גברתי, בבקשה, שלוש דקות לרשותך.

אני מבקש להודיע: 1. חבר כנסת שלא נוכח באולם לא יקבל את רשות הדיבור; 2. רשימת הדוברים נעולה. אדוני השר?

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

לא מצביעים בקריאה ראשונה?

היו"ר ר' אדרי:

ודאי שמצביעים.

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

יש עוד דוברים?

היו"ר ל אדרי:

יש עוד חמישה-שישה דוברים, אם כולם יהיו נוכחים באולם. אני מקווה שבתוך עשר דקות נסיים, אדוני השר.

ענת מאור (מרצ):

ככל שחברי הכנסת ימצאו לנכון להתבטא.

היו"ר ל אדרי:

בבקשה, גברתי.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, הנושא שאנחנו דנים בו, הנושא של שימור הטבע, של נופים פתוחים, של איכות חיים, הוא אחד הנושאים החשובים בחברה המודרנית גם בגלל כוחות ההרס ההולכים וגדלים של תעשייה, צפיפות, כבישים, וגם בגלל המודעות והידע הנרכשים הן בנושא הבריאות והן בנושא איכות החיים.

אני שמחה שגם מדינת ישראל, אומנם באיחור לעומת מדינות אחרות, עלתה על המפה של הנושא האקולוגי, והנושא הירוק לא זר לה. אנחנו בתנועה הקיבוצית גילינו זאת לפני הרבה שנים, ומפלגות אחרות ומדינות אחרות חיות כך כ-20 שנה. בארבע השנים האחרונות, בעזרת השר לשעבר חבר הכנסת יוסי שריד, התעצמו מאוד ההשפעה והמודעות, בעזרת, כמובן, גופים שלאורך הרבה מאוד שנים עובדים, עמלים וטורחים בעניין. נדמה לי שאין קמפיין מוצלח מאשר זה שמחנך לא לקטוף ולא לפגוע בטבע על-ידי פגיעה בפרחים.

עם זאת, אנחנו יודעים שהפיתוח והצרכים הכלכליים הם חלק מהצרכים המודרניים, והאיזון ביניהם הוא שם המשחק.

ככל שלמדתי ושמעתי מארגוני הירוקים, יש היגיון באיחוד כל הגופים של הגנים הלאומיים, שמורות הטבע, האתרים הלאומיים ואתרי ההנצחה, אבל נדמה לי שבהצעת החוק הנוכחית – לא נדמה לי, כבר קיבלנו ביקורות מהארגונים השונים – האיזון לא נשמר דיו, ולפיכך, אדוני השר, חשוב שלקראת הכנת הנושא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית יתוקנו דברים כפי שהם היו בחוק המקורי, לפני חודשים מספר.

הדבר הראשון שחסר – אין בהצעת החוק סעיף ברור, אדוני השר, שמדגיש את הערך של שמירת ערכי הטבע והנוף, והוא המסר, מה שנקרא: מטרת החוק או מחויבות של המחוקקים, המחויבות של המדיניות.

הדבר השני – בסעיף 12 אין שום הצבעה על תקציב; הסעיף כללי מדי. כתוב רק: "ובלבד שתקבע בו תקציב למימון הוצאות שימור טבע והגנה על ערכי הטבע". אנחנו יודעים, שאם הסעיף הזה היה תלוי ברצונם הטוב של פקידי האוצר או של שר האוצר או של הצרכים התקציביים, עלול היה להתרחש מצב שבסופו של דבר לא יהיה צירוף וחיבור של מה שכל רשות יש לה היום, אלא דווקא נסיגה ונגיסה מן התקציבים. לפיכך, אדוני השר, יש להבטיח באופן ברור בהצעת החוק, שלפחות לא תהיה נסיגה מהמצב הקיים – אם לא התקדמות.

מאחר שזמני עבר אני אדלג על שתי הערות קטנות שנעביר אותן לדיון בוועדה, אך אני יכולה שלא להזכיר את הנושא של השינויים בשמורות והליך הדיון. לפי הצעת החוק, אין שום מחויבות להליך של שימור של הציבור, אין מיסוד של הנושא בחוק, ולפיכך אנחנו עלולים למצוא את עצמנו במצב שבו שמורות טבע קיימות תעבורנה למצב של גנים לאומיים ולהיפך ללא כל דיון, או שברבות הימים, כאשר ארגון שעוסק בנושא או אזרחים שגרים באזור מסוים לא ימצאו את הדרכים הדמוקרטיות להבטיח את הצגת עמדותיהם בתוך מסגרת החוק.

לפיכך, אני חוזרת ואומרת כי הרעיון מוצלח, כי אני מברכת על המשך המדיניות שהתחילו בה לפני כמה שנים, וכי צריך להכניס, בהחלט, איזון הרבה יותר משמעותי בחוק, על מנת שהנוף והטבע לא ייפגעו על-ידי המנוף וסלילת הכבישים. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך גברתי, חברת הכנסת ענת מאור. רשות הדיבור לחבר הכנסת בנימין אלון. אחריו – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

כאמור, אנחנו דנים בהצעת חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (תיקון מס' 2). שלוש דקות לרשותך, אדוני.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הקשבתי לחבר הכנסת רענן כהן ולא הבנתי את פשר דבריו.

אני רואה כאן הצעת חוק שהוכנה בעבודה מתוכננת – ועדת-הרמלך – שסוכמה בהצעה סבירה מאוד, ודווקא הטיעונים שחבר הכנסת רענן כהן העלה, אני חושב שהם אולי גולת הכותרת של החוק הזה, אלא אם כן יש אהבת ביורוקרטיה לשמה, שכל איחוד של רשויות באשר הוא מפחיד אותה, ויש גם התייחסות לנושא הזה. יש התייחסות לנכסים של שתי רשויות, יש התייחסות לעובדים של שתי הרשויות, כך שבאמת חוץ מאהבת ביורוקרטיה לשמה – אינני מבין מה פשר ההתנגדות.

אשר לתכנון אופי הגנים הלאומיים, האתרים הלאומיים ושמורות הטבע – אני חושב, שזה דווקא גולת הכותרת של החוק הזה. בסופו של דבר, חבר הכנסת רענן כהן, האדם גם הוא יצור טבעי, וגם הוא חלק מהטבע. וכמו שנעמי שמר שרה: "רק עלי איש אינו משגיח, רק עלי איש אינו שומר, לו הייתי חיה או פרח, אז היה מצבי אחר". אני לא חושב שאנחנו צריכים להנציח את המצב –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

זה שיר פמיניסטי, מה קורה לך?

בנימין אלון (מולדת):

– – שמנציחה נעמי שמר בציניות שלה.

במצב הקיים גן לאומי הוא דבר אחד, והוא דבר מוכר ואהוב, כמו חורשת-טל, ואתה גם יכול לעשות שם מנגל וכו', ושמורת טבע היא איזה דבר לאינני טעם. אני חושב שדווקא יש מקום לשלב ולקרב. אני מודה, חבר הכנסת רענן כהן, שיש אתגר בשילוב החוקי הזה. למשל, אני ראיתי בחוק, אדוני השר, שההתייחסות לחוק התכנון והבנייה היא רק לדברים טכניים כמו שינוי שם הנציג בוועדה המחוזית. אבל אני חושב שיכולה להיות בהחלט סיטואציה שיצטרכו הנחיות שונות לתכנון ולבנייה. למשל, אם לא מדובר בכתם ירוק פתוח חופשי, אלא באיזה גן שיכול לשלב בתוכו אתר תיירות בנוי, אז צריך יהיה להתייחס לאפשרויות האלו. אני חושב, שאם רשות אחת תטפל בזה, זה רק יקל את העבודה. כשרשות אחת תטפל גם בצד התיירותי, גם בצד של שמירת הטבע כערך, וגם בצד של קירוב הדברים האלו – אני חושב שיהיה לנו פה באמת איחוד שיכול לעזור למטרה של הגנים הלאומיים כשלעצמם ושל שמורות הטבע כשלעצמן.

לכן אני מברך על איחוד הרשויות. אני מקווה שזה יחסוך בבירוקרטיה. אני מעיר את ההערה הזאת, כי בהחלט יכול להיות מצב שגן מסוים לא יהיה כולו ירוק בתוכנית בנין ערים, יהיו בו כתמים שתותר בהם בנייה או יותרו בהם דברים אחרים. לדעתי, זה רק מצב רצוי, איזו גמישות שתתחייב כתוצאה מזה שהכול יהיה תחת יד אחת, תחת ידי שר אחד ותחת רשות אחת. תודה.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת בנימין אלון. רשות הדיבור לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי, אחריה – לחבר הכנסת מיכה גולדמן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני השר, יש היגיון רב בכך שתהיה ראייה כוללת של הרשויות שמפקדות על שמירת הטבע ועל הגנים הלאומיים. אבל השאלה היא מי יגבר על מי. אנחנו עדים לכך שהרשויות של האתרים הלאומיים והגנים הלאומיים הופכות יותר ויותר למיני מסחטות כספיים. אלה

מקומות שבעיקר עושים בהם עסקים, יותר ויותר עסקים נפתחים במקומות האלה, אם זה מסעדות ואם זה דברים אחרים, ובאיזה מקום אני חושבת שיש פה ניגוד אינטרסים.

אדוני השר, לכן הבעיה הקשה ביותר היא איך להביא לכך, שברשות החדשה המורחבת והמחוברת הזאת תימצא דרך לשמירה על הטבע, והפיתוח של מוסדות שונים שאמורים לשרת את המבקרים באותם גנים או שמורות לא יהיו בשמורות עצמן, ועד כמה שאפשר – גם לא בגנים עצמם.

הדבר השני הוא באיזו מידה אנחנו נשמור על האיזון בין שמורות הטבע והאתרים השונים לבין צורכי הפיתוח. אני רוצה לומר שנתקלנו בתופעות מסוגים שונים. יש תופעות שבהן בעצם קמים בבוקר ומגלים שמה שהיה עד עכשיו, אתר שחייב בשמירה, פשוט נעלם. באזור שבו אני גרה, למשל, נעלמים החולות, אין עוד חולות, וכל הצמחייה ובעלי החיים שהיו בחולות כבר עוד מעט לא נגלה אותם, ונצטרך ללכת לגן-החיות כדי לגלות את בעלי החיים האלה.

השאלה היא, האם לא היה צריך, במסגרת כל תוכניות הפיתוח, באופן ברור מאוד לקבוע לא רק שמורות טבע מוגדרות שאסור להזיז בהן אפילו אבן, אלא גם מקומות שבהם אפשר לנשום אוויר.

עם זאת, אנחנו זוכרים את הפרשה של הכפר בית-ג'ן שנמצא בשמורת טבע ולא יכול בעצם להתפתח ולגדול.

אני רוצה לומר, שבשיתוף פעולה הדוק יותר בין האינטרסים של התושבים לבין הצרכים של הטבע, תוך שמיעת התושבים – וזה דבר חשוב מאוד – ובהבטחת תקציבים כך שלא ירצו אחרי עסקים, כל הרשות הזאת לא תרוץ כל הזמן לחפש איך היא תעשה עוד עסקים, אלא יהיו לה תקציבים, כך שהיא תוכל לשמור יותר.

הערה האחרונה – אני רוצה לנצל את ההזדמנות ולומר שחברי, חבר הכנסת אחמד סעד, ואני ביקרנו היום בשעות אחר-הצהריים המוקדמות באתר הסמוך לאזור ג'בל ע'נים, הלוא הוא האזור שמיועד להתנחלות הר-חומה, באוהל שהוקם על-ידי פייצל חוסייני, ונמצאים בו גם אישים פלשתינים אחרים. אוהל המחאה השקט הזה בא לבטא עמדה ברורה, אבל אני חוששת מאוד, שהמצב שראינו היום בשטח – מצד אחד, חיילים ישראלים, מצד שני חיילים או אנשים חמושים פלשתינים עומדים זה במרחק מסוים מזה, והשקט ששורר באזור – אני פוחדת מאוד שהשקט הזה יופר מחר בבוקר לפי מה שנשמע בחדשות; ויהיו הדעות בציבור הישראלי או בחוגים כאלה או אחרים על הזכות אשר יהיו.

אני רוצה להזהיר במלוא הכאב מפני התחלת העבודות מחר. אני חושבת, שהצעד הזה שהממשלה החליטה עליו עלול לגרום – בקוצר הראות שלו, בהרפתקנות שלו – להפרת השקט הזה שראינו היום באזור הזה ולשפיכות דמים איומה ונוראה. אני חושבת, שדרך הקמת ההתנחלויות, הדרך של קביעת עובדות מוגמרות ישראליות בתחומי ירושלים המזרחית היא דרך הרת אסון. ואני חושבת, שכשאנחנו מדברים על טבע, על שמירת טבע ועל עתיד, אנחנו צריכים להתקומם נגד התוכנית ההרסנית הזאת של הממשלה ולקרוא לה להקפיא אותה מיד. תודה.

היו"ר אדרי:

תודה, גברתי חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, על דברייך. רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכה גולדמן.
לרשותך, אדוני, שלוש דקות.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מבקש לומר שני משפטים על החינוך.

היו"ר ל אדרי:

אבל אנחנו דנים בחוק גנים לאומיים.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, כשמדברים על הצעת החוק, בייחוד על הרשויות – ודאי שכל אחד מאתנו רוצה לראות את ההתייעלות במערכות, ועדיף שאנחנו נרכז מאמצים בקידום פרויקטים ולא נצטרך להוציא משאבים על הוצאות של מערכות כפולות.

עם זאת, אני רוצה לפנות לשר החקלאות ולחברי הכנסת: אני יודע שבחודשים האחרונים, או בשנה האחרונה, ודאי שגם בשנים הקודמות – יש לנו לא מעט אתרי הנצחה. מי כמוך, אדוני שר החקלאות, יודע מקרוב, גם כאדם שמילא תפקיד מרכזי כרמטכ"ל, שלא מעט מהאתרים סובלים מאי-טיפול שוטף ומגירעונות מצטברים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האתר בצומת גולני הולך להיסגר.

מיכה גולדמן (העבודה):

רק לפני כעשרה ימים פנה אלי ראש המועצה האזורית גליל-תחתון, בני גורפינקל, ואמר, שהם מתמוטטים, כרשות מקומית הם לא מסוגלים לשאת בתקציבם, תקציב לא מאוזן, לתקצב את אתר גולני. וכמו אתר גולני יש אתרים בכל רחבי הארץ. אבל אם אנחנו רוצים לשמור ולכבד את זכרם של חללי צבא-הגנה לישראל וחללי מערכות ישראל, אני מבקש משר החקלאות – ובדיון בוועדה לקראת קריאה שנייה וקריאה שלישית אנחנו נבקש להכניס הסתייגות ולהוסיף – אם זה יהיה על דעתו של שר החקלאות, אנחנו רק נשמח לצרף את האחריות לאחזקה של האתרים דוגמת אתר גולני.

יש לא מעט אתרים כאלה. אבל אני מדבר על האתרים המרכזיים, שיש צורך שהם יהיו באחזקה ממלכתית. משום שרשות מוניציפלית קטנה כמו המועצה האזורית גליל-תחתון אינה יכולה לשאת

בזה. ואני יודע שבאזורים נוספים, שבהם יש אתרים מרכזיים וגדולים, אין לרשות המקומית או האזורית יכולת לשאת בנטל הזה.

לא מזמן ביקרתי בבאר-שבע. כשאתה מגיע לביקור באנדרטת הפלמ"ח, באנדרטת חטיבת הנגב בבאר-שבע, אתה רואה עד כמה היא לא מוחזקת. וכשאתה פונה לראש עיריית באר-שבע, הוא אומר: אני מוכן להחזיק את האתר. אבל אנחנו יודעים שעיריית באר-שבע אינה מסוגלת להתמודד אפילו עם הפעילות השוטפת שלה.

משפט אחרון לגבי הפעילות של רשות הגנים הלאומיים ורשות שמורות הטבע. לפי דעתי, אנחנו לא מרכזים מספיק את המאמץ כדי לקיים פרויקטים שמסוגלים לשאת את עצמם. אתה, כמוני, שר החקלאות, מכיר יפה מאוד את הר תבור. יש לנו הר יפה, הר שיכול למשוך אליו מאות אלפי תיירים בשנה. יש תוכניות שמונחות כבר שנים ברשות הגנים הלאומיים להקמת רכבל במקום, דוגמת הרכבל במצדה, תוך שמירה על הנוף. הדבר יסייע להבאת מאות אלפי מבקרים לשם.

ממה אני חושש? אני חושש שיהיה כאן ניגוד אינטרסים בין רשות שמורות הטבע ובין רשות הגנים הלאומיים. אני מבקש משר החקלאות, אני יודע שהאזור הזה קרוב אליך ואתה יודע איזו פעילות אפשר לעשות על התבור אם נרכז שם את המאמץ.

אני מבקש, לקראת הקריאה השנייה והשלישית, לשלב בזה גם את אתרי ההנצחה, גם לראות את הפעילות של רשות הגנים הלאומיים עולה מדרגה ויוצרת פעילות רחבה וגדולה יותר, כדי שאפשר יהיה להרחיב את תיירות הפנים, וגם להרחיב את ביקורי הצליינים. אנחנו מתקרבים לשנת 2000, יש לנו מקומות כמו נצרת, הר תבור, בית-לחם וכדומה. יש פה הזדמנות להפוך את מדינת ישראל למוקד נוסף לתיירים באמצעות הגנים הלאומיים. תודה רבה.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת מיכה גולדמן. חבר הכנסת סאלח טריף – איננו. אתן עכשיו לשני חברי כנסת את רשות הדיבור, במסגרת של דקה לכל אחד – חבר הכנסת טלב אלסאנע וסגן השר משה פלד. זה מחוץ לרשימה שאושרה. חבר הכנסת אלסאנע, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זכור לי המקרה שהשר רפאל איתן, מתוך פטריטיות ומתוך אחריות כלפי שמורות הטבע וכלפי הנוף, הודיע שהוא אוסר – – –

היו"ר אדרי:

חבר הכנסת גולדמן ואדוני השר, אני מבקש מכם.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד השר רפאל איתן, לגבי הפרשה של עין-ח'וד באזור חיפה, אתה הודעת שזה פוגע בנוף של הכרמל, של הגליל. אמרת זאת כמי שאכפת לו מהנוף, משמורות הטבע ומהכרמל, אף שיש החלטת ממשלה שבדקה את כל העניינים האלה והגיעה למסקנה שצריך להקים את היישוב הזה ולהכיר בו.

אני שואל אותך: איך אתה מסכים שיפגעו בנוף של הר-חומה ויבנו שם ולא ישאירו פינה ירוקה אחת? הרי יש שם קרן קיימת, צריך לעשות שתהיה קרן קיימת של השלום. צריך לשמור על המקום הזה, על ההר הזה, כגבעה ירוקה המסמלת שלום, ולא להרוס את הנוף הזה.

היו"ר ל אדרי:

רעיון מצוין, אני רואה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אינני חושב שזה צריך להצחיק אותך כל כך. אבל אם אכפת לך מהנוף בגליל, צריך להיות אכפת לך גם מהנוף כאן, לא רק הנוף של הטבע, אלא הנוף הגורלי כאן, הנוף של לחיות כאן בשלום, הנוף של לא למות בשביל הגבעות ובשביל לבנות התנחלויות פוליטיות. כאן צריך לגלות אחריות ולהראות, שמי שאחראי לשמורות הטבע, אכפת לו גם מהקרן הקיימת, מהחורשה, מהירק, מהמקום הזה, שיישאר יפה ויסמל דו-קיום, יסמל מה שמתאים באמת לירושלים.

לכן, אדוני השר, אם תעלה לכאן ותודיע שאתה רוצה לשמור את הר-חומה כמקום ללא פגיעה, רחוק מבנייה, אני אודיע על תמיכתי בהצעת החוק. אחרת אני אתנגד להצעת החוק.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת טלב אלסאנע. סגן השר משה פלד, בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, אני רוצה לומר רק משפט אחד בהקשר של מערכת החינוך. אנחנו מציינים השנה 100 שנות ציונות, עוד מעט נציין 50 שנה למדינת ישראל. מערכת החינוך מנסה להוציא מספר גדול ככל האפשר של תלמידים לשטח, והיא משוועת לאיחוד הגורמים שקולטים את התלמידים בשטח, כדי להתייעל, כדי לקבל אותם בצורה סבירה יותר, בצורה יעילה יותר, בצורה מסודרת יותר. לכן אני מברך על הצעת החוק.

היו"ר ל' אדרי:

אני מודה לך, אדוני סגן השר פלד. אני מבקש מאדוני השר להשיב.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ל' איתן:

היו"ר ל' אדרי:

אדוני מוותר על זכות התשובה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה בקריאה ראשונה על הצעת חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (תיקון מס' 2), התשנ"ז-1997.

הצבעה מס' 6

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 16

נגד – 2

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (תיקון מס' 2), התשנ"ז-1997, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ל' אדרי:

16 בעד, שניים נגד, אין נמנעים. הצעת החוק התקבלה, והיא תעבור לוועדת הפנים ואיכות הסביבה להכנה לקריאה שנייה ושלישית. אני מודה לך, אדוני השר, על הצעתך המעניינת והנכונה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ר' אדרי:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת. גברתי, בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת מסקנות ועדת החינוך והתרבות בנושא: סגירת יד חיים ויצמן. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, גברתי סגנית מזכיר הכנסת.

מי שופכין של הרשות הפלשתינית העלולים לזהם את מי התהום של ישראל

היו"ר ר' אדרי:

אנו עוברים לנושא האחרון בסדר-היום: מי שופכין של הרשות הפלשתינית העלולים לזהם את מי התהום של ישראל – של חברי הכנסת שמריהו בן-צור, רחבעם זאבי, מיכאל נודלמן וטלב אלסאנע. יפתח את הדיון חבר הכנסת שמריהו בן-צור.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, כנסת נכבדה, לפני דקות מספר דיברנו בנושא של גנים לאומיים, בנושאים של רשות שמורות הטבע, דברים גדולים מאוד מאוד. היום כל מדינה שמכבדת את עצמה, כל מדינה שדואגת לעתידה ולעתיד העם אשר יושב בה, זה הדבר החשוב שהיא דואגת לו, הנושא של איכות הסביבה

הנה כי כן עברו קרוב לשלושה חודשים מאז העלינו את הנושא הזה, אמרנו דברים והבאנו ממצאים, ולצערנו הגדול, שום דבר לא זז. מה שהיה הוא שהווי. תושבי הרשות הפלשתינית מזהמים את מי התהום של מדינת ישראל, ולצערי הגדול ממשלת ישראל אינה נוקטת אמצעים כדי למנוע זאת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

למשל?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אענה לך. למשל, מי השופכין של הרשות הפלשתינית מזהמים נחלים, מזהמים מקורות מים, ותושבי מדינת ישראל שותים ממים אלה. ולא רק זאת: גם סילוק האשפה שלהם גורם למפגע בלתי רגיל באיכות הסביבה של מדינת ישראל.

עד היום הרשות הפלשתינית אינה מוכנה לשתף פעולה עם מדינת ישראל בנושאים האלה. אף שהחזירו את חברון, אף שהלכו לקראתם בכל מיני דברים, למרות הפעימה הראשונה – למרות הכול הרשות הפלשתינית מתעלמת מהנושא החשוב הזה. בעיני ובעיני כל אדם שמבין מה זו איכות סביבה, זה דבר חשוב ביותר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אולי אין להם כסף?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני ממש מודה לך על השאלה הזאת. אני רק רוצה לומר לך, שממשלת גרמניה היתה מוכנה להקצות להם קרוב ל-80 מיליון מארק בשביל הנושא הזה, והם לא מוכנים לקחת את הכסף הזה ולטפל בנושאים האלה.

מה השאלה הבאה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

למה?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

למה? כי הם עוסקים בדברים אחרים ולא באיכות החיים שלהם. הם עוסקים בדברים שמלבים שנאה ולא בנושאים שבונים, הם עוסקים בענייני הרס ולא בבניין.

שאלת על דוגמאות. למשל, מי הביוב של בית-לחם, בית-סאחור, בית-ג'אלה הולכים לנחל דרגות. קחי את טול-כרם: מי השופכין שלהם מתנקזים לנחל אלכסנדר. קחי לדוגמה את השפכים של שכם: הם מזהמים את הירקון.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה קורה לשפכים של צפת?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

גם זה, ומזה אני לומד. אבל כאן יש כסף, יש רצון של מדינת ישראל, ולצערי הגדול לא קורה דבר.

אני ממש מודה לך על השאלות, כי הן באמת מדריכות אותי איך לדבר בנושא החשוב הזה.

לא רק זאת. חבר הכנסת בני אלון, אני רוצה לומר לך דבר אחד: שתיית המים האלה, שמהולים עם מי ביוב, גורמת למחלות: דלקת קרום המוח, מחלות מעיים, וכל מיני מרעין בישין למיניהם.

חבל מאוד מאוד שיושב-ראש ועדת הפנים של הכנסת לא מטה את אוזנו לשמוע על הבעיות החמורות של איכות הסביבה, שזה בתחום הוועדה שלו.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אדוני, דווקא הוא מקשיב לך. הוא מקשיב לדברים המעניינים והחשובים שלך.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

הוא לא ידע באיזה נושא מדובר.

סאלח טריף (העבודה):

ככה מכירים אותי? מילא, אויבי, אבל גם אתה?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני רוצה לומר רק דבר אחד: אני יודע שחברי הכנסת יתייחסו לדברים האלה ויעבירו את הנושא לטיפול ועדת הפנים של הכנסת. מעניין, כאשר יגיע הדיון הזה לוועדת הפנים של הכנסת, אם נתבשר בשורות טובות שהרשות הפלשתינית התחילה לבנות ולא רק עוסקת בענייני הרס. לזה אנחנו מצפים.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ברשותך: ועדת הפנים כבר קיימה סיור במקום.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

מה הרווחנו מזה? לפני שלושה חודשים דיברתי על זה.

סאלח טריף (העבודה):

קיימנו סיור, ולא רק זה אלא הבאנו לכך שגם תקציב ענק, שלא היה מאושר והרשות הפלשתינית לא חתמה, עבר מגרמניה אחרי שהרשות חתמה. ניסינו לעשות. אנחנו לא ממשלה, יש ממשלה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

מה דעתך, אדוני יושב-ראש ועדת הפנים – אני פונה גם לסגן ראש הממשלה, ואני שמח שהוא שומע את הדברים – למה שלא נקזז מהסכומים שמגיעים לרשות הפלשתינית סכומים אשר יצליחו להוציא לפועל את תיקון המעוות הזה שהם יוצרים? למה לא?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

יותר מ-30 שנה לא בנינו.

סאלח טריף (העבודה):

30 שנה לא עשינו כלום.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אבל למה לא?

סאלח טריף (העבודה):

היינו 30 שנה בשלטון ולא עשינו – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

איזה טיעון מטופש זה? איזה טיעון זה?

היו"ר ל אדרי:

אני מבקש.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

איזה טיעון זה – 30 שנה?

היו"ר ל אדרי:

אני מבקש להסב את תשומת לבכם: אתם רשומים ותאמרו כל מה שיש לכם לומר מעל דוכן הכנסת. אף אחד לא הקשיב למה שאמרתם.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני רוצה לומר דבר אחד: אני מתאר לי שזה יעבור לוועדת הפנים, אני מתאר לי שבעוד כמה חודשים נביא את זה בחזרה ונשמע מה החליטה ועדת הפנים. השאלה אם זה באמת יצא לפועל. הדבר היחיד שיכול לעזור זה לקזז מהתקציב שלהם. תודה.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת שמריהו בן-צור. ראשון הדוברים – חבר הכנסת בנימין אלון, ואחריו – חבר הכנסת מיכאל נודלמן. שלוש דקות לכל חבר כנסת, ואבקש לדייק.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זה הסדר או שהוא השתנה?

היו"ר ל אדרי:

אדוני, אני נוהג לפי סדר ולפי סדר הרשומים. ההערה לא היתה במקומה. אני נעלתי את הדיון הקודם, ביקשת ונתתי לך לפנים משורת הדין, וזאת לא הפעם הראשונה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אדוני, לפני שעה אמרו לי – – – ככה אמרו לי.

היו"ר ל אדרי:

אדוני, אני מקבל רשימות ואני הולך לפי הסדר. אדוני, בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ככה זה כשחותכים בצורה מלאכותית את ארץ-ישראל, חותכים ואדי בצורה מלאכותית בין הירדן לים וקובעים רשות פוליטית מסוימת שיש לה מערכת חקיקה אחרת ושאיננה קשורה למערכת שלנו. חבר הכנסת סאלח טריף, אמרת: 30 שנה לא נעשה מספיק. אני מסכים אתך, אבל בשבוע הבא, בזכות העשייה המבורכת של המשרד לאיכות הסביבה ובזכות העשייה שלך כיושב-ראש הוועדה, תגיע למליאת הכנסת הצעת חוק דרכי ענישה לכל מי שמזהם את הסביבה, ענישה חמורה, ענישה רצינית, החמרה משמעותית. כל הדברים האלה יהיו רלוונטיים לנהג ישראלי שישפוך פסולת באתר שפיכה לא מוכר – – –

סאלח טריף (העבודה):

הגשת שם הסתייגויות.

בנימין אלון (מולדת):

א.ק.י. הם יהיו רלוונטיים לגבי כל אזרח ישראלי שיזהם את הסביבה, והחוק הישראלי יילחם בו. הם לא יהיו רלוונטיים לגבי אזרחים ערבים שמכנים עצמם "פלשתינים" ברשות הפלשתינית.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מכנים עצמם.

בנימין אלון (מולדת):

חברת הכנסת גוז'נסקי, את הרי יודעת שלהשקפת עולמי אין עם פלשתיני. גם אני פלשתיני.

סאלח טריף (העבודה):

בני, לא שמכנים את עצמם "פלשתינים". הם באמת עם פלשתיני.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

יש גבול לגזענות.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבין שחבר הכנסת אלסאנע ויתר על זכות הדיבור שלו. אני הבנתי שוויתרת על זכות הדיבור שלך, אדוני.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מזמן הפסקנו לשמוע את הסמאות האלה. מיהו בכלל? הוא מחליט בשביל העם השני? זה שיא הגזענות.

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אין גבול לבערות?

היו"ר ל אדרי:

אדוני, חבר הכנסת טלב אלסאנע, אתה עוד מעט מדבר ותאמר את דבריך.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ל אדרי:

אדוני, אל תשתלט על הדיון.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני לא משתלט.

היו"ר ל אדרי:

אדוני, אדוני, אני מבקש ממך. עד היום לא קראתי לסדר שום חבר כנסת.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ל אדרי:

אתה לא חייב לענות --

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

ראש הממשלה – עם מי נפגש? עם עצמו? הוא נפגש עם יאסר ערפאת, יושב-ראש הרשות הפלשתינית.

היו"ר' אדרי:

אתה לא נוהג בסדר.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש ינכה את זמן הדמגוגיה של חבר הכנסת טלב אלסאנע – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מנכים את השטויות שלך.

בנימין אלון (מולדת):

לו היה אומר דברי טעם, הייתי נותן חצי מזמני. אבל כשהוא צועק דברים שאין בהם טעם – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כשתגיד דברי טעם, אשים סימן שאלה.

היו"ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת אלסאנע, זה לא מכובד.

בנימין אלון (מולדת):

בארץ-ישראל, כשבזמן המנדט הבריטי קראו לה "פלשתיין", חבר הכנסת טלב אלסאנע – קצת לסלק את הבערות לא יזיק לכבודו – הסבא שלי והאבא של הסבא שלי, הרבה דורות, היו פלשתינים, היו פלשתינים יהודים. אחר כך, כשקמה מדינת ישראל, הם נקראו אזרחי ישראל. אני חושב, שיש 21 מדינות ערביות באזור, והישות הפלשתינית איננה ישות לאומית אמיתית.

אבל אני רוצה לחזור לנושא בכמה משפטים, אדוני היושב-ראש. כשחותכים את הארץ בצורה גסה, פוליטית, שאיננה קשורה לטבע, לנוף, לשמירת איכות הסביבה, רבותי, באמת מי שיסבלו מזה יהיו גם הערבים וגם היהודים.

סאלח טריף (העבודה):

כולנו, כולנו.

בנימין אלון (מולדת):

כולנו נסבול מזה. מים ואוויר ייפכו למוצרים נדירים. לא רק בקבוקים של מים מינרליים יימכרו, גם בקבוקי אוויר יימכרו.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

יש, מוכרים אוויר.

בנימין אלון (מולדת):

יכול להיות שכבר מוכרים. לכן, ההצעה שהעלו פה חברי הכנסת בן-צור וזאבי, שלא נמצא כאן, ואחרים, היא הצעה חשובה מאוד. אני קצת מתוסכל, כי אינני יודע מה אנחנו מסוגלים לעשות. אבל זיהום של אותו חבל ארץ קטן שנחתך פוליטית על-ידי שתי רשויות ושתי מערכות חוקים יוצר מצב בלתי נסבל. מה נאמר? מה נדבר? נחוקק את כל החוקים היפים ונעלה לסדר-היום את ההצעות הטובות ביותר, אבל מה בכוחנו לעשות מול רשות פלשתינית שקיבלה, בטיפשותה הרבה של ממשלת ישראל הקודמת והנוכחית, מעמד חוקי שיכול לחוקק לעצמו חוקים אחרים?

לכן, כל חוקי איכות הסביבה שנחוקק יהיו תקפים לנחל אלכסנדר מכאן ועד לים התיכון. הם יהיו טובים לוואדי-קלט באזור ירושלים, אבל ואדי-קלט שנשפך ליריחו שייך למערכת חוקים אחרת. הרי לך אווילות מנותקת מן האדמה, מן המולדת, מן הקשר הנורמלי של עם אל ארצו, שיוצרת לנו בעיה של מים, של אוויר, והלוואי שגם שכל בבקבוקים נוכל פעם לשווק. תודה.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת בנימין אלון. רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל נודלמן. שלוש דקות לרשותך.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יש דברים שהם חשובים לשני העמים, לפלשתינים וליהודים – נושא איכות הסביבה. לגבי מים, יש מקום להזכיר שתי נקודות חשובות. ראשית, גם אנחנו וגם הפלשתינים שותים אותם מים הנשאבים מאותם מקורות. שנית, אקוויפר ההר ואקוויפר החוף מחוברים זה לזה. כל זיהום אשר נגרם באקוויפר ההר מחלחל בהכרח אל אקוויפר החוף, ולכן תושבי השפלה ומישור החוף אינם חשופים פחות מתושבי הגדה לזיהום שמקורו באוטונומיה.

לפיכך, עלינו לנקוט מייד את הצעדים הבאים: א. לערוך מחקרים הידרולוגיים אשר יספקו מידע חשוב על מערכת החיבורים בין שני האקוויפרים וגם יאפשרו לקבוע את כמותם. לדאבוני, עד היום טרם נעשו מחקרים בסיסיים אלו.

ב. חשוב מאוד לחדש את פעילותה של הוועדה המשותפת הישראלית-הפלשתינית בנושא הקמת מתקני טיהור והגנת מי התהום. ופה אי-אפשר לשאול שאלות למה, מה היה לפני ומה יהיה אחר כך. צריכים לעשות את זה, כי אחרת נהיה בלי מים.

הקנצלר קוהל הודיע בביקורו האחרון בישראל, כי ארצו תשמח להעניק 70 עד 100 מיליון מארק לצורך מימון פרויקט להקמת מכון טיהור ישראלי-פלשתיני לסילוק שפכים באזור. עד היום הפרויקט תקוע עקב סירובם של הפלשתינים לשתף אתנו פעולה בתחום איכות הסביבה, וללא שיתוף פעולה בנושא אקוטי זה אנו עלולים בתקופה הקרובה להישאר ללא מקורות מים בטוחים וטהורים.

ג. היות שאחד הגורמים החשובים האחראים לזיהום מי התהום הוא הפסולת המוצקה, עלינו להפעיל שיטה מורכבת של טיפול בפסולת. לפיכך, דרושה קבלת החלטות בדרג המדיני בינינו לבין הפלשתינים בתחום הגנת מי התהום. במידה שהצד השני לא ייענה לקריאתנו, נצטרך לקחת מהכספים המיועדים לאוטונומיה ולהזרים אותם בפרויקטים סביבתיים.

אני מציע להעביר את הנושא לוועדת הפנים ואיכות הסביבה. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת מיכאל נודלמן. רשות הדיבור לחבר הכנסת טלב אלסאנע. אדוני, בבקשה. שלוש דקות לרשותך.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ל אדר:

חבר הכנסת נודלמן, אי-אפשר להעביר את הנושא לוועדת הפנים מפני שהוא בדיון במליאת הכנסת. לפי תקנון הכנסת לא ניתן להעביר את הנושא לוועדת הפנים. תודה, אדוני.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אם צריך ללמוד משהו מהנושא, צריך ללמוד עד כמה שני העמים, הפלשתיני והישראלי, קשורים זה בזה. לא רק כשלא טוב לאחד הוא יכול לגרום סבל לצד השני, אלא דבר קטן, כשמערכת ביוב לא תקינה, אין תשתיות, זה יכול לגרום סבל לא רק בצד הפלשתיני, אלא הצד הישראלי ישלם גם הוא את המחיר. המסקנה: לא פעולות חד-צדדיות, אלא למצוא את הנושא כדי לחיות האחד עם השני באותה סביבה, באותה איכות סביבה, לשתות אותם מים. כפי ששמענו גם מחבר הכנסת נודלמן, שני העמים שותים אותם מים. אם מזהמים אותם, שני העמים ישתו אותם מים מזהמים.

לכן, צריך להפסיק לחשוב במושגים של הם ואנחנו: כשטוב לנו צריך להיות רע להם וכשרע להם צריך להיות טוב לנו. אולי צריך לחשוב פעם במושגים שיהיה טוב להם. אולי כשטוב להם גם לנו טוב. צריך להתחיל להתייחס לבעיה בצורה עניינית.

חבר הכנסת שמריהו בן-צור אומר שצריך לקצץ להם ולהכות בהם, וכל הסממאות האלה. הרי הסממאות האלה חלפו מהעולם. צריך להתייחס לבעיה באופן ענייני, למצוקה האמיתית.

30 שנה ממשלת ישראל שלטה בגדה וברצועה ולא עשתה מאומה חוץ מאשר הרס התשתיות. היא גזלה את כספם, מיליארדים. היא גבתה מהם מסים, מיליארדים, ולא השקיעה מאומה, והיום באים לכאן ומתחסדים וכאילו במדינת ישראל המצב יותר טוב.

לפני כמה זמן ביקרה ועדת הפנים באזור רמת-חובב. מה המצב שם?

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה דו-פרצופי. אתה יודע למה? אני חייב להעיר לך, חבר הכנסת אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

המצב שם טוב? מצוין? הרי שם יש שיטפונות ואנשים מתים מהרעלה, מזיהום מי התהום, מזיהום הסביבה. מדוע גם הפלשתינים לא מקימים קול צעקה?

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה לא מתבייש. מצד אחד אתה – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הפלשתינים אומרים שרמת-חובב מזהמת גם את מי התהום של העם הפלשתיני. חבר הכנסת נודלמן יגיד לך שרמת-חובב מזהמת את המים ששותים ברצועת-עזה. אז מה עם הפלשתינים שם? למה צריך לשלם עבור המים שמחלחלים למי התהום ואחר כך הפלשתינים שותים אותם? מה עם מי הביוב של דימונה שזורמים באופן חופשי בנחלים ומזהמים את הסביבה? רק לפני כמה חודשים טבעו שני ילדים שחזרו מבית-הספר באותו ואדי. מדוע לא מתחילים לחשוב גם על הצרות שלנו ואיך אפשר לשפר את התשתיות ביישובים הערביים?

אתה יודע, שכל הרשויות המקומיות הערביות, הכפרים, הערים הערביות – יש בהם בעיה של העדר מערכת ביוב ויש בהם בורות ספיגה וכולם נמצאים ממש על בריכה של מי ביוב ענקית. מדוע לא לחשוב במושגים שאנחנו נתחיל לטפל במערכת הביוב בתוך מדינת ישראל כדי שנהיה דוגמה? כשנפנה אצבע מאשימה אל אחרים, תהיה לנו הצדקה, לגיטימציה, אבל נאשים אותם, נקזז מהם? המושגים האלה התיישנו, כמו המשוגע שעלה לכאן ואמר שאין עם פלשתיני.

היו"ר ל אדרי:

לא לא. אני מבקש, מלים מסוג זה לא יופיעו בפרוטוקול. אדוני חבר הכנסת טלב אלסאנע – – –

סאלח טריף (העבודה):

הוא מסכים למחוק מהפרוטוקול.

היו"ר ל אדרי:

אני מבקש ממך, אנחנו נמחק את המשפט האחרון הזה מהפרוטוקול. זה לא מכובד ולא נאה. תודה, אדוני.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

— — —

היו"ר ל אדרי:

סליחה, אני מבקש. רשות הדיבור לחבר הכנסת סאלח טריף. אחריו – חברת הכנסת ענת מאור.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

זכותו להגיד מה שהוא רוצה, ואסור בשום פנים ואופן שיגיד דבר כזה על בני אלון.

היו"ר ל אדרי:

הערתי על כך וביקשתי למחוק את זה מהפרוטוקול.

סאלח טריף (העבודה):

אם בני אלון משוגע, אז גם אני ואתה.

היו"ר ל אדרי:

סליחה. אני טולרנטי, נותן להתבטא. אני מבקש שגם אתם תנהגו כך.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

היו"ר ל אדרי:

חברי הכנסת, אני רק מודיע לכם שלא מקשיבים לכם בדרך הזו.

סאלח טריף (העבודה):

זה נמחק מהפרוטוקול.

היו"ר ל אדרי:

הודעתי על כך, וחבר הכנסת טלב אלסאנע הסכים לכך. הסתכלתי עליו, בלי שיביע דעתו. נגמר העניין. תודה, אני מודה לך, חבר הכנסת בן-צור.

בבקשה, חבר הכנסת טריף.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, בנועם הליכותיך אני מקווה שתשרה אווירה טובה. אני מכיר אותך שנים רבות. חברי כנסת, ככה בעידנא דריתחא, לא צריכים להגיד על חבריהם דבר כזה. זה באמת נורא. חבר הכנסת בני אלון הוא אחד מחברי הכנסת הפעילים והטובים שיש לנו בכנסת, אף שיש לי אתו חילוקי דעות שונים ומשונים – אבל הוא פרלמנטר טוב מאוד.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

הוא צודק הרבה פעמים.

סאלח טריף (העבודה):

אני חלוק עליו בעניין חשוב אחר.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני חושב שהנושא הזה, הדיון הזה סביב העניין הוא אחד החשובים ביותר כאן בבית. צר לי מאוד על שהשר רפאל איתן אינו יושב אתנו. הוא השר לאיכות הסביבה, והנושא הזה הוא במוקד חיינו.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

הנושא הזה לא שייך רק לו, אלא גם לשר לתשתיות לאומיות, שאחראי לכל נושא הביוב. מאיר בן-מאיר אחראי גם לנושא הזה.

היו"ר ל אדרי:

רבותי, אתם רשומים וכל אחד מקבל את רשות הדיבור, והציבור יכול להקשיב לכם בדרך אחרת, לא על-ידי קריאות ביניים. אפשר מדי פעם לקרוא קריאות ביניים, אבל לא כל הזמן.

סאלח טריף (העבודה):

אני מודה לך, אדוני, ומבקש לתת לי אפשרות להתבטא כי אני מכיר את הנושא. מאוד חשוב לי להגיד את הדברים לחברים כאן, כיושב-ראש ועדת הפנים.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אתה לא הפרעת לאיש, אתה תקבל את רשות הדיבור. בבקשה, אדוני.

סאלח טריף (העבודה):

אני מודה לך.

אני חושב שנוכחותו של השר רפאל איתן כשר הממונה על כל העניין הזה חשובה מאוד. אין זה משנה שיש עוד שרים שנוגעים בנושא, כמו שר הפנים ושר התשתיות. היום בכלל העניין הזה קשור לפלשתינים, אז תגידו שגם משרד החוץ אחראי, זה נכון, אבל מבחינת האחריות הממלכתית – זה בתחום של השר רפאל איתן. לכן חשוב מאוד שהוא ישתתף אתנו בדיון.

העניין הזה מאוד חמור, ואני רוצה לחלק את הנושא לשניים. אינני רוצה להתווכח בקטע הפוליטי – של מי האחריות. זה כבר לא מעניין. הבעיה הקיומית עכשיו היא, שמה שמתרחש מסכן את חיינו. הלכנו לנחלים שזורמים ומגיעים עד נחל אלכסנדר, ולשפכים שמגיעים עד נחל דרגות, שהם הנחלים הראשיים אצלנו, וכל מה שמוזרם לרשות הפלשתינית היום, כאשר לפני כמה חודשים זה היה שטחי יהודה ושומרון, זורם אל מי התהום שלנו. כל השפכים הנוראיים שאתם יכולים לתאר לעצמכם. ראינו זאת והדדעזנו. קיימנו את הסיור ביום של גשם.

לדאבוני הרב, רבותי, גם אנחנו, כשישבנו שנים רבות שם, ואנחנו לא יכולים לנקות את עצמנו מאחריות, לא חשבנו שמה שקורה שם יפריע לחיים שלנו בגוש-דן, בכל המקומות בארץ לאורך החוף, בתוך ריכוז האוכלוסייה הכי גדול שיש במדינת ישראל. אנחנו לא רק צריכים להכות על חטא בעניין זה, אלא לחשוב עכשיו איך אפשר לפתור את זה עם הפלשתינים, כך שהם יבינו, שהעניין הזה מזיק לא רק לנו, אלא גם להם. אנחנו שותים מאותם מים ונושמים אותו אוויר, ובסופו של דבר חיים זה עם זה. צריך לטפל במה שקורה שם.

התחלתי להגיד לחבר הכנסת בן-צור, שאכן היה סכום גדול, של 60-70 מיליון דולר, שהגרמנים רצו לתת והפלשתינים עיכבו משום-מה את החתימה על העניין הזה.

היו"ר ר' אדרי:

זה 80 מיליון מארק.

סאלח טריף (העבודה):

ייתכן. אני מתקן. אבל אני יודע שגם העניין הזה נחתם בסוף על-ידי הרשות הפלשתינית, ואני חושב שהמדינה שלנו והשרים שלנו צריכים לעודד, להדריך ולסייע בידי הפלשתינים לתקן את מה שצריך ולהתחיל להסדיר את נושא הביוב. צריך לסדר את זה, היתה לנו אחריות, ואני מטיל אחריות כבדה על עצמנו, על המינהל האזרחי, על כל הרשויות שלא דאגו בזמן לטפל בזה. לכן, עכשיו, בדקה ה-99, לא בדקה ה-90, צריך להתחיל מייד לטפל בזה, כי זו סכנה קיומית. לא יישארו לנו מים ולא יישאר לנו שום דבר נקי, והסביבה תתלכלך ומדינת ישראל קטנה וצפופה, ועלולה להיות לנו איכות חיים מהירודות ביותר.

אני חושב שזה אחד הנושאים שצריכים להיות הדגל של שיתוף הפעולה, חבר הכנסת בני אלון, ולא ניגע עכשיו בבעיה הפוליטית, נעזוב אותה בצד. הבעיה המדינית הפוליטית פחות חשובה כרגע מבחינתי. בעניין הזה צריך להיות שיתוף פעולה אדיר בינינו לבין הפלשתינים, כדי להגיע לתוצאות מהירות, כי הם צריכים גם להבין, שזה יכול להשפיע על חייהם וזה יכול להפריע לחייהם כמו שזה יפריע לחיינו כאן במדינה. הנושא מאוד חשוב.

אני רוצה לסיים ולומר ליושב-ראש, קודם כול תודה על הסבלנות שלך. דבר שני, אני, כיושב-ראש ועדת הפנים, גם איזום דברים יחד עם חברי בוועדה כדי להביא להידברות עם הפלשתינים, כדי לעשות פעולה מהירה ולטפל בעניין הזה כמה שיותר מהר, כדי שניפגע כמה שפחות.

היו"ר אדר:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת סאלח טריף, על דבריך. רשות הדיבור לחברת הכנסת ענת מאור. אחריה – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אנחנו דנים במי שופכין של הרשות הפלשתינית העלולים לזהם את מי התהום של ישראל. בבקשה, גברתי, שלוש דקות לרשותך.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הממשלה שכרגיל איננה והשר שמופקד על הנושא שאיננו, הנושא ללא ספק חשוב, ואיש לא יכול לחלוק על החשיבות של איכות חיים, על החשש מזיהום ועל הצורך בשיתוף פעולה בין הפלשתינים לבין ישראל. ובכל זאת, חברי הכנסת המציעים, אני חושבת שאנחנו לא יכולים שלא לתהות על האבסורד שבמצב, בשבוע הזה, שבו כל מה שעשוי, הכרחי, רצוי שיבטיח שיתוף פעולה – בעצם הולך ונרמס.

חבר הכנסת בן-צור, חבר הכנסת נודלמן, האם אנחנו יכולים לחשוב על שיתוף פעולה בענייני מי השופכין ובעניינים אחרים כאשר בונים בהר-חומה? כאשר מקעקעים את האמינות? כאשר אין יוצרים הידברות? כאשר אין יוצרים אמון? כאשר הכבוד הולך ונרמס?

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

אין קשר.

ענת מאור (מרצ):

הקשר הוא, כפי שאמר חבר הכנסת סאלח טריף, ובצדק אמר, ששום פרויקט לא יוכל לצמוח באזור – לא כלכלי, לא של שלום, לא של ביוב, לא של מי שופכין – אם לא יהיה אמון ואם השלום לא יצמח. ממשלה אומללה, ממשלה כושלת, שמכשילה את השלום, מרחיקה אותנו ת"ק פרסה מפתרון מי השופכין.

הערה שנייה, חברי הכנסת, כאשר אנחנו מדברים על בעיית מי השופכין ועל בעיית הזיהום, יש אצלנו בתוך מדינת ישראל יישובים ערביים שעד היום הביוב זורם ברחובותיהם.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

איפה היתה מרצ בקדנציה הקודמת? איפה היה יוסי שריד?

ענת מאור (מרצ):

אני מבקשת, אדוני היושב-ראש.

היו"ר אדרי:

קריאת ביניים אחת אני מרשה, אבל לא יותר.

ענת מאור (מרצ):

לא יכול להיות שאנחנו נידרש לנושא – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

הוא שואל איפה השר לאיכות הסביבה הקודם.

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת בן-צור, לך אני אענה. אתה יודע מצוין שמרצ והעבודה, כשהיו בממשלה, קידמו גם קידמו את החינוך, ובתחום זה אתה מתמצא, וקידמו את התשתיות. המצב רחוק מאוד מלהשביע רצון, אבל אילו המשכתם בקואליציה שלכם אותו סדר עדיפויות והשקעתם יותר במגזר הערבי – אני האחרונה שתסתפק במה שעשו, אבל עכשיו שבתו פה ראשי ערים במשך 43 יום ואיש לא ניגש אליהם. דברים שהתחילו להשקיע בהם, יש רק נסיגה מהם.

לכן לא יכול להיות שנידרש לבעיית מי שופכין וזיהום, דברים חשובים ביותר, ופה בביתנו נהיה אטומים לביוז שזורם ברחובות היישוב הערבי. ראש הממשלה מתנכר לעובדים במגזר הערבי. חברת הכנסת גוז'נסקי, אני וחברי כנסת נוספים היינו אתמול בשפרעם וראינו 200 עובדות מעולות, מנהיגות, עם רצון, מסורות, עומדות בפני פיטורים או בפני הסעה למקומות שאנחנו יודעים והממשלה יודעת שהן לא יכולות להגיע אליהם.

לכן אני רוצה לומר, שהדיון בנושא זה הוא חשוב, אבל אם הוא לא יהיה בקונטקסט הכללי של השלום, של יצירת הפרויקטים והאמון, הפסקת ההתגרות והבנייה בהר-חומה, שהיא חלק מפתרון הנושא הזה, ובאותה עת לא יבואו לידי פתרון גם דברים שקשורים למגזר ערביי ישראל – אני חושבת שהכנסת תחטא לעבודתה ולפעילותה אם היא לא תתייחס לדבר במכלול הכולל. תודה רבה.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, גברתי חברת הכנסת ענת מאור. רשות הדיבור לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אחריה – חבר הכנסת אחמד סעד. בבקשה, גברתי.

חברי הכנסת, אנחנו לקראת סיום. אנא, סבלנותכם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, דווקא נושאים של אספקת מי תהום, אספקת מים, שמירת איכות המים והגנה על הסביבה הם נושאים מובהקים שמעידים על כך שיש צורך חיוני בהסכמה בינינו לבין הפלשתינים, משום שאנחנו שותים מים מאותם מקורות, משום שכל זיהום משפיע על הבריאיות ועל העתיד של שני העמים.

חברי הכנסת שדיברו כאן – היו כאלה שדיברו רק על המציאות העכשווית והתעלמו לחלוטין מאחריות הממשלות בישראל למצב המחפיר בטיפול בביוז ובסילוק שפכים בגדה המערבית וברצועת-עזה. אני חושבת, שחברי הכנסת יעשו רע מאוד לשני העמים אם הם יתעלמו מהאחריות הזאת. כי מה קרה בכל 30 השנים האלה? מי הפריע למדינת ישראל, שגבתה מסים מהאוכלוסייה המקומית, מהתושבים הפלשתינים בשטחים, לפתח רשתות ביוז? מי הפריע לה להקים מכוני טיהור? מי הפריע לה לטפל בכל הנושאים האלה? מה שמדינת ישראל עשתה זה שהיא השתלטה על מקורות המים וקבעה שיש

לה שליטה מוחלטת, בלבדית, על מקורות המים בשטחים, אבל את הביוב היא השאירה לטיפול העיריות, שהיו חסרות כוח, חסרות אמצעים וחסרות יכולת לעשות משהו.

מי שמכיר, למשל, את בעיות המים האיומות של חברון ומקומות אחרים – אתם יודעים שבערים הפלשתיניות אין כל הזמן מים? אתם יודעים שיש שעות ארוכות במשך כל יום שפשוט אין מים בברזים? אז איך אפשר לדבר?

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

זה לא בגלל זה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

צינורות המים מפוצצים.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

בדיוק. הם לא מטפלים בתשתית של עצמם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

עד עכשיו השליטה בחברון היתה בידי ישראל, וישראל לא עשתה שום דבר בנושא הזה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

את מצפה שהממשלה תעשה להם תיקוני אינסטלציה בבית?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

או שאתה שלטון או שאתה לא שלטון. שלטון אחראי גם לבריאות התושבים, גם לאספקת מים וגם לכל הדברים האחרים.

כרגע יש מציאות קשה מבחינת מקורות המים, מבחינת השפכים וכו'. הבעיה היא הדדית. שפכים מיישובים פלשתינים זורמים בוואדיות לישראל, ושפכים מישראל זורמים בוואדיות לעזה.

בלי הסדר מדיני בין שני העמים, בלי שלום, בלי הסכמה על פתרון משותף לא יהיה שום דבר. פשוט אווילי לחשוב, שהרשות הפלשתינית רוצה שהתושבים שלה יהיו חולים, שהיא ממש לא רוצה לטפל בשפכים. אבל יש לה סדרי עדיפויות עם הירושה הנוראה שנשארה לה.

לכן צריך הידברות, צריך הסכמים וצריך סיוע בין-לאומי. ברור שכל זה יכול להיעשות אם שני הצדדים נדברים, מקדמים את המשא-ומתן ומגיעים לשלום. בלי זה הדיבורים הם סתמיים וחסרי ערך. תודה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, גברתי חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. רשות הדיבור לחבר הכנסת אחמד סעד. אחריו – חבר הכנסת חיים דיין, אחרון הדוברים. בבקשה, אדוני.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אין ספק שנושא איכות הסביבה וההתמודדות עם הזיהום נחשב היום לאחד הנושאים החשובים ביותר שמאיים על עתיד כל האנושות; נושא שמחייב מאמץ משותף ושיתוף פעולה – בין-מדיני, בין-אזורי ואפילו עולמי.

אם אנחנו מדברים היום על נושא מי השופכין מהרשות הפלשתינית – אני חושב, שכל מי שרוצה להטיל את האחריות על הרשות הפלשתינית רק מתעלם מהמציאות. זה עניין – כמו שהדגישו כמה חברים פה, ואני מסכים אתם – שמחייב שיתוף פעולה פלשתיני-ישראלי בהתמודדות עם הבעיה הזאת – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

הם לא רוצים.

היו"ר' אדרי:

זה לא הוגן. אני מבקש לאפשר לנהל ישיבה בצורה מסודרת. כל אחד קיבל את רשות הדיבור, אמר את דברו. מדוע להיכנס לדברי חברים? גם אתם לא הייתם רוצים שיעשו לכם זאת. בבקשה, אדוני.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

תסלח לי, אתה לא יכול לסלף עובדות של ההיסטוריה. במשך 30 שנה הרסתם מה שהיה בשטחים הכבושים. לא רק שלא פיתחתם, אתם הרסתם את הכול, ואנחנו היום במצב של מדינה בדרך הבונה את התשתית שלה.

לכן, אחרי שתקום המדינה הפלשתינית ויהיה שלום אמת בין ישראל ובין המדינה הפלשתינית, הם יהיו חייבים לשבת ביחד ולשתף פעולה בכל מיני נושאים וגם בנושא החשוב הזה.

אני רוצה לשאול את כבוד השר לאיכות הסביבה, מה יותר מזהם מהבנייה בהר-חומה, באתר הירוק הזה? זה לא רק פגיעה בעניין השלום, זה לא רק פגיעה בריבונות הפלשתינית על השטח הזה, זה גם פוגע באיכות הסביבה, זה מלכלך ומזהם לא רק פוליטית אלא גם את הטבע במקום הזה.

אני חושב, שרק בתנאים של שלום אמת יהיו פתרונות יעילים על בסיס שיתוף פעולה ישראלי-פלשתיני. תודה רבה.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אחמד סעד. אחרון הדוברים – חבר הכנסת חיים דיין. יסכם שר החקלאות ואיכות הסביבה. בבקשה, אדוני.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שמעתי כאן את חברי הכנסת, כל אחד בדעתו ובעמדתו. חבל שחברת הכנסת ענת מאור לא נמצאת כאן. אולי הייתי מזכיר לה, שמי שהיה אחראי לנושא איכות הסביבה ארבע שנים בשלטון הקודם היה דווקא יושב-ראש המפלגה שלה, חבר הכנסת יוסי שריד. ואז נשאלת השאלה, למי באים בטענה? אתם באים בטענה לממשלה הזאת שלא עשתה 30 שנה או שאתם באים בטענה כלפי יוסי שריד, שהיה השר לאיכות הסביבה ולא טיפל במקורות המים?

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

לכל הממשלות.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מופתע גם מחברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

למה?

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אני אגיד לך למה. אם את אומרת, שבחברון אין היום מים בבתים, אני מסכים אתך – צריכים להיות מים. מה את מצפה, שהממשלה תהיה אינסטלטור של האנשים בבתים?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

30 שנה, 30 שנה?

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

הם לא מסוגלים לתקן את הצינורות של עצמם?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לא היה להם כסף. אין להם כסף.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

הרי מים יש שם. אם הם היו משתמשים בכסף – – –

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר ל אדרי:

רגע, אני מבקש. חבר הכנסת אחמד סעד. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ר' אדרי:

לא, לא, אדוני. אתה דיברת, הבעת את דעתך, לא נתתי שיפריעו לך. אנא ממך, תנהג בהתאם. תודה לך, אדוני. בבקשה, אדוני.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

באותם כספים שהרוויחו או קיבלו כתרומות, אילו הם היו מנסים לפתור את בעיית התשתית, אולי לנסות להעלות את איכות החיים של תושבי הגדה – הייתי אומר שיש רצון. אבל הנה, יושב-ראש הרשות הפלשתינית מקבל סיוע. תגידו לי אתם, חברי הכנסת מהסיעות הערביות, עד היום חל איזה שיפור ברמת החיים של הפליטים האלה? שום דבר. האנשים ממשיכים לחיות כפי שהם חיו ועולם כמנהגו נוהג.

אני אומר תמיד את המשפט הפשוט – אל תירק לבאר שממנה אתה שותה. אני לא בא היום בטענות רק כלפי הרשות הפלשתינית. נכון שהמצב הנוכחי היה קיים 30 שנה, ואולי צריך היום לשבת ליד שולחן הדיונים ולחשוב איך פותרים את הבעיה, כי זו בעיה אקולוגית גם של הרשות הפלשתינית וגם של מדינת ישראל. אבל היום באים מראש באצבע מאשימה כלפי המשרד לאיכות הסביבה. אני תמיד שואל: איפה הייתם ארבע שנים? לא יכולתם לפתור את זה? היום אתם באים בטענות?

עם כל הכבוד, אני חושב שהבעיה היא לא רק בעיה שלהם, כי כאשר באים הגשמים, הכול צף, הכול עולה. כל האזור הופך להיות ביוב אחד גדול, כי עדיין יש שם בורות ספיגה, ואני חושב שיש לזה פתרון שלא עולה הרבה כסף. אם היום אנחנו נדרוש מהרשות הפלשתינית להקים מאגרי חמצון על מנת שישאבו מאותם בארות ורק לשם הם ישפכו את מי השופכין, אני חושב שניתן להגיע להפחתה של סכנת זיהום המים.

אני רוצה לומר עוד דבר אחד שהעליתי בכנסת הקודמת והפניתי לגביו שאילתא ישירה לשר לאיכות הסביבה אז, חבר הכנסת יוסי שריד. אחד הדברים שמציקים לי הוא, שהיום 13% מהיישובים בגליל עדיין משתמשים בבורות ספיגה. ולכן המים האלה הולכים? שואבים אותם עם משאבות לנחל הקרוב, מהנחל הקרוב לניאגרה של מדינת ישראל – הכינרת. גם אז, כשהפניתי אליו את הבעיה, הוא לא טיפל בה, ואני מקווה שהממשלה הזאת תטפל בדברים האלה, כי אני חושב שחשוב מאוד לטפל בדברים.

לצערי הרב, אדוני השר רפאל איתן, יש עוד דבר שחייבים לטפל בו מהר ככל האפשר – הנושא של המושב אליקים. מושב אליקים קיים 50 שנה. אני לא מבין איך עד היום יש במושב הזה רק בורות ספיגה ואין שם ביוב כמו שצריך, כשיש תשתיות בדרך, ומי השופכין שמוזרמים דרך הוואדי ישירות

לים, עוברים גם דרך פרדיס. לא משנה שהם לא שותים מזה, אבל זה פשוט מזעזע שאתה רואה יישובים, גם בתוך מדינת ישראל, שיש להם רק בורות ספיגה, נכון להיום.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני חבר הכנסת חיים דיין. אני מבקש מאדוני שר החקלאות ואיכות הסביבה להשיב לדוברים. בבקשה, אדוני.

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חדשות לחבר הכנסת חיים דיין – לא רק באלקים יש בורות ספיגה, גם בתל-עדשים. תל-עדשים נוסדה לפני יותר מ-70 שנה, ועדיין יש שם בורות ספיגה.

היו"ר ר' אדרי:

גם בהרצלייה-פיתוח, אדוני.

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

גם בהרצלייה-פיתוח, אבל בהרצלייה-פיתוח זה לא נורא.

היו"ר ר' אדרי:

גם בהרצלייה, גם ברמת-השרון.

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

שמענו כאן דיבורים יפים בקול רם, והמוטו הוא: שלום אמת. מה זה שלום אמת?

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

כל אחד יודע – הזכות הלגיטימית של העם הפלשתיני – – –

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

מה זה שלום אמת? או שיש שלום או שאין שלום. אין דבר כזה בהגדרות – שלום אמת.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

הבסיס – – –

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

אבל אנחנו יודעים את שפת התעמולה הזאת, שאין בינה לבין המציאות של היחסים בינינו דבר. כל השאלה הזאת מתמצית בדבר אחד, פשוט, קטן. חבר הכנסת חיים דיין, יש מתקן טיהור בחברון, ואמר הבוקר ראש העיר נאטשה: מסיבות פוליטיות לא נפעיל אותו. זאת השאלה וזאת התשובה. יש הרבה אמצעים שאפשר לנקוט כדי שהם ירוצו להפעיל את המתקן הזה, ואת זה נעשה. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני השר רפאל איתן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – –

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

– – –

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, תם הדיון. אני מבקש להודות לדוברים, להודות לשר החקלאות ואיכות הסביבה. מחר נקיים – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

רגע, יש הצעות סיכום. מה קרה?

היו"ר ל אדרי:

יש הצעות סיכום? אני לא קיבלתי הצעות סיכום.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

יש הצעת סיכום של ישראל בעלייה, המפד"ל, מולדת והליכוד-גשר-צומת.

היו"ר ל אדרי:

בפני הצעת סיכום הדיון בנושא מי שופכין של הרשות הפלשתינית העלולים לזהם את מי התהום של ישראל – מוגשת על-ידי סיעת חד"ש-בל"ד. הצעת הסיכום השנייה – על-ידי המפד"ל, ישראל בעלייה, הליכוד-גשר-צומת ומולדת. מי קורא את הצעת הסיכום הזאת? אדוני חבר הכנסת בן-צור, בבקשה.

קריאה:

הוא המציע.

היו"ר ל אדרי:

יכול להיות המציע ויכול להיות מישהו אחר שקורא את ההצעה. בבקשה, אדוני.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת הסיכום מטעם הליכוד-גשר-צומת, ישראל בעלייה, מפד"ל ומולדת מכילה שלושה סעיפים:

א. הכנסת רואה בזיהום מקורות המים על-ידי מי השופכין שזורמים מהרשות הפלשתינית סכנה חמורה לבריאות תושבי ישראל ופגיעה באיכות הסביבה.

ב. הכנסת קורא לרשות הפלשתינית ולמדינת ישראל לשתף פעולה בהקדם כדי למנוע זיהום מי התהום.

ג. על מדינת ישראל מוטלת החובה למנוע זיהום מקורות המים ולממן זאת מהכספים שמועברים מישראל לרשות הפלשתינית.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת בן-צור, על הצעתך. אני מזמין את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי להגיש את הצעת הסיכום של סיעת חד"ש-בל"ד. בבקשה, גברתי. מייד לאחר מכן נצביע.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אני מתכבדת להביא הצעה לסיכום הדיון בנושא מי השופכין של הרשות הפלשתינית, מוגשת על-ידי סיעת חד"ש-בל"ד.

1. בהדגישה את חשיבות שמירת איכותם של מי התהום מציינת הכנסת, כי במשך כ-30 שנות הכיבוש לא עשה השלטון הישראלי לקידום הטיפול בשפכים, ובכך הזניח את בריאות התושבים ואת איכות הסביבה.

2. הכנסת קוראת לממשלה להסיר את כל המכשולים, לרבות ביטול הבנייה בהר-חומה, בדרך ליישום הסכם הביניים ולהאצת המשא-ומתן על הסדר הקבע, שבמסגרתו יוסכם עם המדינה הפלשתינית שתקום גם על שיתוף פעולה בנושא פיתוח מקורות המים, ההגנה על מי התהום, הקמת תשתיות ביוב וטיהור שפכים.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, גברתי חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

אנחנו עוברים להצבעה. נצביע על ההצעה הראשונה של סיעת חד"ש-בל"ד – מי בעד ומי נגד? ההצבעה החלה.

בעד הצעת הסיכום שהביאה חברת הכנסת ת' גוז'נסקי – 2

נגד – 6

נמנעים – 1

הצעת הסיכום שהביאה חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לא נתקבלה.

היו"ר ל אדר':

בעד – 2, נגד – 6, אחד נמנע. ההצעה לא נתקבלה.

עכשיו נעבור להצעה השנייה מטעם הליכוד-גשר-צומת, ישראל בעלייה, מפד"ל ומולדת. מי בעד ומי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 8

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ש' בן-צור – 5

נגד – 2

נמנעים – 1

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ש' בן-צור נתקבלה.

היו"ר ל אדר':

בעד – 5, נגד – 2, נמנע אחד. הצעת הסיכום מטעם הליכוד-גשר-צומת, מפד"ל, ישראל בעלייה ומולדת נתקבלה.

אני מבקש להודות לחברי הכנסת ולשרים. אני גם מבקש להודות לסגנית מזכיר הכנסת, לקצרניות, לעובדי הכנסת ולערוץ-33 של הטלוויזיה הישראלית בראשות מר אלימלך רם.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אתה מאוד מנומס.

היו"ר ל אדר':

אני מבקש להודיע, שמחר יום ג', ט' באדר ב', 18 במרס, תתקיים ישיבת הכנסת בשעה 16:00.
תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 20:29.